

DNB-konsernet

Risiko- og kapitalstyring

Redegjørelse i henhold til pilar 3 2020

DNB

Året oppsummert fra CRO

2020 ble et annerledes år. Koronapandemien har fått store konsekvenser både i Norge og internasjonalt, og har preget DNBs risikobilde på mange måter. Ved utgangen av 2020 kom vaksinasjonsprogrammene i gang og vi øyner slutten på pandemien. Det er likevel fortsatt stor usikkerhet rundt hvor strenge og langvarige smittebegrensende tiltak det vil være behov for.

Ida Lerner

Ida Lerner
Chief Risk Officer
Risikostyring Konsern

Koronapandemien ble erklært i slutten av januar og traff først våre kontorer i Asia. 12. mars annonserte regjeringen i Norge «de sterkeste og mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid», med restriksjoner på sosial omgang, stenging av skoler og barnehager, reiserestriksjoner og full stopp for kultur- og idrettsarrangementer. Lignende tiltak ble etter hvert vedtatt i alle land der DNB har kontorer.

Pandemien utløste stor finansiell uro i hele det globale finansmarkedet, og fra månedsskiftet februar/ mars så vi rask forverring i flere sentrale makroindikatorer. På 19 dager økte volatilitetsindeksen (Vix) fra rundt 20 til 80, et rekordnivå for denne indeksen. Fra midten av mars implementerte vi daglig rapportering til konsernledelsen av utviklingen i likviditets-, markeds- og motpartsrisiko. Etter hvert som finansmarkedene stabiliserte seg, ble rapporteringsfrekvensen gradvis redusert. Samtidig ble det etablert særskilt overvåkning av kredittporteføljene, for eksempel endringer i bruk av trekkfasiliteter som kan være et varsel om anstrengt likviditet hos kundene. Det ble utarbeidet flere scenarioanalyser for å informere

konsernledelsen og styret om mulige utfall av pandemien. Forsterket overvåkning av risikoutviklingen innenfor alle risikoformer vedvarte gjennom resten av året.

Til tross for reiseforbud og strenge begrensninger i tilgangen til kontorlokaler, har DNB opprettholdt nær normal drift gjennom hele året gjennom bruk av alternative arbeidssteder, hjemmebasert arbeid og utstrakt bruk av web-baserte møter. Alle forretnings- og støtteområder og de internasjonale kontorene hadde på plass kontinuitetsplaner for å sikre optimal drift under krevende omstendigheter. I løpet av dager og uker ble det etablert løsninger for hjemmebasert arbeid for de fleste forretningsfunksjoner. Da India besluttet en nedstenging, flyttet vi i løpet av få dager alle IT-driftsoppgaver fra India til Norge. IT-driften var stabil og sikker gjennom hele perioden.

Tilbakeslaget i norsk økonomi som ble utløst av koronapandemien ble møtt av finansielle og regulatoriske tiltak fra myndighetene. Bankenes evne og erfaring med å arbeide tett sammen med kundene i vanskelige situasjoner,

og yte kreditt der det er hensiktsmessig, ble en sentral del av løsningen. Dette i kontrast til situasjonen i 2008, da bankene ble ansett å være årsak til krisen. DNB utviklet på kort tid løsninger for behandling av statsgaranterte lån og har bidratt til å utvikle en nasjonal nettbasert løsning der bedrifter kan søke om kontantstøtte fra regjeringen. Det ble også utviklet roboter for å håndtere søknader om avdragsutsettelse, slik at vi unngikk lang responstid til kundene.

Helt fra starten av pandemien så vi en fallende oljepris som skapte utfordringer for en del av kundene våre i de oljerelaterte bransjene. Særlig var offshore-segmentet utsatt der det allerede pågikk omfattende restruktureringer for å redusere kapasiteten. Nedstengingen av store deler av økonomien har påvirket mange segmenter, men de omfattende støttetiltakene fra myndighetene har dempet de negative effektene. Ved utgangen av 2020 er kvaliteten i den samlede kredittporteføljen fortsatt stabil og god. Vi ser at porteføljen av lån til personkunder er svært robust og nesten uten mislighold. Det var en økning i kunder som

ønsket avdragsutsettelse i første fase av koronapandemien, men ved utgangen av året var omfanget av slike henvendelser tilbake på normalnivå. Porteføljen av lån til små- og mellomstore bedrifter hadde heller ikke økning i mislighold i 2020. I tillegg til offshore-porteføljen som utgjør 1,7 prosent av kredittporteføljen, målt i EAD, er den største usikkerheten ved utgangen av 2020 knyttet til reiseliv som utgjør 1,2 prosent av EAD. Reiselivsbransjene ble rammet hardt av reiseforbud under pandemien, og det er usikkerhet knyttet til utviklingen i 2021. Det kan også komme endringer i folks reisevaner av mer varig art, ikke minst for forretningsreiser, som kan kreve omstilling i bransjen. Våre kunder innenfor reiseliv er i all hovedsak store aktører med akseptabel likviditet.

Klimaendringer og bærekraft sto høyt på agendaen i 2020. Blant annet trådte EUs taksonomi for bærekraft i kraft juli 2020. Pandemien har også bidratt til raskere takt i det grønne skiftet. Risikostyring Konsern har en viktig rolle både i kartlegging av potensielle risikoer og i utvikling av scenarier og verktøy for å integrere klimarisiko i den løpende risikostyringen. Det har vært et høyt prioritert område i 2020 og vil fortsette å være det i 2021. Ambisjonene om å redusere klimagassutslipp og samtidig sikre energitilgang utgjør et grunnleggende dilemma for energisektoren, og for DNB som en ledende leverandør av finansieringstjenester til den norske næringslivet. Miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring (ESG) og energiomstilling er en integrert del av vår strategi, og vi er opptatt av kundenes klimarelaterte overgangsrisiko som en del av vår kredittvurdering. Vi prioriterer kunder som arbeider strategisk og proaktivt med energiomstilling, og posisjonerer virksomheten i tråd med Paris-avtalen, og som er villige til å sette utslippsmål for egen virksomhet. På denne måten reduserer vi også egen klimarisiko i utlånporteføljen.

Koronapandemien var en virkelig test av konsernets risikostyringsrammeverk. Varslingsmekanismene fungerte i tråd med hensikten og muliggjorde at organisasjonen hele tiden kunne være i forkant og ha gode planer for håndtering av den ekstraordinære situasjonen. Konsernledelsen, styret og Finanstilsynet ble løpende informert, og risikoreduserende tiltak kom raskt på plass. Aktiv bruk av scenarioanalyser ga oss god oversikt over mulige konsekvenser og bidro til trygghet i de raske beslutningene som måtte tas. Pandemien har også bekreftet viktigheten av å trene på uventede hendelser og bygge erfaring og trygghet i håndteringen av usikkerhet og raske endringer. Dette har gitt oss en robust og fleksibel krisehåndteringsevne i organisasjonen.

«DNB-konsernets rapport for risiko- og kapitalstyring gir et godt og dekkende bilde av risikosituasjonen og hvordan vi styrer, måler og rapporterer risiko i DNB.»

Styrets erklæring og risikouttalelse

STYRETS ERKLÆRING

Styret i DNB ASA har godkjent risikouttalelsen. Styret holdes løpende orientert om konsernets risikoutvikling gjennom faste rapporter og etablerte varslingsrutiner. Risikoappetitt og andre risikorammer behandles i styrene minst årlig. Styret mener at konsernets risikostyring er tilstrekkelig og godt tilpasset konsernets risikoappetitt og forretningsstrategi.

Oslo, 10. mars 2021
i styret for DNB ASA

Olaug Svarva
(styreleder)

Svein Richard Brandtzæg
(nestleder)

Gro Bakstad

Lillian Hattrem

Jens Petter Olsen

Stian Tegler Samuelsen

Jaan Ivar Semlitsch

Kjerstin R. Braathen
(konsernsjef, CEO)

Ida Lerner
(konserndirektør for Risikostyring Konsern, CRO)

STYRETS RISIKOUTTALELSE

Ved utgangen av 2020 var DNB det nest største primærnoterte selskapet ved Oslo Børs og det største finanskonsernet i Skandinavia, med en markedsverdi på 261 milliarder kroner. Konsernet tilbyr et komplett utvalg av finansielle tjenester, inkludert lån, sparing, rådgivnings-tjenester, forsikrings- og pensjonsprodukter for person- og bedriftskunder. Ved utgangen av 2020 hadde DNB 2,1 millioner personkunder og 233 000 bedriftskunder.

Ved utgangen av året var konsernets rene kjernekapital-dekning 18,7 prosent, noe som var 2,7 prosentpoeng over det regulatoriske kravet. DNB har som mål å ha en egenbuffer på minimum 1 prosentpoeng i tillegg til det regulatoriske kravet. Egenbufferen er etablert for å kunne fange opp variasjoner i risikovektet volum og inntjening, Totalkapitaldekningen var 22,1 prosent.

Kredittrisiko styres i samsvar med konsernpolicy for risikostyring og konsernstandard for kredittvirksomhet. De styrende dokumentene er utdypet i et detaljert regelverk for kredittvirksomheten som er tilgjengelig for alle ansatte i DNB. Det er fastsatt overordnede rammer for kredittrisiko i risikoappetitt som omfatter kredittkvalitet, kredittvekst og risikokonsentrasjoner. I tillegg er det fastsatt rammer for kredittkvalitet for de enkelte kredittsegmentene. Styret holdes orientert om risikonivået målt mot rammene. Dersom en ramme overtreides blir styret varslet og det fremlegges analyse av årsaker og handlingsplan for å kontrollere utviklingen i risikonivået.

Koronapandemien og lav oljepris medførte noe økt kredittrisiko i 2020. Effektive tiltak fra myndighetene har

bidratt godt til å dempe effektene for næringslivet og husholdningene i Norge. Den økte risikoen i DNBs porteføljer har vært avgrenset til spesielt utsatte sektorer som offshore og reiseliv. Utviklingen stabiliserte seg mot slutten av 2020 selv om usikkerheten knyttet til det videre forløpet av pandemien fortsatt er høy.

Markedsrisiko i DNB styres i samsvar med konsernpolicy for risikostyring og konsernstandard for markedsrisiko. Styret har fastsatt overordnet ramme for markedsrisiko i risikoappetitt. Styret har også fastsatt rammer for alle vesentlige markedsrisikoeksponeringer, det vil si renterisiko, valutarisiko, egenkapitalrisiko, råvarerisiko og basisswaprisiko. Rammeutnyttelsen rapporteres til styret minst kvartalsvis, og eventuelle rammebrudd varsles umiddelbart.

Til tross for svært volatile markeder i deler av 2020, har markedsrisikoen innenfor bankvirksomheten vært relativt stabil og innenfor alle fastsatte rammer. Ved utgangen av 2020 utgjorde markedsrisiko 13 prosent av samlet risiko, målt i økonomisk kapital. Risikobildet for DNB Livsforsikring utviklet seg negativt fra mars og ut over i andre kvartal. Selskapet har etablert en langsiktig handlingsplan for å styrke soliditeten. Ved utgangen av 2020 var situasjonen vesentlig bedret.

Likviditetsrisiko styres i samsvar med konsernpolicy for risikostyring og konsernstandard for likviditetsrisiko. Styret har fastsatt interne rammer for likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio, LCR), stabil finansiering (Net Stable Funding Ratio, NSFR) og innskuddsdekning i rammeverket for risikoappetitt. DNB tilstreber en balanse-sammensetning som gjenspeiler likviditetsrisikoprofilen til

en internasjonal bank med langsiktig kredittrating på AA-nivå. En lav risikoprofil krever tilfredsstillende diversifisering av finansieringskildene med hensyn til kontraktspartner og instrumenter.

DNB hadde en meget sterk likviditetsposisjon ved inngangen til 2020, og hadde ikke behov for hverken kortsiktig eller langsiktig finansiering i første halvdel av året. DNBs likviditetssituasjon ble derfor i liten grad berørt av markedsuroen som oppsto i mars. Innskuddsdekningen økte gjennom året og bidro til å redusere likviditetsrisikoen. Likviditetsindikatorene for LCR og NSFR var stabile og godt over grensene i risikoappetitt gjennom hele 2020.

DNB utstedte etterstilt seniorobligasjonsgjeld (MREL) på én milliard dollar i tredje kvartal 2020, til en pris som var blant de laveste oppnådd av europeiske banker.

DNB er en av få banker som har langsiktig kredittrating på AA fra både S&P Global og Moody's, henholdsvis AA- og Aa2. I tillegg har DNB kortsiktig kredittrating på A-1+ og P-1 fra S&P Global og Moody's, som begge er høyeste ratingscore. Både S&P Global og Moody's bekreftet DNBs rattinger i desember 2020.

Operasjonell risiko styres i samsvar med konsernpolicy for risikostyring og konsernstandard for operasjonell risiko. Styret har fastsatt rammer i risikoappetitt for hvor mye operasjonell risiko DNB er villig til å akseptere. Styret varsles umiddelbart dersom vesentlige hendelser oppstår. To ganger i året mottar styret en utfyllende redegjørelse om den operasjonelle risikoen i konsernet.

DNB registrerte ett operasjonelt tap i 2020 som følge av nødvendige krisetiltak og tilpasninger i forbindelse med koronautbruddet. Kostnadene var i overkant av 200 millioner kroner.

Den største operasjonelle risikoen er vurdert å være informasjonssikkerhet og er knyttet til omfattende og stadig mer avanserte digitale angrep. IT- og betalingssystemer overvåkes nøye for å identifisere mulige digitale angrep eller svindelforsøk.

DNB mottok i desember foreløpig rapport etter Finanstilsynets hvitvaskingstilsyn i februar 2020 hvor det ble varslet om et mulig gebyr på 400 millioner kroner for mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven. Finanstilsynet tar endelig stilling til saken etter at DNB har gitt sine kommentarer. Av forsiktighetshensyn er det gjort avsetning i regnskapet for hele beløpet, og det rapporteres derfor som et operasjonelt tap i 2020.

Omdømmerisiko følges opp gjennom overvåking og analyser av medieomtale og kundetilfredshet. Risikoappetittrammeverket slår fast at DNB skal arbeide for et godt omdømme og levere på forventninger fra samfunnet og våre interessenter. Ifølge målingene fra Reprak har DNBs omdømme forbedret seg gradvis gjennom de siste årene og har ligget stabilt innenfor kategorien «godt omdømme» de siste to årene.

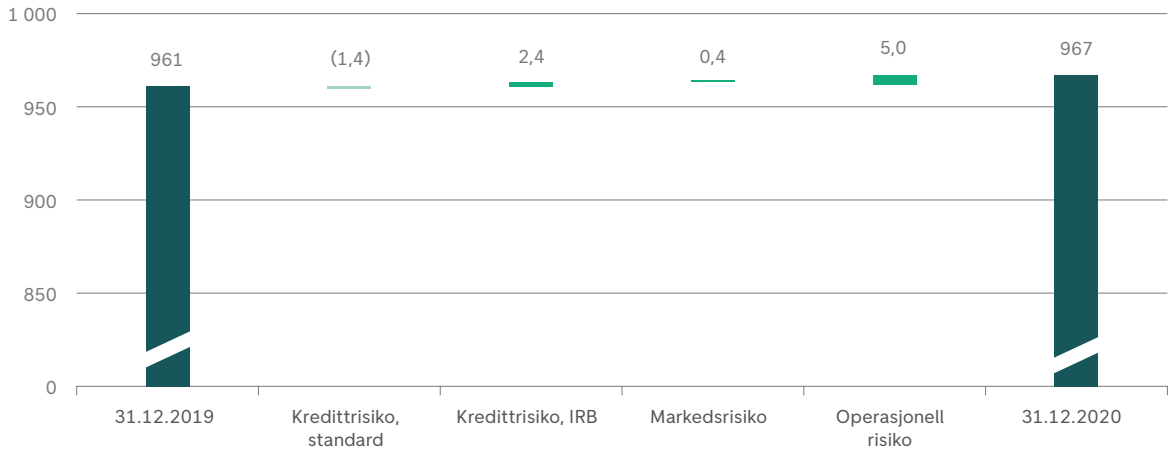
Nøkkeltall

Kapital	31. desember 2020	31. desember 2019
Risikovektet beregningsgrunnlag (milliarder kroner)	967	961
Ansvarlig kapital (milliarder kroner)	214	220
Ren kjernekapitaldekning	18,7 %	18,6 %
Totalkapitaldekning	22,1 %	22,9 %
Uvektet kjernekapitaldekning	7,1 %	7,4 %
Likviditet		
LCR, signifikante valutaer	148 %	138 %
NSFR, signifikante valutaer	109 %	112 %
Kreditt- og motpartsrisiko		
Kredittrisiko, EAD (milliarder kroner)	2 579,3	2 487,4
Motpartsrisiko, EAD (milliarder kroner)	63,7	53,6
Netto nedskrivninger for året (milliarder kroner)	9,9	2,2
Kapitalkrav ²⁾ , kreditt- og motpartsrisiko (milliarder kroner)	68,5	68,4
Markedsrisiko		
Markedsrisiko som andel av økonomisk kapital ¹⁾	13,0 %	11,5 %
Kapitalkrav ²⁾ , markedsrisiko (milliarder kroner)	1,3	1,2
Operasjonell risiko		
Operasjonelle tap (millioner kroner)	724	78
Kapitalkrav ²⁾ , operasjonell risiko (milliarder kroner)	7,6	7,1
Omdømmerisiko, RepTrak (poeng)	76,7	72,5

1) Inkludert strategisk eierskap
2) Minimumskravet på 8 % av risikovektet beregningsgrunnlag

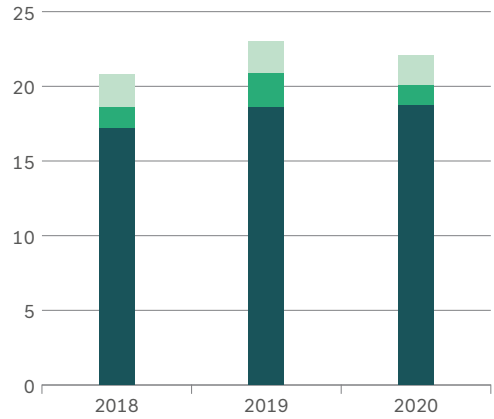
Utvikling i risikovektet beregningsgrunnlag

Milliarder kroner

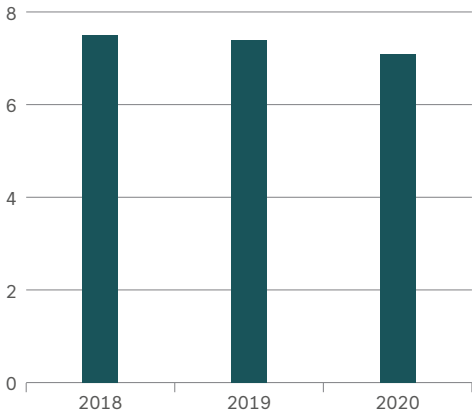
Totalkapitaldekning

Prosent

Uvektet kjernekapitalandel

Prosent

■ Ren kjernekapital ■ Hybridkapital ■ Ansvarlige lån

Innhold

2	Året oppsummert fra CRO
4	Styrets erklæring og risikouttalelse
7	Innhold
8	Introduksjon
9	Juridisk struktur og konsolideringsregler
10	1 Styring og kontroll av risiko
11	Risikostyring
16	Risikoappetitt
17	Beredskapstiltak og gjenopprettingsplan
18	2 Kapitalstyring
19	Kapitaldekning og regulatoriske krav
22	Kapitalstyring og intern kapitalvurdering
23	Interne vurderinger av kapitalbehov

26	3 Likviditetsrisiko og balansestyring
27	Utvikling i likviditetsrisiko i 2020
28	Finansiering
29	Likviditetsporteføljer
30	Styring og kontroll av likviditetsrisiko
30	Stresstesting
32	4 Kredittrisiko
33	Utvikling i kredittrisiko i 2020
35	Utvikling i kredittrisiko i utvalgte bransjer
36	Bærekraft i kredittvirksomheten
37	Kapitalkrav for kredittrisiko
39	Oversikt over kreditteksponeringer
42	Interne målemetoder (IRB)
45	Eksponeringer i IRB-porteføljene
48	Standardmetoden
49	Styring og kontroll av kredittrisiko
51	Stresstesting

52	5 Motpartsrisiko
53	Utvikling i motpartsrisiko i 2020
53	Kapitalkrav for motpartsrisiko
53	Risikoreduserende tiltak
54	Oppgjørsrisiko
54	Styring og kontroll av motpartsrisiko
54	Stresstesting
55	6 Markedsrisiko
56	Utvikling i markedsrisiko i 2020
57	Kapitalkrav for markedsrisiko
57	Markedsrisikoeksponeringer
61	Styring og kontroll av markedsrisiko
62	7 Operasjonell risiko
63	Utvikling i operasjonell risiko i 2020
64	Kapitalkrav for operasjonell risiko
64	Styring og kontroll av operasjonell risiko
65	Omdømmerisiko

66	8 Klimarisiko
67	Utviklingen i klimarisiko i 2020
67	Styring og kontroll av klimarisiko
69	9 Risikokategorier, begrepsforklaringer og forkortelser
70	Risikokategorier
71	Begrepsforklaringer
74	Forkortelser
75	10 Vedlegg
76	Reference table for CRR pursuant to EBA/GL/2016/11
86	DNB Risk and capital management / Pillar 3 additional disclosures

Introduksjon

Rapporten inneholder informasjon om risikostyring, risikomåling og kapitaldekning i henhold til kravene i forskriften om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV, og retningslinjene gitt av European Banking Authority (EBA) i «Final report on the Guidelines on disclosure requirements under Part Eight of Regulation (EU) 575/2013 (EBA-GL-2016-11)». CRR/CRD IV-regelverket omhandler ikke forsikringsselskaper. DNB Livsforsikring AS utarbeider en egen pilar 3-rapport, Solvency and Financial Condition Report, som offentliggjøres 7. april 2021.

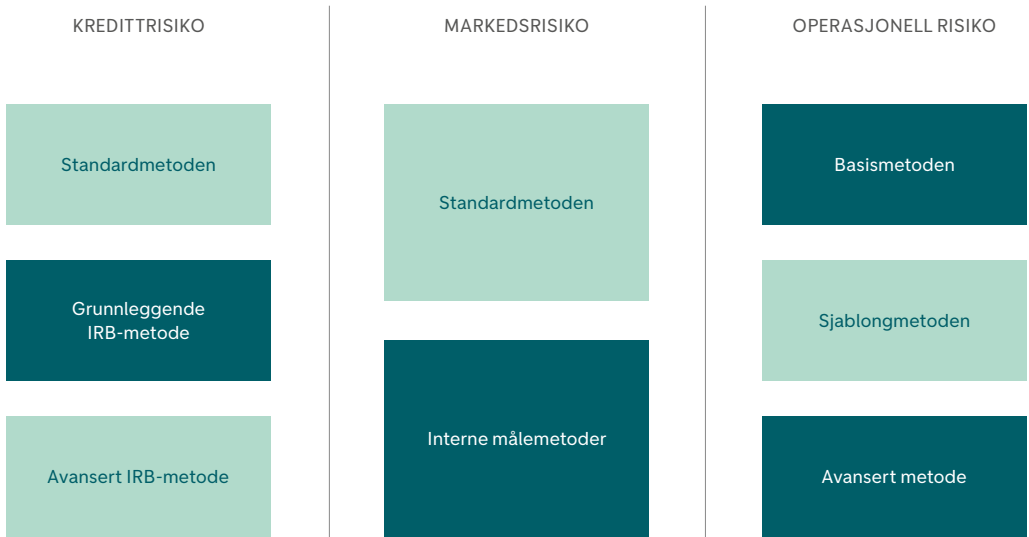
- Kapitaldekningsregelverket er satt sammen av tre pilarer:
- Pilar 1 er de kvantitative minimumskravene til bankenes kapital og beskrivelse av beregningsmetodene for risikovektet beregningsgrunnlag og hva som er tellende kapital.
 - Pilar 2 stiller krav til interne vurderinger av kapitalbehovet (ICAAP) og bankenes ansvar for å vurdere andre risikoer enn de som er kvantifisert under pilar 1.
 - Pilar 3 er kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon, og skal gjøre det mulig for markedet å vurdere finansinstitusjonens risiko- og kapitalstyring.

Metodene som kan benyttes til beregning av kapitalkrav for de ulike risikoformene er vist i figur. DNB rapporterer kredittrisiko etter Avansert IRB-metode (A-IRB), hvor interne risikomodeller legges til grunn for beregningen av kapitalkravet. Enkelte kredittporteføljer har midlertidig eller varig unntak fra IRB-rapportering, og rapporteres

etter standardmetoden. Markedsrisiko rapporteres etter standardmetoden, og operasjonell risiko rapporteres etter sjablongmetoden.

Retningslinjer og rutiner for pilar 3-rapporteringen er vedtatt av styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA, og rapporten blir behandlet i styrene før offentliggjøring. Pilar 3-rapporten er ikke underlagt ekstern revisjon. Informasjon i henhold til pilar 3-kravene offentliggjøres hvert kvartal i separate Excel-filer, se: <https://www.ir.dnb.no/press-and-reports/financial-reports>

For informasjon om DNBs godtgjørelsesordning se DNBs årsrapport: <https://www.ir.dnb.no/press-and-reports/financial-reports>

■ Rapporteringsmetoder som brukes i DNB

Juridisk struktur og konsolideringsregler

Virksomheten i DNB er organisert i forskjellige juridiske enheter. Datterselskaper er definert som selskaper der DNB, direkte eller indirekte, har kontroll.

I DNB-konsernet er DNB ASA morselskap, med datterselskapene DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring AS og DNB Asset Management Holding AS, alle med underliggende datterselskaper. Styret besluttet i 2020 fusjon av DNB ASA og DNB Bank ASA, slik at DNB Bank ASA blir det nye morselskapet i konsernet. Fusjonen planlegges gjennomført medio 2021, med regnskapsmessig effekt fra 1. januar 2021, men forutsetter myndighetsgodkjenning. DNB avlegger konsernregnskap i samsvar med IFRS, og for en beskrivelse av regnskapsprinsippene henvises det til konsernets årsrapport. Ved utarbeidelse av konsernregnskapet elimineres konserninterne transaksjoner, balanser samt gevinster og tap på transaksjoner mellom enheter i konsernet.

Konsolideringsreglene under kapitaldekningsregelverket for banker og verdipapirforetak (CRR/CRD IV) avviker fra konsolidering av årsregnskapet for DNB-konsernet, og forskjellene vises i tabell EU CC2 og EU LI1 i vedlegg.

I henhold til kapitaldekningsregelverket inngår foretak i finansiell sektor, og foretak som yter tilknyttede tjenester, i konsolidert kapitaldekning. Tilknyttede selskaper konsolideres forholdsmessig (pro rata opptil 50 prosent) i forhold til eierandel, og for DNB gjelder dette følgende selskaper i 2020:

- Eksportfinans (eierandel 40 prosent). I tillegg har DNB Bank ASA stilt garanti for andre utlån i Eksportfinans. Transaksjonene er inngått på ordinære markedsmessige betingelser, som om de var gjennomført mellom uavhengige parter.
- Luminor Group AB (eierandel om lag 20 prosent).
- Vipps AS (eierandel om lag 45 prosent).

Ved utgangen av 2020 utgjorde DNBs andel av risikovektet beregningsgrunnlag for kreditt- og markedsrisiko 1,7 milliarder kroner i Eksportfinans og 13,4 milliarder i Luminor. Selskapene er også inkludert i grunnlaget for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Risikovektet beregningsgrunnlag i Vipps var uvesentlig.

Verdivurderingsprinsippene i selskapsregnskapet for de operative foretakene skal legges til grunn for konsolidering av kapitaldekningen. For eierandeler i utenlandske selskap som konsolideres inn, skal verdivurderingsprinsipper som legges til grunn i soliditetsberegninger på nasjonalt nivå i de respektive selskap benyttes.

I soliditetsrapporteringen for den konsoliderte gruppen (tverrsektoriell rapportering), inngår datterselskapet DNB Livsforsikring AS og pro rata-konsolidering av Fremtind AS der DNB har en eierandel på 35 prosent. For en oversikt over DNB-konsernets juridiske struktur se: https://www.dnb.no/portalfont/nedlast/en/about-us/Legal_Structure_DNB_Group_17.01.2020.pdf

I denne rapporten omtales det regulatoriske konsernet i henhold til CRR/CRD IV-regelverket som «DNB-konsernet» eller bare «DNB». Dersom tall er på et annet scope vil det være spesifikt angitt.

«Styret besluttet i 2020 fusjon av DNB ASA og DNB Bank ASA, slik at DNB Bank ASA blir det nye morselskapet i konsernet.»

1

Styring og kontroll av risiko

Evnen til å identifisere og håndtere risiko er kjernen i finansiell virksomhet og en forutsetning for å skape verdier over tid. Risikostyringen i DNB har som hovedmål å optimalisere forholdet mellom risiko og inntjening i et langsiktig perspektiv. Gjennom god risikostyring skal DNB til enhver tid være i stand til å identifisere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som er relevant for DNBs måloppnåelse.

Innhold

- 11 Risikostyring
- 16 Risikoappetitt
- 17 Beredskapstiltak og gjenopprettingsplan

DNB-kulturen skal kjennetegnes av individuelt ansvar, transparente metoder og prosesser som understøtter god risikostyring.

Alle i DNB skal forstå og ta hensyn til relevant risiko i eget arbeid.

RISIKOSTYRING

Risikostyringen er forankret i DNBs virksomhetsstyring og prinsippene for risikoappetitt er innlemmet i det øverste styringsnivået i konsernet.

Styret har vedtatt ni policyer for DNB-konsernet, hvorav tre er tett knyttet til risikostyring: policy for risikostyring, policy for etterlevelse og policy for sikkerhet. Policy for risikostyring eies av konserndirektør for Risikostyring Konsern, og definerer syv overordnede prinsipper:

- Alle i DNB skal forstå og ta hensyn til relevant risiko i eget arbeid.
- DNB skal ha en definert risikoappetitt for alle vesentlige risikoområder.
- DNB skal ha en hensiktsmessig organisering av risikostyringen.
- DNB skal etablere strategier og/eller rammer for all vesentlig risiko.
- DNB skal gjennomføre risikovurderinger ved vesentlige endringer i driften.
- DNBs risikostyring skal baseres på effektive og hensiktsmessige verktøy og modeller.
- DNB skal ha periodisk risikorapportering og kapasitet til å foreta rapportering ad hoc.

Styret fastsetter den langsiktige risikoprofilen gjennom DNBs rammeverk for risikoappetitt, som vurderes og fornyes minst én gang i året. Mål og rammer som er fastsatt i risikoappetittrammeverket reflekteres i andre deler av risikostyringen, herunder fullmakter og forretningsrammer. Rammeverket for risikoappetitt er nærmere beskrevet senere i kapitlet.

Gjenopprettingsplanen skal sikre at DNB-konsernet kan gjenopprettes fra en svært alvorlig stressituasjon, uten involvering eller støtte fra myndigheter. Planen fornyes årlig og er en integrert del av konsernets risiko- og kapitalstyring. Det er overlapp mellom varselindikatorene i gjenopprettingplanen og risikoappetittrammeverket, slik at risikoappetitt også fungerer som et tidlig varslingsystem. Begge rammeverkene følges opp og rapporteres månedlig til konsernledelsen og kvartalsvis til styret. Gjenopprettingsplanen er nærmere beskrevet senere i dette kapitlet.

Kapitaliseringsvurderingen (ICAAP) er integrert i styringsprosessene gjennom risikoappetittrammeverket, og i oppfølgingen av risikoutviklingen for øvrig. ICAAP er nærmere beskrevet i kapitlet om kapitalstyring.

Risiko skal eksplisitt inngå i styrings- og belønningssystemet, gjennom indikatorer som operasjonaliserer risikorammer og -strategier i individuell ledelsesoppfølging. Ledere har også ansvar for å etterspørre og etablere tilstrekkelig risikorapportering i egen virksomhet.

Virksomhetsstyring

Eierstyring og selskapsledelse handler om hvordan styret og ledelsen i DNB utøver sine roller for å bevare og utvikle selskapets verdier best mulig. Styret og den øvrige ledelsen i DNB-konsernet vurderer årlig prinsippene og praksis for eierstyring og selskapsledelse for konsernet.

For en mer detaljert beskrivelse av DNBs virksomhetsstyring, se årsrapporten og «Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse» på ir.dnb.no.

Fullmakter

Det skal foreligge fullmakter for enhver kredittbevilgning og posisjons- og handlerammer på alle vesentlige finansielle områder. Fullmakter og overordnede rammer besluttes i styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA, og delegeres videre i organisasjonen. Enhver delegering skal godkjennes og følges opp av nærmeste overordnede leder. Alle fullmakter i DNB er personlige. Tildeling av fullmakter skjer etter vurdering av fullmektigens kompetanse og erfaring, samt det forretningsmessige behovet. Ved tildeling blir det opplyst om rammebetingelser og begrensninger i fullmakten. Alle fullmakter som er gitt i DNB dokumenteres og følges opp. For mer informasjon om fullmakter for kreditt-, likviditets- og markedsrisiko, se kapitlene for de enkelte risikoformene.

Roller og ansvar

Ansvaret for risikostyring og internkontroll er delt mellom tre forsvarslinjer:

- Førstelinforsvar omfatter alle konsernets operative funksjoner. Det er den operative ledelsens ansvar å etablere, styre og følge opp internkontroll innenfor eget ansvarsområde, herunder prosesser og aktiviteter for å nå fastsatte mål knyttet til effektiv drift, pålitelig finansiell rapportering, risikostyring og etterlevelse av lover og regler. Ansatte har ansvar for å gjennomføre den etablerte internkontrollen gjennom sine daglige arbeidsoppgaver. Alle fullmakter knyttet til førstelinjens risikotakning skal være personlige, og all risiko må eies av førstelinje.
- Andrelinjeforsvar er uavhengige kontrollfunksjoner som ut fra en risikobasert tilnærming overvåker, rapporterer og gir råd om risikoforhold og etterlevelse, herunder følger opp internkontrollen som gjennomføres av ledelsen og de ansatte i konsernets operative funksjoner. I DNB er andrelinjefunksjonene organisert i Risikostyring Konsern og Group Compliance.

«Risiko skal eksplisitt inngå i styrings- og belønningssystemet, gjennom indikatorer som operasjonaliserer risikorammer og -strategier i individuell ledelsesoppfølging.»

→ Tredjelinjeforsvar er Konsernrevisjonen, som med en risikobasert tilnærming gjennomgår og vurderer konsernets prosesser for styring og internkontroll. Konsernrevisjonen er uavhengig av administrasjonen og rapporterer til styret i DNB ASA.

Risikostyring Konsern

Risikostyring Konsern ledes av en konserndirektør, som også er Chief Risk Officer (CRO). CRO rapporterer direkte til konsernsjefen og kan ved behov rapportere direkte til styret. CRO definerer prinsipper og rammeverk for risikotaking og internkontroll i konsernet. CRO gjør også uavhengige vurderinger av risikonivået og rapporterer konsernets risikosituasjon.

Den operative risikostyringen skjer i forretnings- og støtteområdene. Risikostyring Konsern utøver rollen som uavhengig kontrollfunksjon. Dette innebærer blant annet å påse at verktøy og prosesser er på plass i organisasjonen for å identifisere, måle og rapportere risiko.

Hovedtyngden av konsernets fagmiljøer innenfor risikostyring er samlet i Risikostyring Konsern. Det er etablert fagenheter som har ansvaret for rammeverk og risikokontroll innenfor de ulike risikoformene. Det gjelder kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg er det etablert uavhengige enheter med ansvaret for modellutvikling, risikoanalyse og risikorapportering.

Minst én gang per år gjennomføres validering av bankens viktigste modeller som benyttes i kapitalrapportering og finansiell rapportering. CRO har ansvaret og arbeidet ivaretas av en enhet som er uavhengig av både førstelinje og modellutvikling. Styret fastsetter krav til innhold i valideringsarbeidet. Resultatet fra validering av IRB-modellene beskrives under kredittrisiko.

Stresstesting er en andrelinjefunksjon, og CRO har det overordnede ansvaret for stresstesting i DNB. Konsernstandard for stresstesting er godkjent av styret. Forutsetninger og resultater fra stresstestene legges frem for Group Credit Committee (GCC) eller ALCO til uttalelse, og godkjennes av CRO. CRO har ansvaret for å anbefale tiltak basert på stresstestenes konklusjoner. Stresstestene er nærmere beskrevet i dette kapittelet og i kapittelet om kapitalstyring.

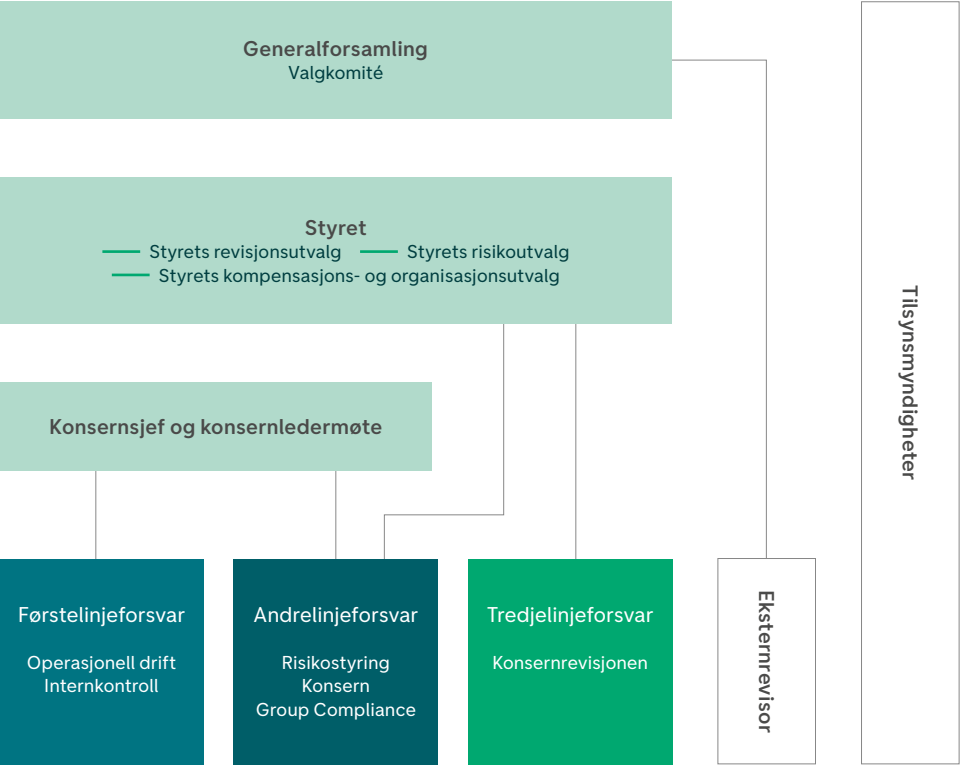
Risikostyring Konsern har ansvaret for gjennomføring av credit risk review og model input review. Credit risk review er skilt ut i en egen organisasjonsenhet og har ansvar for en systematisk andrelinjekontroll av bankens kredittområder. Credit risk review vurderer etterlevelsen av standard for kredittvirksomheten, kredittstrategier og kredittregelverk, og resultatene rapporteres til styret. Model input review skal sikre korrekt og konsistent bruk av IRB-modeller der subjektiv input inngår. Resultatene fra både credit risk review og model input review brukes til opplæring for å sikre kontinuerlig forbedring i kredittarbeidet.

Internkontrollen består av prosesser og systemer for å vurdere og teste at risikostyringen fungerer som forutsatt, og støtter opp under konsernets måloppnåelse. Alle ledere har ansvar for å gjennomføre internkontroll i sitt område. Risikostyring Konsern har ansvaret for å tilrettelegge for god internkontroll i DNB.

I Risikostyring Konsern er det etablert Operational Risk Officers (ORO), som jobber dedikert mot alle vesentlige virksomhetsområder i DNB. ORO kvalitetssikrer risikorapporteringen fra de ulike områdene og følger opp registreringen av operasjonelle hendelser, herunder at det blir etablert risikoreducerende tiltak. I tillegg deltar ORO når førstelinjen gjennomfører den årlige prosessen for å vurdere og bekrefte kvaliteten i internkontrollsystemet.

Styrende organer i DNB ASA

Per 31. desember 2020

Se også beskrivelse i egne kapitler for styring og kontroll av operasjonell risiko, markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Compliancefunksjonen

DNB-konsernets Compliancefunksjon er en selvstendig og uavhengig kontrollfunksjon i andre forsvarslinje som bistår styrene, konsernsjefen og andre ledere i førstelinjen i arbeidet med å sørge for at DNB utøver sin virksomhet i overensstemmelse med relevant regelverk. Compliancefunksjonen kommer i tillegg til førstelinjens selvstendige ansvar for internkontroll og for etterlevelse av regelverk av betydning for vedkommende område eller enhet.

Compliancefunksjonen bistår med rådgivning og veiledning om etterlevelse, overvåker og kontrollerer etterlevelse og etterlevelsrisiko, og rapporterer og gir informasjon om status på etterlevelse og etterlevelsrisiko. Compliancefunksjonen arbeider risikobasert, i hovedsak ut fra regelverk som setter vilkår for og krav til utøvelsen av konsernets konsesjonsbelagte virksomhet. Dette gjelder finansregulatorisk regelverk, konkurranseregulering, personvernregelverk og regelverk som skal motvirke hvitvasking, korrupsjon og brudd på sanksjoner.

Overvåking og kontroll som utføres av Compliancefunksjonen skal inkludere vurdering av om det er utarbeidet tilstrekkelig effektive retningslinjer og prosedyrer for å avdekke etterlevelsrisiko. Den skal også omfatte en vurdering av forebyggende tiltak og prosedyrer. Compliancefunksjonene skal involveres i og bidra til å vurdere risiko ved innføring av nye strategier, organisatoriske endringer og andre endringer i virksomheten.

Group Chief Compliance Officer (GCCO), som er konserndirektør og rapporterer direkte til konsernsjefen og styret, leder Compliancefunksjonen. GCCO fastsetter rammeverk for compliancefunksjonene i konsernet. Alle forretnings-

og støtteområder, filialer av DNB Bank ASA i utlandet, selskaper i DNB-konsernet med konsesjon etter finansmarkedsregelverk, og andre selskaper etter beslutning av GCCO, skal ha en compliancefunksjon som er en del av konsernets samlede Compliancefunksjon.

Konsernrevisjonen

DNBs internrevisjon, Konsernrevisjonen, er tredje forsvarslinje og bistår styret i å påse at det er kvalitet i alle vesentlige elementer i konsernets risikostyring. Konsernrevisjonen har sin instruks fra styret i DNB ASA, som også godkjenner revisjonens årlige planer og budsjetter. Konsernrevisjonen skal påse at det er etablert og gjennomføres tilstrekkelig og effektiv risikostyring og internkontroll. Konsernrevisjonen skal i tillegg vurdere om styringsprosesser og kontrolltiltak er effektive og bidrar til konsernets måloppnåelse.

Utvalg og komiteer

Det er etablert utvalg og komiteer som skal bistå konserndirektørene med beslutningsgrunnlag, oppfølging og kontroll innenfor ulike fagområder:

- **Balansestyingsutvalget (ALCO)** er et rådgivende organ for Chief Financial Officer (CFO) vedrørende styring av kapitalbruk og kapitalfordeling, i tillegg til markeds- og likviditetsrisiko. Innenfor risikostyring er utvalget en møteplass for informasjonsdeling og koordinering mellom enheter som operativt forvalter markeds- og finansieringsrisiko og Risikostyring Konsern som risikokontrollfunksjon.
- **Group Credit Committee (GCC)** ledes av CRO. GCC behandler utvalgte kredittsaker og kredittsaker med særdeles høy hvitvaskingsrisiko. Komiteen behandler også administrative saker, blant annet bransjerapporter, kredittregelverk, risikorapporter, modellendringer og kredittstrategier. GCC behandler og tiltrer kredittsaker på basis av personlige fullmakter. Konserndirektør for forretningsområdet som har saken er bevilger og CRO er tiltreder. GCCO er fast medlem av komiteen.

- **Financial Markets Risk Committee (FMRC)** ledes av divisjonsdirektør for Markeds- og likviditetsrisikostyring. FMRC er ansvarlig for å godkjenne og føre tilsyn med prinsipper og prosesser for aktiviteter som innebærer markedsrisiko i DNB Bank-konsernet. Dette omfatter blant annet å anbefale markedsrisikorammer og å godkjenne og følge opp retningslinjer, metodikk og kontroll for markedsrisiko og motpartsrisiko.
- **Non-Financial Risk Committee (NFRC)** ledes av CRO, og skal bidra til å utvikle konsernets styring av ikke-finansiell risiko. NFRC skal bidra til konsistent tilnærming og felles koordinering av førstelinjens ansvar for håndtering av operasjonell risiko, etterlevelse, sikkerhet og ESG-risikoer (miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring). Komiteen utveksler informasjon, koordinerer aktiviteter og gir råd om komplekse enkeltsaker. Faggrupper (Subject Matter Groups) som rapporterer til NFRC følger opp framdrift innenfor områder som hvitvasking, IT-risiko, tredjepartsrisiko og personvern.

Konsernsjef og konsernledermøtet

Konsernsjefen har ansvar for å iverksette risikostyring som bidrar til å oppfylle de målene styret i DNB ASA setter for virksomheten, herunder effektive styringssystemer og internkontroll. Konsernledermøtet er konsernsjefens kollegium for overordnet ledelse. Alle vesentlige beslutninger som gjelder risiko- og kapitalstyring, vil normalt fattes i samråd med konsernledelsen. I konsernledermøtet deltar konserndirektørene i forretnings- og støtteområdene.

Styrene og styreutvalg

Styret i DNB ASA er konsernets øverste ansvarlige organ for forretningsdriften, og skal påse at virksomheten, herunder finansiell rapportering og formuesforvaltning, er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter og følger opp DNBs langsiktige risikoprofil gjennom risikoappetitrammeverket.

Styret i DNB ASA har ansvar for å påse at konsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen og omfanget

av virksomheten, samt at kapitalkrav blir overholdt. Styret foretar en løpende vurdering av konsernets kapitalstatus, og se nærmere omtale i kapitlet om kapitalstyring og ICAAP.

Hvert år gjennomgår styret i DNB ASA konsernsjefens rapport om status på internkontroll. Rapporten inneholder også en vurdering av de viktigste risikoområdene i konsernet. Gjennomgangen dokumenterer kvaliteten på arbeidet med internkontroll og risikostyring, og den skal avdekke eventuelle svakheter og forbedringsbehov. Styrene i DNB Bank ASA, DNB Livsforsikring AS og andre vesentlige datterselskaper gjør en tilsvarende årlig evaluering av selskapenes internkontroll og viktigste risikoområder.

Risikoutvalget

Utvalget for risikostyring overvåker systemene for internkontroll, risikostyring og internrevisjon, og etterser at disse fungerer effektivt. Utvalget vurderer endringer i systemer og rutiner som fremlegges styret for godkjenning. I tillegg gir utvalget råd til styret angående konsernets risikoprofil, herunder risikoappetitt, og utvalget forbereder styrets oppfølging av risikoutvikling og risikostyring. Råd til styret omfatter også strategier for kapital- og likviditetsstyring, kredittrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, etterlevelse, omdømme og øvrig risiko i konsernet. Utvalget består av fire styremedlemmer som velges for to år av gangen. Det er også et krav at minst en av utvalgets medlemmer har lengre erfaring med å identifisere, vurdere og styre risiko i store og komplekse selskaper. Organiseringen av DNBs utvalg for risikostyring, og den kvartalsvise rapportering av risikostyring til styret i DNB ASA, vurderes å dekke de krav som er knyttet til dette i de land DNB har virksomhet i, herunder den amerikanske CFR §252.144¹⁾.

1) CFR § 252.144 - Krav til risikostyring og -komiteer for utenlandske bankorganisasjoner med 100 milliarder dollar eller mer i samlede konsoliderte eiendeler, men under 100 milliarder dollar i samlede amerikanske eiendeler.

Revisjonsutvalget

Revisjonsutvalget fører tilsyn med prosessen for finansiell rapportering og vurderer om konsernets internkontroll, herunder internrevisjon og risikostyringssystemer, fungerer effektivt. Utvalget skal videre påse at konsernet har en uavhengig og effektiv ekstern revisjon. Revisjonsutvalget gjennomgår kvartalsvis finansiell rapportering for DNB-konsernet. Utvalget foretar en grundig gjennomgang av skjønnsmessige vurderinger og estimater i tillegg til eventuelle endringer i regnskapspraksis. Utvalget skal overvåke systemene for internkontroll samt konsernets internrevisjon, herunder etterse at disse fungerer effektivt, og vurdere endringer i systemer og rutiner som fremlegges styret til godkjenning. Revisjonsutvalget behandler kvartalsregnskap og forslag til årsregnskap for DNB ASA og DNB-konsernet. Revisjonsutvalget behandler også forslag til selskaps- og konsernregnskapene til DNB Bank ASA og DNB Livsforsikring AS, og selskapsregnskapet til DNB Boligkreditt AS.

Kompensasjons- og organisasjonsutvalget

Styret i DNB ASA har et Kompensasjons- og organisasjonsutvalg som består av tre medlemmer fra selskapets styre, og utvalget møtes normalt seks til syv ganger årlig. Ett av medlemmene er ansattvalgt styremedlem.

Kompensasjons- og organisasjonsutvalget skal forberede saker for styret og har i hovedsak ansvar for å:

- årlig vurdere og foreslå total kompensasjon til konsernsjef
- årlig utarbeide forslag til mål for konsernsjef
- forberede og anbefale forslag til kompensasjon til konsernrevisor
- påse at leder av kontrollenhetene for risikostyring og etterlevelse ikke får fastsatt sin godtgjørelse på en måte som påvirker, eller er egnet til å påvirke, deres objektivitet

- være rådgiver for konsernsjef vedrørende kompensasjon og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernledelsen og eventuelt andre som rapporterer til konsernsjef
- vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller Kompensasjons- og organisasjonsutvalget
- gjennomgå andre personalpolitiske saker som kan antas å innebære stor omdømmerisiko

Utvalget skal også være styrets forberedende organ for utvalgte saker som omhandler kultur, ledelse og etterfølgerplanlegging.

Oppfølging og rapportering

Konsernets risikosituasjon rapporteres minst månedlig til konsernledelsen og minst kvartalsvis til styret. Oppfølging av mål, rammer og strategier inngår i denne interne risikorapporteringen. Risikostyring Konsern har det overordnede ansvaret for risikorapportering i DNB. Det gjelder både den interne risikooppfølgningen og risikorapportering til myndighetene. Alle nivåer i organisasjonen skal ha tilgang til relevant og nødvendig risikoinformasjon for å følge opp egen risiko.

I henhold til krav fastsatt av styret rapporterer compliancefunksjonen og GCCO regelmessig om etterlevelsessituasjonen til konsernsjef og til styrene i DNB Bank ASA og DNB ASA. Lokale compliance-funksjoner rapporterer regelmessig om etterlevelsessituasjonen til GCCO samt til leder for vedkommende område.

Alle ansatte i DNB har et ansvar for å rapportere og håndtere vesentlige hendelser eller avvik. Operasjonelle hendelser og compliance-brudd skal registreres i en taps- og hendelsesdatabase. Det skal registreres tiltak for alle alvorlige hendelser og compliance-brudd, og status rapporteres til konsernledelsen og styret.

«Konsernets risikosituasjon rapporteres minst månedlig til konsernledelsen og minst kvartalsvis til styret.»

En viktig forutsetning for god risikorapportering er et tilgjengelig, transparent og konsistent datagrunnlag. Risikostyring Konsern samarbeider tett med Konsernfinans i et felles program for å kontinuerlig forbedre infrastruktur, kvalitet og kontroll i finansielle data og risikodata.

Risikorapportering til styrene i DNB

Tabellen viser de faste rapporteringene av risiko og etterlevelse til styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA. I tillegg underrettes styret ved første møte dersom det oppstår brudd på risikoappetittrammer, brudd på terskelverdier i gjenopprettingsplanen eller andre vesentlige hendelser eller endringer i risikobildet.

DNBs risikostyringsrammeverk, herunder risikoappetitt og gjenopprettingsplan, har vært aktivt brukt i overvåkingen av risikoutviklingen under koronapandemien. Da pandemien inntraff i begynnelsen av mars, implementerte DNB umiddelbart daglig rapportering til konsernledelsen av utviklingen innen likviditets-, markedes- og motpartsrisiko. Etter hvert som de finansielle markedene roet seg, ble rapporteringsfrekvensen redusert. Samtidig ble oppmerksomheten i den ekstraordinære rapporteringen gradvis flyttet til kredittrisiko og for eksempel utnyttelsesgraden av revolverende kredittfasiliteter og kassekreditter. Fra tredje kvartal har rapporteringsfrekvensen vært tilbake på tilnærmet normalt nivå.

Stresstesting

Stresstesting er et sentralt element i vurderingen av DNB-konsernets risikostyring, og i den økonomiske planleggingen. Stresstester benyttes for å anslå hvordan endringer i det makroøkonomiske bildet vil kunne påvirke behovet for kapital. Konsernledelsen er involvert i fastsettelsen av scenarier og forutsetninger som benyttes i stresstestene, og bruker resultatene som grunnlag for strategi og handlingsplaner.

Risikorapportering til styrene i DNB

Frekvens	Rapportering
Kvartalsvis	DNB-konsernets risikorapport Rapporten gir en bred gjennomgang av risikosituasjonen og risikoutviklingen det siste kvartalet, med analyser og kommentarer. Rapporten er andrelinjes vurdering av risikobildet. Viktige elementer er risikonivå målt i henhold til rammeverket for risikoappetitt og status på indikatorene som er fastsatt i gjenopprettingsplanen. Eventuelle brudd på rammer fastsatt av styrene i DNB ASA, DNB Bank ASA og DNB Livsforsikring AS blir også fulgt opp gjennom risikorapporten.
Halvårlig	GCCOs etterlevelsесrapport Group Compliance utarbeider en rapportering av status og utvikling av etterlevelsесsituasjonen til konsernledelsen og styret. Rapporteringen er GCCOs selvstendige vurdering og skal gi et tydelig helhetsbilde av etterlevelsесrisiko i konsernet, og inngå som grunnlag for eventuelle tiltak. Operasjonell risiko i DNB-konsernet Rapporten er en andrelinje vurdering av risikosituasjonen og risikoutviklingen innenfor operasjonell risiko. Rapporten fremlegges for konsernledelsen og styret sammen med DNB-konsernets risikorapport per første og tredje kvartal.
Årlig	ICAAP-rapport (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ICAAP-rapporten inneholder en detaljert beskrivelse av DNB-konsernets prosess for egenevaluering av risiko- og kapitalsituasjon, samt analyser og vurdering av status ved årets slutt. Separate vurderinger og ICAAP-rapporter for vesentlige datterselskaper inngår i konsernets rapport. DNB-konsernets prosess for egenevaluering av likviditetssituasjonen. ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), beskriver og vurderer likviditetssituasjonen for DNB-konsernet. ILAAP framlegges for styret som en integrert del av ICAAP-rapporten. Konsernrevisjonen foretar en gjennomgang av ICAAP-prosessen i DNB, og en rapport med revisjonens oppsummeringer behandles i samme styremøte som egenevalueringen. Gjenopprettingsplanen for DNB-konsernet Gjenopprettingsplanen, som er en del av krisehåndteringsregelverket for banker, er en integrert del av DNB-konsernets risiko- og kapitalstyring. En viktig del av gjenopprettingsplanen er en beskrivelse av ulike identifiserte tiltak som kan forbedre konsernets kapitaldekning og likviditetssituasjon i en tenkt krise. Planen oppdateres årlig. Status på definerte gjenopprettingsindikatorer rapporteres til styret hvert kvartal og til konsernledelsen hver måned. Validering og IRB-compliance-rapport Validering er en sentral del av kvalitetssikringen av bankens viktigste modeller. Den uavhengige valideringsenheten tester hvert år treffsikkerheten i de interne modellene som benyttes i beregningene av kapitalkrav. Resultatene oppsummeres i valideringsrapporter til bankstyret. Konsernrevisjonen utarbeider compliance-rapporter som viser overholdelse av IRB- og IMM-kravene, og som behandles samtidig med valideringsrapportene i bankstyret.

Viktige stresstester som gjennomføres minst årlig i DNB:

- I forbindelse med den årlige ICAAP-rapporteringen gjennomføres det omfattende stresstesting av DNB-konsernet og DNB Boligkreditt AS, se kapittel om kapitalstyring.
- Det utvikles og testes krisescenarier som en del av DNB-konsernets gjenopprettingsplan.
- Stresstester av spesifikke kredittporteføljer gjennomføres løpende.
- Banken utfører jevnlig stresstester av likviditetsrisiko for å sikre at det finnes tilstrekkelige likvide aktiva for å møte vanskelige situasjoner på en tilfredsstillende måte.
- Det er etablert et særskilt stresstestingsprogram for motpartsrisiko, som skal avdekke uønskede utfall av den samlede motpartsrisikoeksponeringen, både isolert og sett i sammenheng med bankens kredittrisikoeksponering.

I 2020 ble det i tillegg utarbeidet egne krisescenarier for å analysere mulige utfall av en langvarig pandemi, og DNB startet arbeidet med klimastresstesting i tråd med anbefalinger fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

DNB deltar i stresstesten av europeiske banker som blir koordinert av European Banking Authority (EBA). Stresstesten gjennomføres annethvert år. Stresstesten for 2019 ble utsatt på grunn av pandemiutbruddet. Det gjennomføres i stedet en stresstest med utgangspunkt i eksponeringer ved årsslutt 2020 og resultatene av denne stresstesten vil bli offentliggjort i juli 2021. DNB deltar også i International Monetary Fund (IMF) sin stresstest som gjennomføres hvert femte år, siste gang i 2020.

RISIKOAPPETITT

Risikoappetitrammeverket er en del av den strategiske styringen av konsernet og består av rammer og vurderingsprinsipper for de risikotypene som er vesentlige

for DNB. Prinsipper for risikoappetitt ble oppdatert av styret i 2020, og inngår som en del av styringsprinsippene på høyeste nivå i DNBs hierarki av styrende dokumenter.

Rammene i risikoappetitt skal implementeres ut i organisasjonen, gjennom risikotoleranser og føringer for strategi- og planprosessen. Det er etablert risikoindikatorer på lavere organisatoriske nivå som bygger opp under rammene i risikoappetitt. Risikoindikatorer kan være uttrykt som rammer for kvantifiserbar risiko, eller som kvalitative vurderinger av risikonivå. De trenger ikke å være uttrykt gjennom de samme målene som brukes på konsernnivå, men de må kunne knyttes til de samme risikotypene og måle den samme utviklingen. Oppfølging av risikoindikatorene er tilpasset de enkelte forretningsområdene, og skal sikre at risikoen holdes innenfor det fastsatte nivået i risikoappetittrammeverket.

Risikonivået måles opp mot rammene i risikoappetitt hver måned, og gir en overordnet oppsummering av risikosituasjonen i DNB-konsernet. I rammeverket for risikoappetitt inngår 15 ulike risikodimensjoner, på tvers av risikotyper og forretningsområder. Tabellen til høyre viser en oversikt over rammeverket med tilhørende dimensjoner som var gjeldene ved utgangen av 2020.

Måling og oppfølging

Gjennom løpende oppfølging av risikoappetitt sikres det at de risikoene som er identifisert som de mest sentrale på overordnet nivå, også er gjenstand for oppfølging og diskusjon i operative deler av organisasjonen.

Konsernets status vurderes opp mot grensene i risikoappetitt, og fremgår i form av et grønt, gult, oransje eller rødt statuslys. Hver status har en klart definert betydning, og ved brudd på grenseverdier foreligger definerte handlingsregler som følger:
→ Brudd på gul ramme kan håndteres av administrasjonen.
→ Brudd på oransje ramme kan håndteres av administrasjonen, men styret skal orienteres.

Risikotyper og tilhørende dimensjoner i risikoappetitt

Risikotyper	Dimensjoner
Lønnsomhet og inntjening	→ Risikojustert avkastning
Kapitaldekning	→ Ren kjernekapitaldekning, DNB-konsernet og DNB Bank-konsernet → Solvensmargin DNB Livsforsikring AS, uten overgangsregler
Markedsrisiko	→ Markedsrisiko, målt som andel av økonomisk kapital → Konsentrasjonsrisiko mot bransjer og motparter
Kredittrisiko	→ Kredittkvalitet (normaliserte tap), totalt og per kundesegment → Årlig vekst i kredittporteføljen, totalt og per kundesegment
Likviditetsrisiko	→ Liquidity Coverage Ratio → Net Stable Funding Ratio → Innskuddsdekning, DNB Bank-konsernet
Operasjonell risiko	→ Operasjonelle tap → Framoverskuende risikovurdering, informasjonssikkerhet → Framoverskuende risikovurdering, IT-drift → Driftstabilitet, IT-drift
Omdømmerisiko	→ Overordnet risikovurdering, potensielle hendelser og konsekvenser

Styringsprinsipper for risikoappetitt

- Som en del av rammeverket for risikoappetitt er det utarbeidet fire styringsprinsipper som beskriver rutiner og ansvar for hele DNB-konsernet.
- **Eierskap:** Rammeverket for risikoappetitt eies av styret. Alle endringer i rammeverket og styringsprinsippene må derfor godkjennes av styret.
 - **Ansvar:** Hvert enkelt risikoappetittutsagn har en koordinator i Risikostyring Konsern som er ansvarlig for oppfølging og utarbeidelse av eventuelle handlingsplaner dersom risikonivåene overstiges. Koordinatoren har også ansvaret for å vurdere om målingen fanger opp risikoutviklingen godt nok.
 - **Årlig gjennomgang:** Rammeverket for risikoappetitt skal vurderes minst én gang i året og skal finne sted uavhengig av den strategiske og finansielle planleggingsprosessen.
 - **Rapportering:** Konsernledelsen mottar en månedlig rapportering av risikonivå i konsernet i form av en «statusvurdering». Styret mottar en statusrapport med kommentarer og analyser hvert kvartal.

→ Brudd på rød ramme skal rapporteres til styret som del av agendaen ved neste styremøte. Det skal fremmes konkret forslag til mulige mottiltak og/eller forslag om utvidelse av rammene for risikoappetitt.

BEREDSKAPSTILTAK OG GJENOPPRETTINGSPLAN

DNB-konsernet har siden 2013 utarbeidet en gjenopprettingsplan bygget på anbefaling fra EBA. En slik plan er et krav ifølge EUs Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD), som trådte i kraft i EU 1. januar 2015. Fra 2019 er det et lovkrav i Norge at bankene skal ha en gjenopprettingsplan.

Gjenopprettingsplanen utarbeides som en integrert del av konsernets risiko- og kapitalstyringsrammeverk, og inntreffer ved brudd på forhåndsdefinerte indikatorer. Brudd på indikatorene utløser en grundig vurdering av situasjonen, og om tiltak skal gjennomføres. Dersom bankens gjenoppretting ikke lykkes, vil det gjennomføres en krisehåndtering i regi av offentlige myndigheter. Finanstilsynet er ansvarlig for å etablere en plan for denne fasen. Gjenopprettingsplanen skal sikre at konsernet kan gjenopprettes fra en svært alvorlig stresssituasjon, uten involvering eller støtte fra myndigheter. DNB har også levert en avviklingsplan, kalt Living Will, til amerikanske myndigheter vedrørende virksomheten i USA.

Det er også utarbeidet en beredskapsplan for likviditet, som blant annet beskriver hvordan banken bør håndtere en likviditetskrise som enten gjelder kun for banken eller for bransjen som helhet. Avhengig av type krise som påvirker bankens likviditetssituasjon, og vurderingene som gjøres av ALCO og konsernledelsen, setter Konserntreasury opp en tiltaksplan for hvordan mangel på likviditet kan motvirkes. Planen inneholder triggerpunkter og tidsrammer innenfor hvert tiltak som skal iverksettes, samt prioritet av finansieringskilder og kostnader for alternative løsninger, og eventuell påvirkning på bankens kapitaldekning. Mulige tiltak kan være utstedelse av obligasjoner med

fortrinsrett ved bruk av ledige reserver i sikkerhetsmassen i DNB Boligkreditt AS, endring av betingelser på innskudd og begrensning av utlån samt å utnytte markedet for gjenkjøpsavtaler (repo-markedet) og sentralbankfasiliteter gjennom pantsettelse av verdipapirbeholdninger.

DNB har et hierarki av beredskapstiltak, som er illustrert i figuren til høyre. Risikoappetitrammeverket skal fungere som et tidlig varslingsystem, og det er derfor flere overlapp mellom indikatorene i risikoappetitt og gjenopprettingsplanen. For felles indikatorer vil rødt lys i risikoappetitt som regel sammenfalle med grenseverdier (gjenopprettingsterskel) i gjenopprettingsplanen.

- Gjenopprettingsplanen inneholder:
- strategisk analyse av DNB-konsernet, og samfunnskritiske funksjoner utført av DNB
 - operasjonelle og juridiske avhengigheter, eksternt og internt i konsernet
 - styringsprosesser i gjenopprettingsplanlegging, og ved iverksettelse av planen
 - krisescenarier som kan utløse en gjenopprettingssituasjon
 - gjenopprettingsstiltak som kan forbedre konsernets kapitaldekning og likviditetssituasjon
 - forberedende tiltak for å sikre gjennomføring av gjenopprettingsstiltakene
 - kommunikasjonsplan i en krisefase

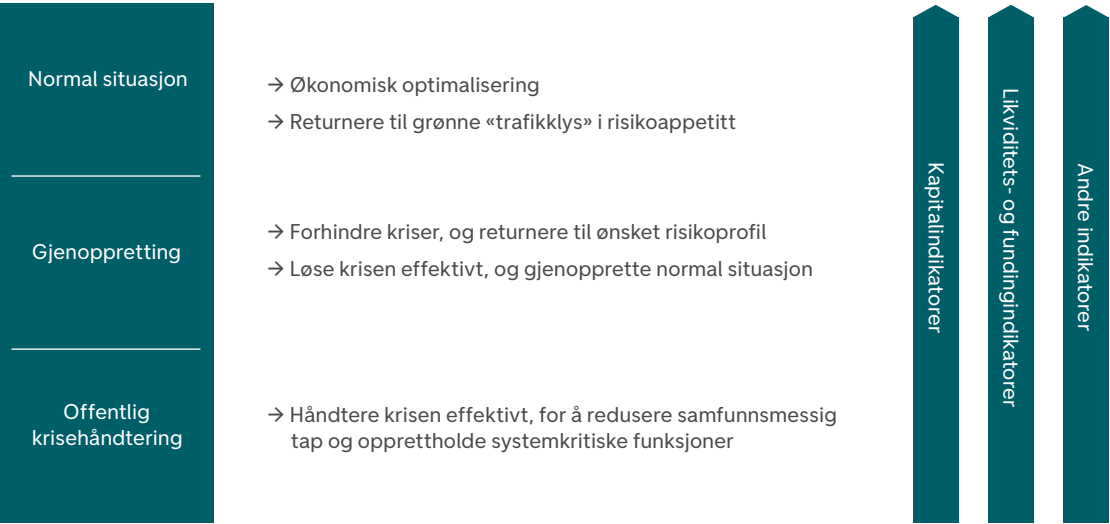
Gjenopprettingsplanen oppdateres årlig og vurderes deretter av Finanstilsynet/DNB kollegiet¹⁾. Tilsynsmyndighetene kan foreslå forbedringer, men kan også gi direkte pålegg om endringer. Indikatorene i gjenopprettingsplanen følges opp månedlig i risikorapporteringen til ALCO og kvartalsvis til styret i DNB ASA.

1) DNB-kollegiet er sammensatt av tilsynsmyndighetene for landene i EU/EØS-området hvor DNB har datterbanker

I 2019 gjennomførte ledelsen i storkundeområdet en øvelse basert på et krisescenario hvor gjenopprettingsplanen ble testet. En tilsvarende øvelse ble ikke gjennomført i 2020

grunnet koronapandemien. Pandemien var en fullskala test av gjenoppretningsplanen og risikostyringsrammeverket for øvrig.

Sammenhengen mellom risikoappetitt, konsernets ulike beredskapstiltak og gjenopprettingsplanen

2

Kapitalstyring

Innhold

- 19 Kapitaldekning og regulatoriske krav
- 22 Kapitalstyring og intern kapitalvurdering
- 23 Interne vurderinger av kapitalbehov

Ren kjernekapitaldekning
Prosent

18,7 (18,6)

Totalkapitaldekning
Prosent

22,1 (22,9)

ICAAP-aktivitetene i DNB gjennom året

- Løpende risiko- og kapitaliseringsvurdering
- Risikoappetittfornyelse
- Strategi og finansielle mål
- ICAAP-rapport

KAPITALDEKNING OG REGULATORISKE KRAV

Ved utgangen av 2020 var ren kjernekapitaldekning for DNB-konsernet 18,7 prosent, som var 2,7 prosentpoeng høyere enn forventningene fra tilsynsmyndighetene inkludert kapitalkravsmargin (Pillar 2 Guidance).

Kapitaldekning

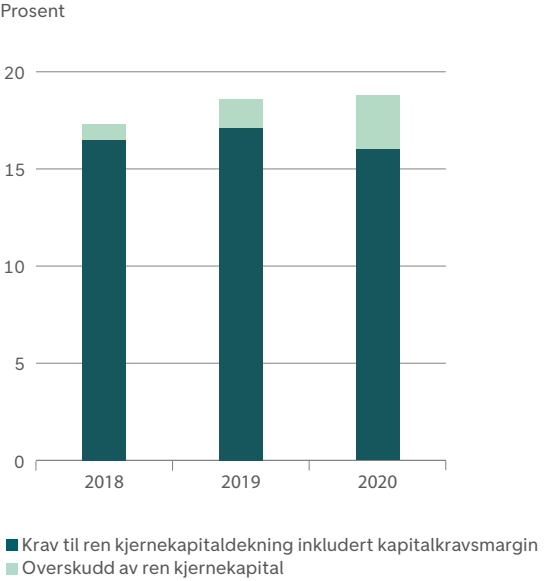
Kapitaldekningen er beregnet i henhold til EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak (CRR/CRD IV) som ble innført i Norge fra 31. desember 2019.

Tabellen til høyre viser de ulike elementene som til sammen utgjør kravene til kapitaldekning for DNB-konsernet. I tillegg til det samlede regulatoriske kravet til ren kjernekapitaldekning skal DNB ha en kapitalkravsmargin på minimum 1,0 prosentpoeng. Ved utgangen av 2020 var det samlede regulatoriske kravet til ren kjernekapitaldekning på om lag 16,0 prosent inkludert kapitalkravsmarginen. Kravet vil variere på grunn av motsyklisk buffer og systemrisikobuffer som bestemmes ut fra engasjementsstørrelse per land.

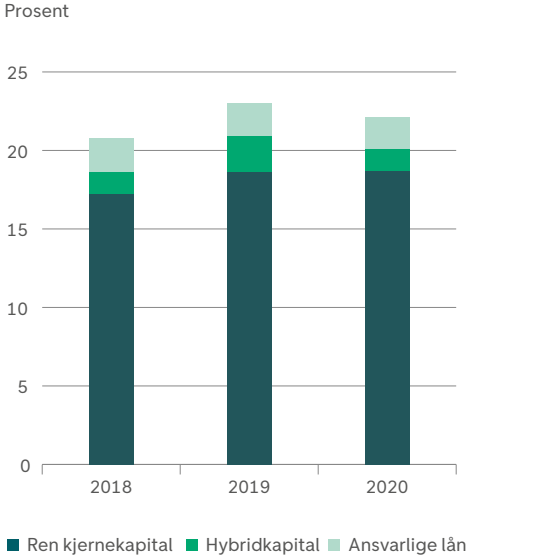
Ren kjernekapitaldekning for DNB-konsernet var 18,7 prosent og totalkapitaldekningen 22,1 prosent ved utgangen av året, mot henholdsvis 18,6 og 22,9 prosent ett år tidligere.

Ren kjernekapital økte med 2,8 milliarder kroner til 181,1 milliarder ved utgangen av 2020. RWA ble i løpet av 2020 økt med 6,5 milliarder kroner, og blir omtalt senere i kapittelet. Årets opptjente egenkapital bidro til en økning i ren kjernekapital med om lag 3,8 milliarder kroner, mens økt investering i Fremtind Forsikring AS reduserte den rene kjernekapitalen med 1,9 milliarder kroner.

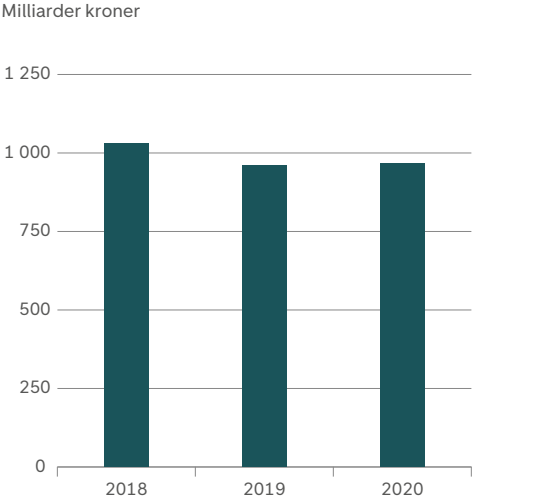
Ren kjernekapitaldekning

Totalkapitaldekning

Risikovektet beregningsgrunnlag

Sammensetning av ulike kapitaldekningskrav

Prosent	des. 2020	des. 2019	des. 2018
Minstekrav til ren kjernekapital	4,5	4,5	4,5
Systemrisikobuffer	3,2	3,0	3,0
Buffer for systemviktige institusjoner (O-SII)	2,0	2,0	2,0
Motsyklisk buffer	0,8	2,1	1,7
Bevaringsbuffer	2,5	2,5	2,5
Pilar 2-krav	2,0	2,0	1,8
Krav til ren kjernekapitaldekning ¹⁾	15,0	16,1	15,5
Hybridkapital	1,5	1,5	1,5
Krav til kjernekapitaldekning ¹⁾	16,5	17,6	17,0
Ansvarlig kapital	2,0	2,0	2,0
Krav til kapitaldekning ¹⁾	18,5	19,6	19,0

1) I tillegg kommer kapitalkravsmargin på minimum 1,0 prosentpoeng

Utbyttet for 2019 og 2020 er inkludert i egenkapitalen, men ikke medregnet i ren kjernekapital. Styret fikk fullmakt fra ekstraordinær generalforsamling i november 2020 til å distribuere utbytte på 8,40 kroner per aksje for 2019, og dette ble utbetalt i mars 2021. Styret vil be om fullmakt fra ordinær generalforsamling i april for utdeling av utbytte på inntil 9,00 kroner per aksje for 2020 etter september 2021. Fullmakten gjelder fram til generalforsamlingen 2022. Totalt ble ren kjernekapital redusert med 27 milliarder kroner som følge av utbetalt utbytte for 2019 og foreslått utbytte for 2020.

Se for øvrig tillegget til Pilar 3-rapporten for informasjon om de andre selskapene i DNB-konsernet.

Utvikling i risikovektet beregningsgrunnlag

Bankenes soliditet vurderes ved å se på kapital i forhold til risikovektet beregningsgrunnlag (RWA). Minstekravet til total ansvarlig kapital er 8 prosent av RWA for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. RWA er også grunnlag for beregningen av bevaringsbuffer, systemrisikobuffer, buffer for systemviktige finansforetak og motsyklisk kapitalbuffer.

RWA økte med 6,5 milliarder kroner i løpet av året og utgjorde 967 milliarder ved utgangen av 2020. RWA for kredittrisiko, inkludert motpartsrisiko, og markedsrisiko var omtrent uendret, mens RWA for operasjonell risiko økte med 5 milliarder kroner.

Kapitalkrav

I henhold til kapitalkravsregelverket må DNB oppfylle minimums- og bufferkravene under pilar 1 samt pilar 2-kravene.

Minstekrav

Minimumskravet til ansvarlig kapital i pilar 1 er at ansvarlig kapital utgjør minst 8 prosent av bankens RWA. Kapitaldekningskravet skal oppfylles av 4,5 prosent eller mer ren kjernekapital og minst 6 prosent kjernekapital inkludert hybridkapital. Resten kan oppfylles av tilleggskapital. Kapitaldekningsregelverket angir minstekravet til ansvarlig kapital basert på et risikovektet beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

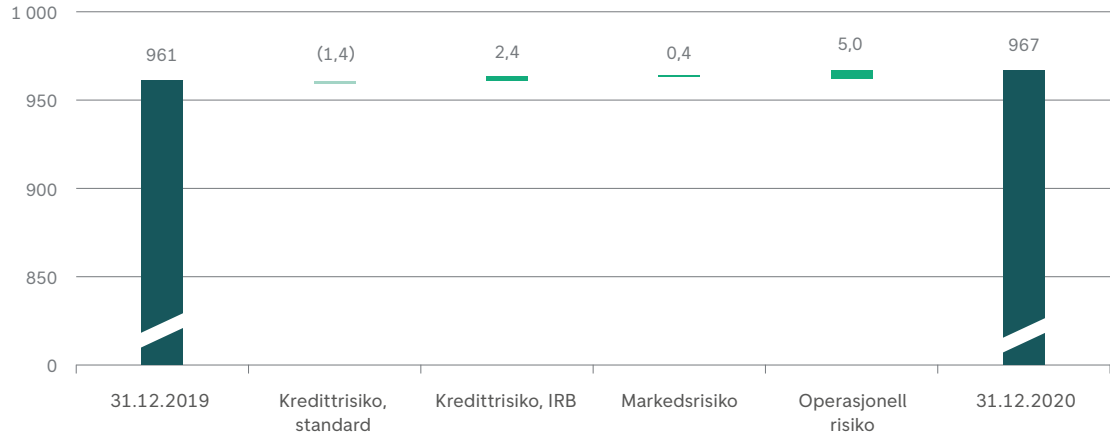
SREP og pilar 2 krav

Finanstilsynet skal vurdere om det er behov for ekstra kapital for risikoforhold som ikke er godt nok dekket gjennom kapitalkravene i pilar 1. Dette omtales som pilar 2-krav. Pilar 2-kravet fastsettes på årlig basis av Finanstilsynet på grunnlag av en samlet vurdering av risiko- og kapitalforholdene, gjennom Supervisory Review and Evaluation Process (SREP). Ved brudd på de samlede kravene, inkludert pilar 2-krav, vil banken måtte redegjøre for årsaken til bruddet og planlagte tiltak til Finanstilsynet. Finanstilsynet vil i praksis ha samme muligheter for inngripen som ved brudd på bufferkravene, men med et større handlingsrom.

Hovedkonklusjonen i Finanstilsynets vurdering i siste ordinære SREP-prosess var at DNB-konsernet, på bakgrunn av risikonivå og eksterne forhold, hadde en tilfredsstillende kapitalisering per 31. desember 2019. Som en følge av koronapandemien besluttet Finanstilsynet at pilar 2-kravet og forventningene til kapitalkravsmargin for DNB-konsernet for 2020 også gjøres gjeldende for 2021. Pilar 2-kravet for DNB for 2021 er derfor det høyeste av 19,4 milliarder kroner og 1,8 prosent av RWA. Ved utgangen av 2020 utgjorde pilar 2-tillegget 2,0 prosent av RWA.

Utvikling i risikovektet beregningsgrunnlag

Milliarder kroner

«Finanstilsynets vurdering i siste ordinære SREP-prosess var at DNB-konsernet hadde en tilfredsstillende kapitalisering.»

Bufferkrav

En sentral del av kapitaldekningsregelverket er det kombinerte bufferkravet, det vil si summen av bevaringsbuffer, systemrisikobuffer, buffer for systemviktige foretak og motsyklisk buffer. Bufferkravene skal oppfylles med ren kjernekapital. Dersom ren kjernekapital faller under det som kreves for å oppfylle minstekravet og den kombinerte bufferen, skal en kapitalplan oversendes Finanstilsynet senest fem virkedager etter at manglende oppfyllelse har oppstått. Ved brudd på bufferkravene kan ikke foretaket betale utbytte til aksjonærer, renter på fondsobligasjonskapital eller bonus til ansatte uten samtykke fra Finanstilsynet. Det institusjonsspesifikke motsykliske bufferkravet utgjorde 0,75 prosent for DNB-konsernet ved utgangen av 2020. Dette kravet fastsettes som et vektet gjennomsnitt av kravene til motsyklisk buffer i de landene som banken opererer i.

Som et tiltak fra myndighetene etter utbrudd av korona-pandemien har de fleste land hvor DNB har eksponeringer satt motsyklisk buffer ned til 0 prosent. Motsyklisk buffer i Norge ble redusert fra 2,5 prosent til 1 prosent den 13. mars 2020. I sitt råd fra desember 2020 om den motsykliske bufferen for 4. kvartal vurderer Norges Bank at den vil gi råd om økt bufferkrav i løpet av 2021 og at den på noe sikt skal tilbake til 2,5 prosent.

Fra utgangen av 2020 har Finansdepartementet besluttet at systemrisikobufferen blir økt fra 3,0 prosent gjeldende for alle eksponeringer, til 4,5 prosent for alle norske eksponeringer. For eksponeringer mot andre land vil den lokale satsen gjelde, eller en sats på 0 prosent dersom det ikke er etablert noen systemrisikobuffer i gjeldende land. Den effektive systemrisikobufferen for DNB var om lag 3,2 prosent ved utgangen av desember 2020. Påslaget i systemrisikobufferen for systemviktige foretak blir erstattet med en O-SII (Other Systemically Important Institutions) buffer. O-SII bufferen er 1,0 prosent eller 2,0 prosent avhengig av bankens størrelse, og gjelder det

totale risikovektede volumet. For DNB vil satsen være uendret på 2,0 prosent.

Det samlede kombinerte bufferkravet for DNB var 8,5 prosent ved utgangen av 2020, og det samlede regulatoriske kravet til ren kjernekapitaldekning var på 16,0 prosent inkludert kapitalkravsmarginen. I kapitalplanleggingen legger DNB til grunn en økning i motsyklisk buffer og har som mål å ha en ren kjernekapitaldekning på over 17,1 prosent.

Tabellen viser oppfyllelsen av minstekrav og bufferkrav ved utgangen av året. Det var overskudd av ren kjernekapital i forhold til de samlede kapitalkravene på 36,4 milliarder kroner.

Samlede kapitalkrav, 31. desember 2020

Millioner kroner	Sats	DNB-konsernet
Risikovektet beregningsgrunnlag		967 146
Minstekrav til ren kjernekapital	4,5 %	43 522
Minstekrav kjernekapital	6,0 %	58 029
Minstekrav til total kapitaldekning	8,0 %	77 372
Pilar 2-krav	2,0 %	19 403

Bufferkrav som skal oppfylles med ren kjernekapital

Bevaringsbuffer	2,5 %	24 179
Systemrisikobuffer	3,2 %	30 963
Buffer for systemviktige institusjoner (O-SII)	2,0 %	19 343
Motsyklisk buffer	0,8 %	7 294
Samlet bufferkrav	8,5 %	81 779

Oppfyllelse av kapitalkrav

Samlet ansvarlig kapital	214 188
Krav til samlet ansvarlig kapital	178 553
Overskudd av samlet ansvarlig kapital	35 635
Kjernekapital	194 689
Krav til kjernekapital	159 210
Overskudd av kjernekapital	35 479
Ren kjernekapital	181 115
Krav til ren kjernekapital	144 703
Overskudd av ren kjernekapital	36 411

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel, eller «leverage ratio», ble etter finanskrisen introdusert som et supplement til kapitaldekningsregelverket.

Kapitalstørrelsen er kjernekapital (Tier 1), som i tillegg til ren kjernekapital inkluderer hybridkapital. Beregningsgrunnlaget består av eiendeler, med tillegg av poster utenom balansen, som omregnes med konverteringsfaktorene fra standardmetoden for ordinær kapitaldekning. I tillegg gjøres det noen særskilte justeringer for derivater og gjenkjøpsavtaler. Definisjonene av kapitalstørrelse og beregningsgrunnlag samsvarer med det internasjonale regelverket. Det norske kravet til uvektet kjernekapitalandel er bygget opp som et minstekrav på 3 prosent som gjelder for alle kredittinstitusjoner, et bufferkrav for banker på 2 prosent, og et ekstra bufferkrav på 1 prosent for systemviktige finansinstitusjoner. DNB har dermed, som eneste systemviktige bank i Norge, et krav til uvektet kjernekapitalandel på 6 prosent.

Gjennom den såkalte bankpakken har EU vedtatt et minimumskrav til uvektet kjernekapitalandel på 3 prosent, der kun globalt systemviktige banker får et bufferkrav utover minimumskravet. Eventuell institusjonsspesifikk risiko for «excessive leverage» skal adresseres ved pilar 2-krav. Innretningen av norske krav til uvektet kjernekapitalandel forventes derfor å bli endret når EUs bankpakke ventelig implementeres i norsk rett i løpet av 2021.

Ved utgangen av 2020 var uvektet kjernekapitalandel for DNB-konsernet 7,1 prosent mot 7,4 prosent ett år tidligere. DNB oppfyller det samlede kravet på 6 prosent med god margin.

KAPITALSTYRING OG INTERN KAPITALVURDERING
Mål og prinsipper for kapitalstyringen

Ansvar for kapitalstyring ligger hos Chief Financial Officer (CFO) og prinsippene er fastlagt i konsernstandard. Kapitalstyringen skal balansere flere hensyn, og DNB skal ha en prosess for å vurdere kapitalbehov som medfører at konsernet:

- Oppfyller regulatoriske krav med en margin som samsvarer med konsernets risikoprofil og risikotoleranse
- Oppnår konkurransedyktige vilkår i innlånsmarkedene
- Oppnår en konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- Kan oppfylle konsernets utbyttepolitikk
- Har fleksibilitet til å utnytte vekstmuligheter i markedet

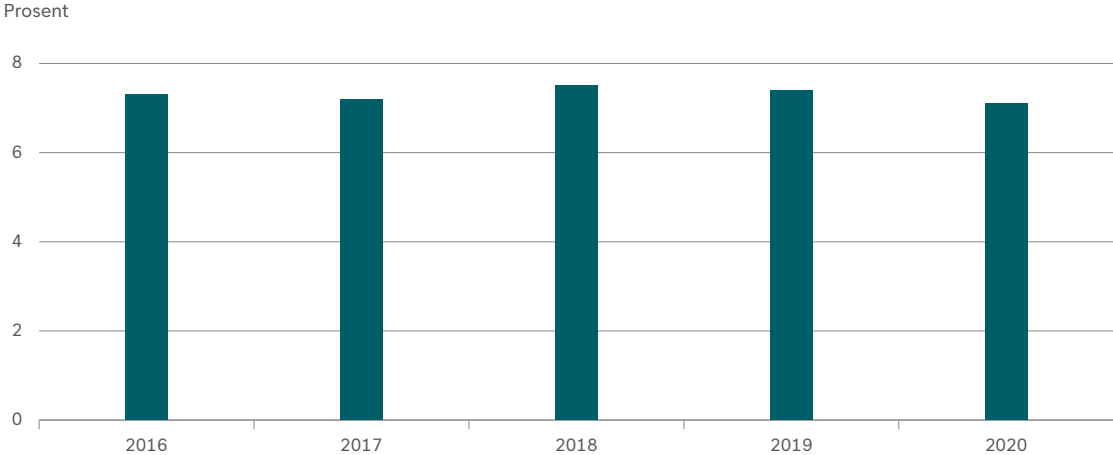
Kapitalvurderingsprosessen

Prosessen for vurdering av kapitalbehov (Internal Capital Adequacy Process, ICAAP) skal sikre at konsernets kapital er tilpasset risikonivået. Prosessen skal være i tråd med Finanstilsynets krav til ICAAP og bygger på følgende:

Vurderingen av kapitalbehov skal være risikobasert og framoverskuende

Med utgangspunkt i konsernets forretningsstrategier og finansielle planer gjøres det framoverskuende vurderinger av risiko, regulatoriske krav og kapitaliseringsbehov. Konsernets kapitalisering, likviditet og finansiering er gjenstand for stresstester. Kapitalvurderingsprosessen omfatter risikoer som ikke er underlagt minimumskravene som er fastsatt av myndighetene i pilar 1. Risiko kvantifiseres og vurderes basert på beregning av økonomisk kapital og stresstester i tillegg til regulatorisk risikovektet beregningsgrunnlag.

Uvektet kjernekapitalandel

Vurderingen av kapitalbehov er en kontinuerlig prosess og en integrert del av konsernets rammeverk for risiko- og finansiell styring

Risikoforhold og kapitalsituasjonen vurderes fortløpende. Rapportering av finansiell situasjon og risikobildet gjøres månedlig (se for øvrig omtale i kapittelet for styring og kontroll av risiko). Vurdering av risiko, kapitalbehov og kapitalisering forelegges styret kvartalsvis. Konsernets årlige finansielle planprosess (Target Process) er både et grunnlag for ICAAP og gjenspeiler resultatene fra stresstesting, interne risikovurderinger og regulatoriske krav.

Kapitalbehov fordeles fullt ut til forretningsområdene

I den finansielle strategiprosessen blir målet for konsernets egenkapitalavkastning omgjort til et avkastningskrav for allokert kapital. Et sentralt prinsipp i DNBs styringsmodell er at konsernets kapitalbehov skal fordeles fullt ut til forretningsområdene. Økonomisk kapital, det vil si kapitalbehov beregnet med interne risikomodeller, er et av fordelingsgrunnlagene som brukes i kapitalallokeringen.

Risiko- og kapitalvurderingsprosessen skal dokumenteres i en ICAAP-rapport

Kapitalvurderingsprosessen dokumenteres minst årlig gjennom en særskilt ICAAP-rapport for konsernet og de viktigste datterselskapene, og behandles i styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA. Konsernets egenvurdering av finansierings- og likviditetsbehov (ILAAP) inngår i rapporten. Flere av datterselskapene i DNB utarbeider egen ICAAP-dokumentasjon, som tas inn i DNB-konsernets rapport. Tilsynsmyndighetene evaluerer årlig ICAAP- og ILAAP-prosessene som et ledd i Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Kapital kan omfordes internt i konsernet

DNBs kvartals- og årsrapporter beskriver sammensetningen av ansvarlig kapital, vilkår som gjelder for de ulike kapitalinstrumentene som inngår i ansvarlig kapital, og regulatoriske fradrag fra ansvarlig kapital for DNB-konsernet, DNB Bank-konsernet og DNB Bank ASA. For å muliggjøre effektiv kapitalallokering og risikostyring i konsernet, kan ansvarlig kapital omfordes til ulike juridiske enheter i konsernet. DNB kan generelt omfordele ansvarlig kapital i konsernet i den grad det er tillatt i henhold til gjeldende lover og forskrifter der DNBs juridiske enheter er hjemmehørende. DNB ser ingen andre vesentlige hindringer for overføringer av ansvarlig kapital internt i konsernet.

**INTERNE VURDERINGER AV KAPITALBEHOV
Margin til regulatoriske kapitalkrav**

DNB skal i normale tider ha en margin i form av ren kjernekapital som ligger noe over Finanstillsynets anbefaling til kapitalkravsmargin (Pillar 2 Guidance). Marginen skal dekke uforutsett volatilitet i risikovektet beregningsgrunnlag og i kapitalbasen, underbygge strategisk fleksibilitet og bidra til å opprettholde tillit til at utbytte betales i henhold til konsernets utbyttepolitikk og at renter betales på hybridkapitalen. DNBs langsiktige utbyttepolitikk er å ha en utdelingsgrad på mer enn 50 prosent av overskuddet som kontantutbytte, forutsatt at konsernets kapitaldekning er på et tilfredsstillende nivå. DNB anvender andre kapitalinstrumenter enn ren kjernekapital for å oppfylle myndighetskravet til kapitaldekning på en kostnadseffektiv måte. Størrelsen både på annen kjernekapital (hybridkapital) og tilleggskapital skal i normale tider ha en margin mot minstekravene. Uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) for DNB på konsolidert nivå, på selskapsnivå og på underkonsolidert nivå skal i normale tider oppfylle regulatoriske krav med en rimelig margin. DNB er blant de best kapitaliserte finanskonsernene i Norden.

Kapitaliseringen av datterselskaper skal være tilstrekkelig til at norske, utenlandske og internasjonale regler om internprising overholdes. Kapitaliseringen av datterselskaper reflekterer forøvrig at kapitalressursene skal holdes så høyt i konsernstrukturen som mulig. Dette sikres ved at overskudd i underliggende virksomheter kanaliseres til holdingselskapet ved utbyttebetalinger og konsernbidrag. For bankkonsernet er ren kjernekapitaldekning og total kapitaldekning på linje med konsernets mål. Kapitaliseringen av DNB Boligkreditt innrettes slik at myndighetskravet til kapitaldekning oppfylles med en margin som reflekterer variasjonene i resultat og kapital som forårsakes av endringer av markedsverdi på derivatkontrakter og av innlån i NOK. DNB Livsforsikring skal oppfylle solvenskravene med en rimelig margin. Kapitaliseringen av utenlandske datterselskaper skjer på grunnlag av lokale kapitalkrav med en hensiktsmessig margin samt en konkret og helhetlig lånekapasitetsvurdering som hensyntar blant annet enhetenes risikoprofil og kredittverdighet, nivået hos sammenlignbare institusjoner lokalt samt størrelse og løpetid på finansiering fra morbanken.

Systemrisiko

I henhold til norsk regulering skal bankene i sin kapitalvurdering også vurdere systemrisiko. Systemrisiko er i EUs kapitaldekningsregelverk definert som risikoen for forstyrrelser, med potensielt alvorlige konsekvenser, for det finansielle systemet og for realøkonomien. Driverne for systemrisiko vil ofte være faktorer som allerede er en del av risikovurderingene, for eksempel boligprisutvikling. For å bedømme om systemrisikoen medfører et økt kapitalbehov må det derfor gjøres en vurdering av hvilke tiltak som allerede er gjennomført.

Høy gjeldsgrad i husholdningene, høye boligpriser og oljeprisavhengighet er forhold som øker systemrisikoen i Norge. Dette balanseres imidlertid av andre særtrekk ved

norsk økonomi, som egen valuta, egen pengepolitikk, stor statsfinansiell handlefrihet og et sterkt sosialt sikkerhetsnett som har bidratt til mindre svingninger i Fastlands-Norges BNP over tid sammenliknet med de fleste andre land i Europa. Risikoen i boligmarkedet har blitt møtt med tiltak i form av økte risikovekter for lån med pant i bolig i beregningen av bankenes kapitalkrav. I tillegg er det satt krav til låntakernes egenkapitalandel, avdragsbetaling og gjeldsbetjeningsevne gjennom forskrift om nye lån med pant i bolig.

Ratingbyrået S&P Global bygger sine ratinger blant annet på en analyse kalt Banking Industry Country Risk Assessment (BICRA), hvor de viktigste elementene i systemrisiko inngår. Norge, Sverige og noen få andre land har en svært god score hos S&P. Den finansielle sektoren i Norge er dessuten relativt liten sett i forhold til BNP, sammenliknet med de fleste andre land i Europa som det er naturlig å sammenligne seg med. DNB vurderer derfor systemrisikoen til å være relativt lav i Norge.

Økonomisk kapital

DNB beregner økonomisk kapital for alle hovedkategorier av risiko. Økonomisk kapital skal tilsvare 99,9 prosent av uventede tap med en tidshorisont på ett år, det vil si at økonomisk kapital skal reflektere et «tusenårs-tap». I beregningene benyttes en simuleringsmodell som beregner uventede tap for de enkelte risikoformene og for konsernet samlet. Kvantifiseringen er basert på historiske data. Dersom historiske data ikke er tilstrekkelig, benyttes også skjønnsmessige vurderinger. Det oppstår en diversifiseringseffekt når risikoene vurderes sammen, ettersom det er usannsynlig at alle tapshendelser inntreffer samtidig. Diversifiseringseffektene mellom risikokategorier og forretningsområder innebærer at konsernets økonomiske kapital blir lavere enn om forretningsområdene hadde vært selvstendige selskaper. Endring i beregningen av økonomisk kapital for livsforsikring og innlemming av CVA-risiko i markedsrisiko medførte at økonomisk kapital økte i 2020.

Sammenligning av interne vurderinger og regulatorisk minstekrav

Figuren viser en sammenligning av økonomisk kapital og det regulatoriske minstekravet til kapital i pilar 1, det vil si 8 prosent av risikovektet beregningsgrunnlag (RWA). Økonomisk kapital og det regulatoriske regelverket bygger på samme sikkerhetsnivå, det vil si 99,9 prosent av uventede tap.

Ved utgangen av 2020 var den interne risikoberegningen lavere enn det regulatoriske minstekravet. Forskjellen er først og fremst knyttet til målingen av kredittrisiko. Hovedårsaken til dette er at en del av kredittporteføljen måles etter standardmetoden i beregningen av det regulatoriske kapitalkravet. Ved utgangen av 2020 var 32 prosent av risikovektet beregningsgrunnlag for kreditt målt etter standardmetoden, som gir høyere risikovekt enn IRB-metoden. I beregningen av økonomisk kapital benyttes interne klassifiseringsmodeller for alle porteføljer,

uavhengig av om modellene har formell IRB-godkjenning. Kredittporteføljen er vurdert til å være vel diversifisert med hensyn til bransjer, og det blir derfor ikke beregnet tillegg i økonomisk kapital for konsentrasjonsrisiko mot bransjer. Det beregnes et lite tillegg for konsentrasjonsrisiko mot enkeltkunder.

For markedsrisiko er den interne beregningen mer konservativ enn metoden som legges til grunn for beregning av det regulatoriske kapitalkravet. Den viktigste forskjellen er at egenkapitalinvesteringer i bankporteføljen behandles som kredittrisiko i kapitalkravs-beregningen, med risikovekt på 100 prosent og tilhørende kapitalkrav på 8 prosent. Økonomisk kapital beregnet for de samme investeringene er om lag 40 prosent av eksponeringen. Den interne markedsrisikomålingen inkluderer også elementer som de regulatoriske kravene ikke dekker i pilar 1-kravene. Dette er risikoforhold som dekkes gjennom pilar 2-tillegg i det regulatoriske kapitalkravet. Økningen i økonomisk kapital for markedsrisiko i 2020 skyldes at CVA-risiko ble innlemmet i beregningen, og at verdien av bankens eierskap i Fremtind økte.

Metodikken for beregning av økonomisk kapital for forsikringsrisiko ble endret i løpet av 2020 og tar utgangspunkt i DNB Livsforsikrings kapitalkrav under Solvens II-regelverket, justert opp til 99,9 prosent sikkerhetsnivå. Metodeendringen er hovedårsaken til den kraftige økningen i økonomisk kapital knyttet til DNB Livsforsikring. Regulatorisk kapitalkrav for livsforsikring er knyttet til størrelsen på egenkapital og annen ansvarlig kapital som konsernet har tilført forsikringsvirksomheten.

DNB har en vesentlig resultatrisiko knyttet til basisswapper i bankaktiviteten. Dette er derivatkontrakter som brukes for å konvertere innlån i valuta til finansiering i norske kroner. Kontraktene blir løpende verdsatt til virkelig verdi i finansregnskapet og påvirker bankens resultat. Siden kontraktene i praksis holdes til forfall il midlertid

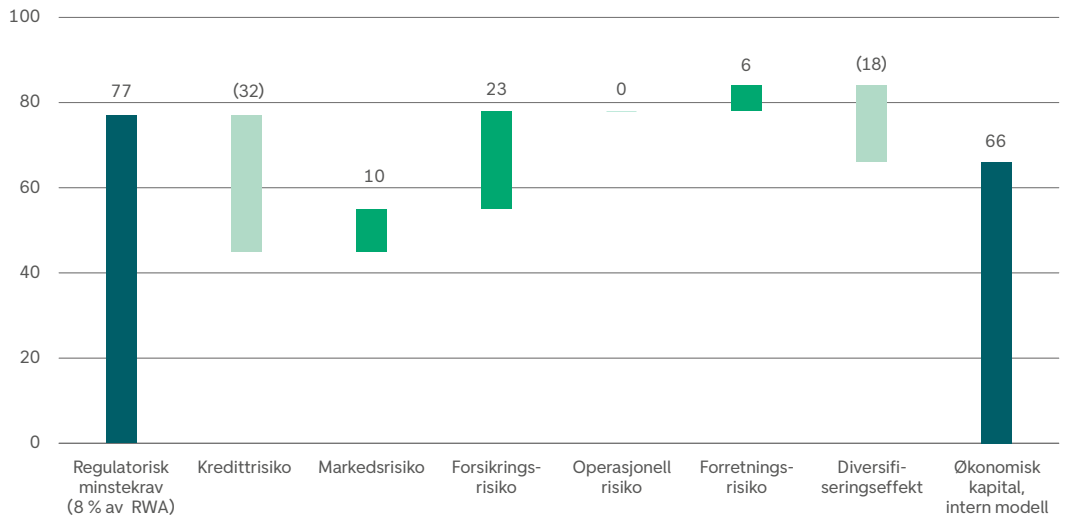
Økonomisk kapital

Millioner kroner	31.12.2020	31.12.2019
Kredittrisiko	36 860	35 313
Markedsrisiko	10 978	7 378
Risiko i livsforsikring ¹⁾	22 659	4 636
Operasjonell risiko	7 458	8 798
Forretningsrisiko	6 452	6 922
Brutto økonomisk kapital	84 407	63 846
Diversifiseringseffekt	(17 988)	(12 128)
Netto økonomisk kapital	66 419	51 718
Diversifiseringseffekt i prosent av brutto økonomisk kapital	21	19

1) Økonomisk kapital tilknyttet DNB Livsforsikring AS er inkludert i tabellen selv om det er utenfor det regulatoriske scopet (CRD IV-konsern), ettersom det har en vesentlig påvirkning på konsernets samlede økonomiske kapital.

Sammenligning av kapitalkrav og økonomisk kapital

Millioner kroner

verdisvingningene bli nøytralisert over løpetiden. Risikoen knyttet til verdisvingningene i basisswappene inngår i vurderingen av hvor stor margin DNB bør ha til de regulatoriske kravene.

Stresstesting av kapital

Styret forelegges minst én gang i året en omfattende stresstest, ICAAP-stresstesten, som danner grunnlag for å vurdere om konsernets kapitalisering er tilstrekkelig. Dette gjøres normalt i forbindelse med behandlingen av konsernets strategi og finansielle mål for de neste tre årene (target process). Resultatene fra target process og ICAAP-stresstesten utgjør en viktig del av konsernets ICAAP-rapport.

Stresstesten i ICAAP forutsetter en signifikant svekkelse i den makroøkonomiske situasjonen, og den viser effekten på konsernets risikosituasjon, resultat og kapitalisering. Som utgangspunkt for den årlige stresstesten utarbeides et stress-scenario basert på relevante risikofaktorer. Scenariet vurderes av ALCO og godkjennes av Chief Financial Officer. I stresstesten benyttes modellen for beregning av forventede tap (nedskrivninger) på kredittporteføljen og supplerende analyser av utvalgte porteføljer. Konsernets modell for beregning av økonomisk kapital benyttes for å estimere tap relatert til forretningsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

ICAAP-stresstesten for 2021 tar utgangspunkt i en krise med koronapandemi og nedstengning av økonomien. Pandemien fungerer som en utløser for andre risikofaktorer og blir starten på en lengre krise. Eksempler på risikofaktorer som antas å materialisere seg fra 2022 er finansielle ubalanser i Kina og svake statsfinanser i Europa. En eskalering av handelskrigen mellom USA og Kina bidrar også til å gjøre den globale krisen mer alvorlig og langvarig.

- Med bakgrunn i beskrivelsen ovenfor antas følgende sjokk å treffe økonomien i ICAAP-scenariet:
- Kraftig nedgangskonjunktur internasjonalt som følge av nye utbrudd av koronavirus med påfølgende nedstengning av økonomiene og sterkt fall i verdens BNP.
 - Arbeidsledigheten øker sterkt som følge av nedstengning av samfunnet og den lave aktiviteten i økonomien.
 - Fall i bolig- og næringseiendomspriser. Fallende boligpriser får ringvirkninger i form av svekket privat konsum og investeringer, og dermed en svakere utvikling i fastlands-BNP.
 - Lavere energipriser og en global nedtur rammer Norge gjennom lavere olje- og gasspriser og redusert tradisjonell eksport.
 - Uro i internasjonale finansmarkeder, med kraftige børsfall og økte risikopremier i pengemarkedene. Lange renter faller ytterligere.

- Noen hovedtrekk i det makroøkonomiske scenarioet som er lagt til grunn i ICAAP-stresstesten:
- Norsk fastlands-BNP faller 9 prosent i 2021 på grunn av sterke utbrudd av koronavirus med påfølgende nedstengning av økonomien, lav oljepris og reduksjon i tradisjonell eksport. Det forutsettes at en effektiv vaksine ikke kommer på plass før 2022.
 - Oljeprisen faller til rundt 30 amerikanske dollar per fat, og oljeinvesteringene på norsk sokkel reduseres betydelig.
 - Den registrerte arbeidsledigheten stiger til 10 prosent tilsvarende nivået fra våren 2020.
 - Boligprisene faller 30 prosent. Husholdningene reagerer på fallende boligpriser, lavere reallønnsvekst og et usikkert arbeidsmarked ved å senke privat konsum, og øke spareringen.
 - Styringsrenten blir liggende på null. Økte påslag i pengemarkedene, spesielt i starten av scenarioet, vil likevel holde tremåneders NIBOR på mellom 0,5 og 1,3 prosent gjennom perioden.

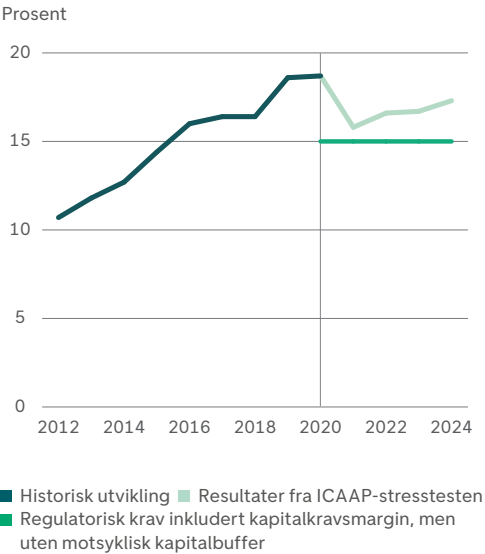
- Global BNP-vekst faller 5,9 prosent i 2021. Norsk eksport av tradisjonelle varer og tjenester svekkes vesentlig til tross for en svekket kronekurs.

Resultatene av stresstesten viste negativt årsresultat i det første av de fire årene. Det negative resultatet skyldtes tap på utlån, svekkelse i netto renteinntekter og tap relatert til operasjonell risiko, forretningsrisiko og markedsrisiko. Ren kjernekapitaldekning faller til 15,8 prosent det første året, før positive resultater bidrar til å løfte kapitaldekningen tilbake til 17,3 prosent mot slutten av perioden. ICAAP-stresstesten er satt opp i henhold til Finanstilsynets krav om underskudd i minst ett av årene i stresstesten (ref. Finanstilsynets rundskriv 12/2016).

I tillegg til bankens egne stresstester gjennomfører Finanstilsynet en årlig stresstest av DNB. Amerikanske regulatoriske krav til stresstesting er dermed oppfylt, j.fr. CFR § 252.146¹⁾.

1) CFR § 252.146 – Krav til stresstesting av kapital for utenlandske bankorganisasjoner med 100 milliarder dollar eller mer i samlede konsoliderte eiendeler, men under 100 milliarder dollar i samlede amerikanske eiendeler

Ren kjernekapitaldekning i ICAAP-stresstesten

3

Likviditetsrisiko og balansestyring

DNB søker å opprettholde en veldiversifisert finansiering, blant annet gjennom en bred innskudds- og innlånsbase fra personkunder og bedriftskunder. Det norske finansmarkedet er imidlertid relativt lite og DNB er avhengig av internasjonal finansiering i ulike valutaer. DNB hadde god tilgang på finansiering i 2020. Innskuddsdekningen økte gjennom året og likviditetssituasjonen var tilfredsstillende.

Innhold

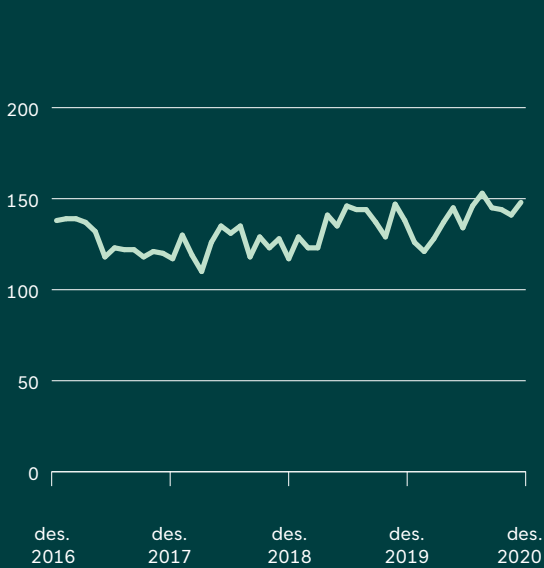
- 27 Utvikling i likviditetsrisiko i 2020
- 28 Finansiering
- 29 Likviditetsporteføljer
- 30 Styring og kontroll av likviditetsrisiko
- 30 Stresstesting

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker for mye. Likviditet er helt avgjørende for finansiell virksomhet, men risikoen blir som regel først synlig når andre hendelser har ført til bekymring for konsernets evne til å gjøre opp for seg.

Utvikling i LCR

Prosent

Likvide aktiva

Milliarder kroner

609 (503)

Langsiktig verdipapirgjeld

Milliarder kroner

618 (654)

Gjennomsnittlig LCR i 2020

Prosent

140 (136)

Gjennomsnittlig NSFR i 2020

Prosent

110 (110)

UTVIKLING I LIKVIDITETSRISIKO I 2020

DNB hadde god tilgang på finansiering, og en tilfredsstillende likviditetssituasjon, til tross for markedsure og volatile markeder i 2020. Innskuddsdekningen bedret seg gjennom året. DNB gjennomførte et stort opptak av lange seniorobligasjoner i 2019, som en tilpasning til kommende MREL¹⁾-regulering. DNB hadde dermed mindre behov for lang finansiering i 2020, i et marked som tidvis var preget av svært høye finansieringskostnader i første halvår.

Markedsuroen som oppstod på grunn av koronapandemien førte særlig til uro i de korte, usikrede finansieringsmarkedene tidlig i 2020. Norske og utenlandske sentralbanker kom med tiltakspakker som bidro til å stimulere markedene for kortsiktig sikret og usikret finansiering, slik at markedene normaliserte seg relativt raskt. Gjennom samme markedsure økte kredittspreadene kraftig i slutten av februar, men allerede mot slutten av mars startet reverseringen. Det var videre normalisering av kredittspreadene fra andre kvartal og ut året. Som en konsekvens av markedsuren satte Norges Bank ned styringsrenten fra 1,5 prosent til null prosent i løpet av kort tid, noe som førte til at DNB satte ned både utlåns- og innskuddsrentene gjennom første halvår. Styringsrenten har siden mai vært på null prosent, og innskuddsrentene har vært svakt positive. Norges Bank forventer en gradvis normalisering av rentenivået. Skulle imidlertid en uventet, betydelig forverring av norsk makroøkonomi føre til ytterligere rentenedsettelse, vil dette gi press på bankens innskuddsmarginer ettersom det er antatt vanskelig å prise personmarkedsinnskudd med negativ rente.

MREL (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities) er et krav om at banker må ha et minimumsnivå av ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld, som kan nedskrives eller konverteres til egenkapital (bail-in) når en bank er

nær konkurs. Seniorgjeld som har minimum ett år igjen til forfall karakteriseres som kvalifiserende gjeld ut 2023. Det var tidligere også et krav om at gjelden måtte være utstedt før 1. januar 2020, som forklarer det store opptaket av seniorgjeld i 2019. Finanstilsynet gikk i desember bort fra dette kravet. Etter utgangen av 2023 må kravet oppfylles med etterstilt gjeld²⁾. En ny gjeldsklasse mellom senior og Tier 2, såkalt Tier 3-kapital³⁾, vil benyttes for å oppfylle kravet til etterstilling. Fristen for å oppfylle kravet med Tier 3 ble utsatt ett år som følge av markedsuren, fra 1. januar 2023 til 1. januar 2024. Det er krav til at etterstilt gjeld skal utstedes fra øverste morselskap, og DNB fikk tidligere i år tillatelse fra Finanstilsynet til å endre konsernstruktur, slik at DNB Bank ASA vil bli øverste morselskap i DNB-konsernet.

DNB utstedte for første gang Tier 3-kapital i september. Utstedelsen var på 1 milliard dollar, og ble møtt med stor interesse fra investorer. DNB ligger relativt godt an når det gjelder oppfyllelse av MREL-kravet, som nylig ble fastsatt til 35,54 prosent av risikovektet beregningsgrunnlag. Norske banker er noe på etterskudd når det gjelder utstedelse av Tier 3-kapital, sammenlignet med andre europeiske banker, og utstedelsene ventes å bli tatt godt imot av markedet.

DNB har tidligere etablert et rammeverk som gjør det mulig å utstede grønne obligasjoner med fortrinnsrett. Nå har det blitt etablert et rammeverk for usikrede innlån, både senior obligasjonsinnlån og nye MREL-innlån. Pengene vil bli brukt til å finansiere grønne utlån i banken, henholdsvis innenfor fornybar energi, grønn transport og grønn næringseiendom. Dette er et positivt bidrag til DNBs bærekraftambisjoner.

2) Etterstilt gjeld er subordinert seniorgjeld, ofte referert til som «senior non-preferred»
3) Tier 3 er en gjeldsklasse bestående av etterstilte seniorobligasjoner

I CRR/CRD IV-regelverket stilles det krav til at foretakene til enhver tid har en likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio, LCR) på minimum 100 prosent for alle valutaer samlet. Det vil si at foretakenes beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en situasjon med stress i penge- og kapitalmarkedene 30 dager frem i tid. LCR holdt seg godt over minstekravet på 100 prosent i hele 2020, og var ved utgangen av desember på 148 prosent. Det er i tillegg fastsatt krav til LCR i norske kroner på 50 prosent, og for andre signifikante valutaer er kravet satt til 100 prosent. Tabellen øverst viser LCR i hovedvalutaene og totalt ved utgangen av 2019 og 2020.

Det langsiktige likvidtetsrisikomålet (Net Stable Funding Ratio, NSFR) definerer illikvide aktiva, herunder utlån til kunder, som må finansieres av stabile innlånskilder. Som stabile lånekilder regnes kundeinnskudd, egenkapital og innlån med mer enn tolv måneder gjenværende løpetid. I henhold til regelverket stilles det krav til at nivået på NSFR til enhver tid er på minst 100 prosent. NSFR var 109 prosent ved utgangen av 2020, sammenlignet med 112 prosent fra 2019.

Utvikling i LCR, signifikante valutaer

Prosent	EUR	USD	NOK	Total
31. desember 2020	221	266	74	148
31. desember 2019	227	220	62	138

Utestående seniorfinansiering og obligasjoner med fortrinnsrett

Milliarder kroner	Senior-finansiering		Obligasjoner med fortrinnsrett	
	NOK	Valuta	NOK	Valuta
31. desember 2020	14,4	169,2	63,3	370,7
31. desember 2019	16,0	206,7	65,9	365,6

Utvikling i NSFR, signifikante valutaer

Prosent	EUR	USD	NOK	Total
31. desember 2020	471	102	81	109
31. desember 2019	570	113	79	112

1) Minimum requirements for own funds and eligible liabilities

FINANSIERING

DNB finansieres hovedsakelig gjennom innskudd, obligasjoner, sikret og usikret kortsiktig finansiering.

DNBs samlede netto langsiktige verdipapirgjeld var på 618 milliarder kroner ved utgangen av 2020, sammenlignet med 654 milliarder kroner året før. Ordinær seniorfinansiering gjøres i hovedsak gjennom det europeiske Euro Medium Term Note (EMTN)-programmet. I tillegg er det etablert seniorprogrammer i amerikanske dollar og japanske yen. I markedet for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) er det etablert låneprogram i Europa og USA.

Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett har vokst seg større enn det norske statsobligasjonsmarkedet, og er like likvid. Obligasjoner med fortrinnsrett er et viktig instrument for langsiktig finansiering i DNB, og utstedes av DNB Boligkreditt AS. Investorene får sikkerhet i selskapets portefølje av boliglån, som har høy kvalitet. I urolig tider har obligasjoner med fortrinnsrett vist seg å være et mer robust og rimelig innlånsinstrument enn ordinære seniorobligasjoner.

Figuren øverst til høyre viser forfallsprofilen for den langsiktige finansieringen til DNB ved utgangen av 2020, fordelt mellom usikrede seniorobligasjoner, etterstilte seniorobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. Forfallsprofilen er tilnærmet lik fjorårets, hvor det er et relativt høyt forfall av seniorgjeld de neste årene, som skyldes det store opptaket av seniorgjeld i 2019. Figuren viser også forfallet av Tier 3 i 2025.

Gjennomsnittlig gjenværende levetid på verdipapirgjelden var 3,5 år ved utgangen av 2020, mot 3,7 år ved utgangen av 2019. Reduksjonen skyldes i stor grad opptaket av seniorgjeld i 2019. Etter hvert som løpetiden på opptaket reduseres, bidrar det til å trekke ned gjennomsnittlig løpetid. Denne gjelden er kvalifisert i henhold til MREL-kravet

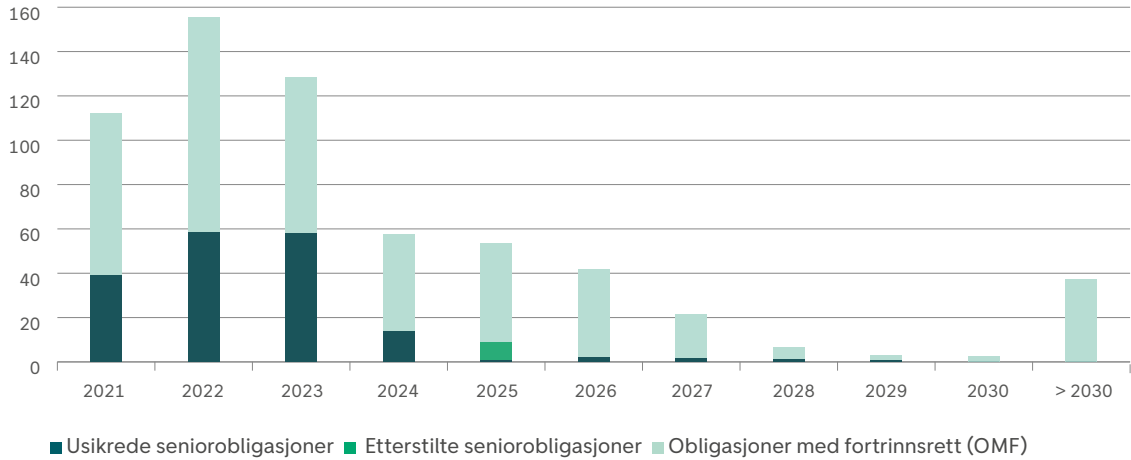
ut 2023, og må innen den tid refinansieres med etterstilt gjeld (Tier 3). Den gjennomsnittlige løpetiden har ligget rundt 4 år de siste årene. Figuren nederst til høyre viser utviklingen i gjennomsnittlig løpetid på den langsiktige finansieringen, sammensatt av usikrede seniorobligasjoner, etterstilte seniorobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett.

Innskudddekningen måles som kundeinnskudd i prosent av netto utlån til kunder, justert for kortsiktige pengemarkedsplasseringer, i prosent av netto utlån til kunder. Innskuddsdekningen har forbedret seg gjennom året og var 67,3 prosent ved utgangen av 2020, sammenlignet med 57,5 prosent året før. Dette skyldes en økning i innskudd gjennom året kombinert med en flat utvikling i utlån. Innskudd fra kunder økte med 143 milliarder kroner, tilsvarende 15 prosent gjennom 2020. Utlån til kunder ble redusert med 22 milliarder kroner, som utgjorde 1 prosent.

For kortsiktig finansiering opererer DNB med flere sertifikatprogrammer. Programmene gir god tilgang til kortsiktig finansiering. Å benytte flere finansieringskanaler bidrar til stor fleksibilitet for å møte investorenes interesser. DNB er en bank med god kredittrating i en sterk økonomi og tiltrekker seg betydelige midler fra andre banker, sentralbanker og pengemarkedsfond. Midlene omfatter driftsinnskudd og overskuddslikviditet fra nasjonale og internasjonale banker. Sammen med sertifikatfinansiering danner disse midlene en kortsiktig likviditetsbuffer.

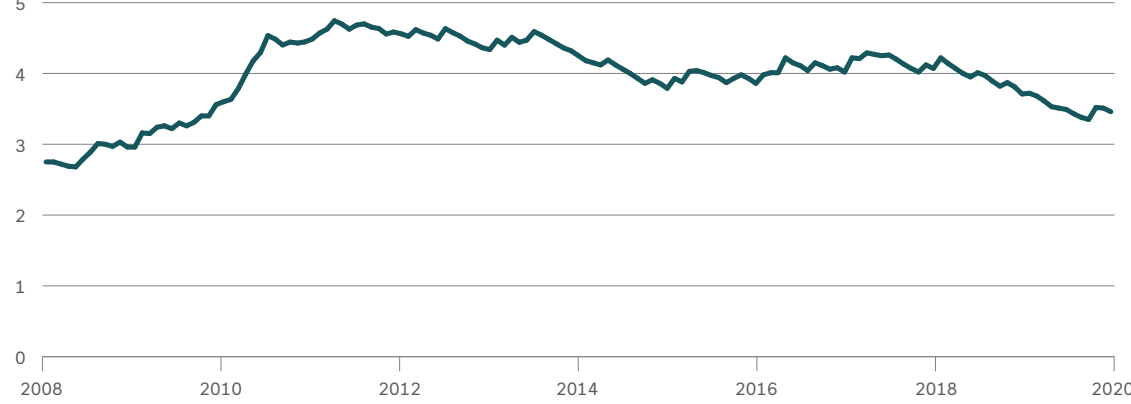
Langsiktig finansiering, forfallsprofil

Milliarder kroner

Gjennomsnittlig løpetid på langsiktig finansiering, usikrede seniorobligasjoner, etterstilte seniorobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett

År

Pantsatte eiendeler

Bruken av obligasjoner med fortrinnsrett har bidratt til å øke oppmerksomheten rundt pantsatte eiendeler. Det er en høy andel utlån som er sikret med pantsatte eiendeler i Norge. Årsaken er at Norge ikke har et effektivt marked for verdipapirisering og at nesten alle utlån holdes på bankens balanse. I tillegg eier en stor andel av befolkningen egen bolig finansiert med lån. Dagens nivå av pantsatte eiendeler i DNB vurderes som komfortabelt, tatt i betraktning konsernets balansesammensetning, kapitalisering og likviditet.

Ved utgangen av 2020 utgjorde pantsatte eiendeler 665 milliarder kroner, tilsvarende 25 prosent av balansen, sammenlignet med henholdsvis 539 milliarder og 22 prosent året før.

For mer informasjon om pantsatte eiendeler, se vedlegget til pilar 3-rapporten.

LIKVIDITETSPORTEFØLJER

For å understøtte den løpende likviditetsstyringen har DNB en beholdning av verdipapirer i form av obligasjoner og andre likvide eiendeler, som for eksempel innskudd i andre banker og sentralbanker. Verdipapirene benyttes blant annet som sikkerhet for kortsiktige lån i sentralbanker, og de inngår som en del av likviditetsbufferne for oppfyllelse av de regulatoriske likviditetskravene. Totale likvide eiendeler utgjorde 609 milliarder kroner ved utgangen av 2020, sammenlignet med 503 milliarder i 2019.

Obligasjonsporteføljen

Bankens obligasjonsportefølje består av en norsk og en internasjonal underportefølje. Samlet utgjorde obligasjonsporteføljen 193 milliarder kroner ved utgangen av 2020.

Den norske porteføljen utgjorde 85 milliarder kroner, hvorav 43 milliarder var norske statspapirer og andre nivå 1-aktiva utstedt av offentlig sektor. 40 milliarder kroner var nivå 1-aktiva i form av obligasjoner med fortrinnsrett og resten bestod av nivå 2A-aktiva. Nivå 1 og nivå 2A viser til kategorisering av likvide aktiva i LCR-rammeverket, hvor nivå 1 representerer de mest likvide eiendelene.

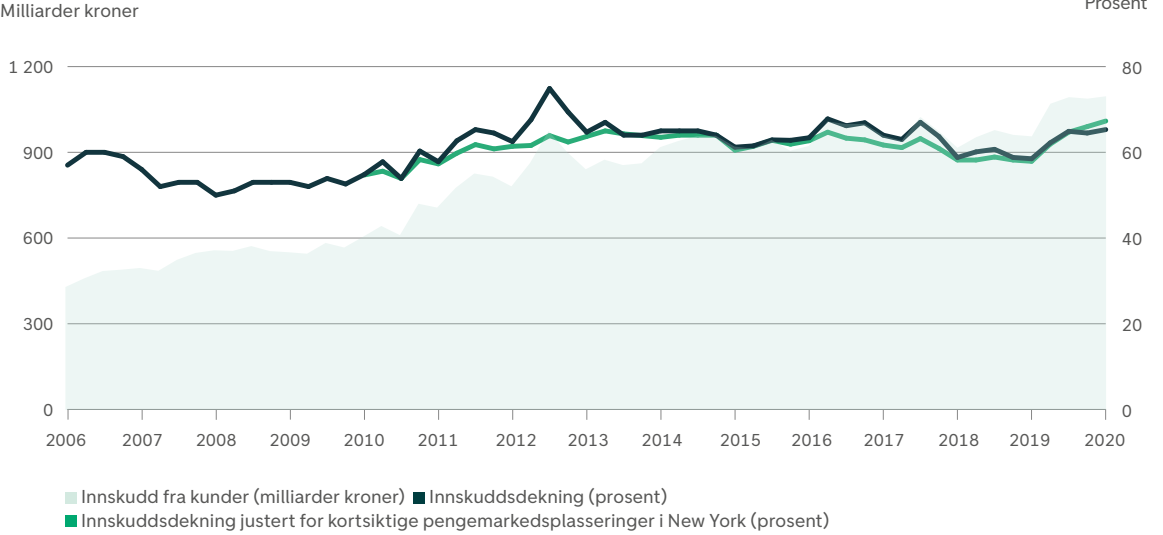
Den internasjonale porteføljen var på 108 milliarder kroner ved utgangen av året, fordelt på en handelsportefølje og en bankportefølje.

Handelsporteføljen utgjorde 29 milliarder kroner med AA-rating eller bedre. Porteføljen var sammensatt av 71 prosent obligasjoner utstedt av offentlig sektor, og resten obligasjoner med fortrinnsrett. Porteføljen hadde en vektet gjennomsnittlig løpetid på 1,6 år, og verdien av ett basispunkt spread-ndring var på 4,9 millioner kroner ved utgangen av 2020.

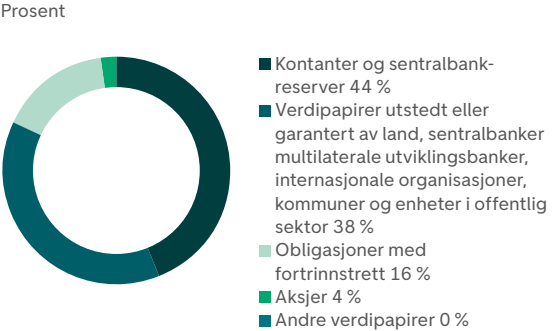
Bankporteføljen utgjorde 77 milliarder kroner. Den ble etablert i 2019 og markedsverdiendringer føres som Øvrige resultatelementer⁵⁾. Porteføljen var i sin helhet obligasjoner utstedt av offentlig sektor, og 76 milliarder kroner hadde AA-rating eller bedre. Bankporteføljen hadde en vektet gjennomsnittlig løpetid på 3,2 år, og verdien av ett basispunkt spread-ndring var 24,7 millioner ved utgangen av 2020.

5) Øvrige resultatelementer består av poster der verdiendringer påvirker balansebeløpene, men effekten rapporteres ikke i resultatregnskapet

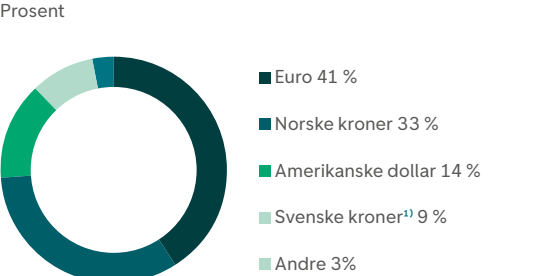
Innskudd fra kunder og innskuddsdekning

Likvide eiendeler, 31. desember 2020

Likvide eiendeler fordelt på valuta, 31. desember 2020

1) Ikke en signifikant valuta

STYRING OG KONTROLL AV LIKVIDITETSRISIKO

Konsernets risikoappetitrammeverk definerer grenser for likviditetsstyring i DNB. Det er fastsatt interne rammer for LCR, NSFR og innskuddsdekning for bankkonsernet. Risikoappetitt er operasjonalisert gjennom DNBs likviditetsstrategi og -rammer. Disse skal godkjennes av styret minst én gang i året.

Konsernpolicy for risikostyring utdypes i en konsernstandard for styring av likviditetsrisiko som beskriver krav til organisering, ansvarsfordeling og rapportering. Risikostyring Konsern har ansvaret for andre forsvarslinje for likviditetsrisiko.

I tråd med bankens virksomhet for øvrig skal likviditetsrisikoen være lav og underbygge bankens finansielle styrke. Dette innebærer blant annet at banken skal tilstrebe en balanse-sammensetning som gjenspeiler likviditetsrisikoprofilen til en internasjonal bank med langsiktig kreditt-rating på AA-nivå fra anerkjente ratingselskaper. En lav risikoprofil innebærer krav om tilfredsstillende diversifisering av finansieringskildene med hensyn til kontraktsmotparter og instrumenter.

Bankkonsernets likviditetsrisikostyring er sentralisert og delegert til DNB Bank ASA. Likviditetsrisikoen i filialer og datterselskaper konsolideres inn i bankkonsernets balanse og inngår i bankkonsernets likviditetsstyring. Innenfor bankkonsernet styres likviditetsrisiko både på konsolidert og individuelt nivå. DNB ASA er finansiert av bankkonsernet, og har som primærfunksjon å være en solid og i hovedsak egenkapitalisert eier.

Datterselskapene til DNB ASA, DNB Livsforsikring AS og DNB Asset Management AS, styrer og forvalter kundemidler. Denne forvaltningen dekkes av interne likviditetsregler i de respektive selskapene.

Konserntreasury har ansvar for finansiering av datterselskaper og filialer i utlandet. Det er etablert en bilateral avtale mellom DNB Bank ASA og DNB Boligkreditt AS som regulerer koordineringen av blant annet finansiering og likviditet mellom disse enhetene. Konserntreasury har også ansvar for at konsernet til enhver tid er innenfor likviditetsrammene, og for styring av bankens likviditetsportefølje. Konserntreasurys oppgaver knyttet til likviditetsrisiko er konsernets førstelinjeforsvar.

Organiseringen av likviditetsstyringen i DNB er underlagt en fullmakts- og rapporteringsstruktur som er i samsvar med CRR/CRD IV. Styrene i DNB Bank ASA og DNB ASA fastsetter rammer og retningslinjer, og foretar jevnlig gjennomganger av bankens likviditetsrisiko. Likviditets-rammene besluttes årlig, eller oftere ved behov. Prinsippene og rammene for likviditetsstyring utarbeides av Konserntreasury og Risikostyring Konsern, og beskrives i notatet Limits and Strategy for Liquidity Risk Management in DNB Bank Group. Disse forankres i Balansestyringsutvalget (ALCO) før beslutning i konsernledelsen og styret.

Rammestrukturen for likviditetsrisiko er i samsvar med strukturen i EUs kapitalkravsregelverk. Likviditetsrisikoen styres internt gjennom det kortsiktige likviditetsrisikokravet, LCR, samt det langsiktige strukturelle likviditetsrisikomålet, NSFR. I tillegg har konsernet rammer for interne likviditetsindikatorer som supplerer LCR på kortere og lengre sikt. Rammer for likviditetsrisiko skal legge begrensninger på bankens avhengighet av kortsiktige innlån fra penge- og kapitalmarkedene i inn- og utland. Dette er fordi innlån fra slike kilder generelt er mer kreditt- og markedssensitive enn ordinære innskudd.

Likviditetsrisikoen og utnyttelsen av likviditetsrammer rapporteres jevnlig og overvåkes av Konserntreasury, risikostyringsenheten i DNB Markets og Risikostyring Konsern. LCR med tilhørende rammer og operasjonell likviditet rapporteres daglig, mens NSFR med tilhørende

rammer beregnes og rapporteres månedlig til ALCO og konsernledelsen, og kvartalsvis til styret gjennom konsernets risikorapport.

Ved brudd på likviditetsrammene er risikostyringsenheten i DNB Markets ansvarlig for å rapportere til relevante parter og komitéer. Brudd på rammer for LCR og NSFR rapporteres umiddelbart til Konserntreasury, Risikostyring Konsern og Chief Financial Officer (CFO). CFO rapporterer videre til konsernledelsen og ALCO. Avvik rapporteres til styret senest kvartalsvis som del av konsernets risikorapport.

Det er løpende oppfølging og rapportering av utviklingen i kreditt-rating på de underliggende verdipapirene i obligasjonsporteføljen. Oppfølgingen av markedsrisiko i likviditetsporteføljen er omtalt i kapittelet om markedsrisiko.

Det er utarbeidet en beredskapsplan for likviditet, og den omtales i kapittelet om styring og kontroll.

STRESSTESTING

DNB utfører jevnlig stresstester for å sikre at det finnes tilstrekkelige likvide aktiva til å møte vanskelige situasjoner på en tilfredsstillende måte. I den forbindelse vurderes forutsetningene som likviditetsrisikostyringen bygger på. Blant annet innebærer dette en revurdering av de aktiva banken har som kan klassifiseres som likvide, og som kan benyttes som sikkerheter i Norges Bank eller andre sentralbanker. I tillegg vurderes det hvorvidt passiva som er definert som stabile, også kan vurderes som stabile i en stresssituasjon. Stabile passiva er den delen av bankkonsernets finansiering som anses å ikke være utsatt for store svingninger på kort sikt. Eksempel på dette er innskudd fra kunder, langsiktige obligasjonsinnlån og egenkapital. DNB simulerer likviditetseffekten av at kreditt-rating svekkes som følge av én eller flere negative hendelser. Resultatet er inkludert i beredskapsplanen for likviditetsstyring under en finansiell krise. Det testes hvordan likviditeten påvirkes under en finansiell krise som varer opptil tolv måneder.

«DNB utfører jevnlig stresstester for å sikre at det finnes tilstrekkelige likvide aktiva til å møte vanskelige situasjoner på en tilfredsstillende måte.»

Stresstestene skiller mellom en bankspesifikk krise, som kun påvirker DNB, en systemkrise som påvirker hele markedet, og en kombinasjon av disse. Stressfaktorene blir løpende vurdert av Konserntreasury i forbindelse med gjennomføring av stresstestene.

Behovet for å styrke sikkerhetsmassen i DNB Boligkreditt AS i en stressituasjon kvantifiseres i en utvidet stresstest. Stresstesten beregner den potensielle likviditetseksponeringen ved betydelig boligprisfall kombinert med større verdiendringer i derivatkontraktene mellom DNB Boligkreditt AS og DNB Bank ASA. Svekkelse av den norske kronen utgjør den største effekten på verdiendringen av derivatkontraktene. Denne motpartsrisikoen rapporteres ukentlig og blir overvåket og styrt av Konserntreasury.

En reversert likviditetsstresstest benyttes for å identifisere omstendigheter som på sikt kan tømme likviditetsreservene. Utgangspunktet er det nevnte kombinerte stressscenarioet. I tillegg antas det at markedet for utstedelse og refinansiering av obligasjoner med fortrinnsrett faller bort, og at DNB opplever et kraftig innskuddsbortfall fra storkunder. Med dette utgangspunktet beregnes det hvor stor innskuddsflukt fra personkunder og småbedrifter som skal til før likviditetsreserven blir negativ i løpet av 30 dager.

Stresstestene utarbeides kvartalsvis, og resultatet rapporteres til styret. Stresstestene gir informasjon om potensielle likviditetsmessige utfordringer, og danner grunnlag for beredskapsplanene samt fastsettelse og eventuell justering av likviditetsrammene.

Likviditetsstresstestene i DNB vurderes å dekke alle krav tilknyttet likviditetsrisiko i alle land DNB har virksomhet i. Dette gjelder blant annet Baselkomiteens prinsipper og krav, samt den amerikanske CFR § 252.145⁶⁾.

Rating

Kredittrater er fremtidsrettet og skal reflektere hvordan fremtidige hendelser kan påvirke utstederens kredittverdighet. Kredittrater representerer kredittråenes vurdering av utstедers kapasitet og villighet til å oppfylle sine økonomiske forpliktelser i tide. Sterke kredittvurderinger fra anerkjente ratingselskap er derfor viktige for å sikre forutsigbar og fleksibel tilgang til finansiering.

En kortsiktig kredittvurdering gjenspeiler sannsynligheten for at utstедere ikke vil oppfylle sine finansielle forpliktelser i inneværende år, samt forventede økonomiske tap dersom disse forpliktelsene ikke oppfylles. En langsiktig kredittvurdering gjenspeiler samme sannsynlighet, men over en periode på ett år eller mer.

DNB er en av få banker som har langsiktig kredittrater på AA fra både S&P Global og Moody's, henholdsvis AA- og Aa2. I tillegg har DNB kortsiktig kredittrater på A-1+ og P-1 fra S&P Global og Moody's, som begge er høyeste ratingscore. Både S&P Global og Moody's bekreftet DNBs rater i desember 2020.

6) CFR § 252.145 - Krav til likviditetsrisikostyring for utenlandske bankorganisasjoner med 250 milliarder dollar eller mer i samlede konsoliderte eiendeler, men under 100 milliarder dollar i samlede amerikanske eiendeler.

Kredittrater

Ratingbyrå	Kredittrater	Kredittrater	Siste rating-endering
S&P Global	Kort sikt: A-1+ Lang sikt: AA- Outlook: Stabil Resolution Counterparty Rating: AA- (LT) Senior Non-Preferred: A	S&P rating report – desember 2020	22. januar 2019
Moody's	Kort sikt: P-1 Lang sikt: Aa2 Outlook: Stabil Counterparty Risk Rating: Aa2 (LT) Senior Non-Preferred: (P)A3	Moody's rating report – desember 2020	11. desember 2020
Dominion Bond Rating Service (DBRS) ¹⁾	Kort sikt: R-1 (middels) ¹⁾ Lang sikt: AA (lav) ¹⁾ Outlook: Stabil ¹⁾	DBRS rating report – august 2020	29. september 2015

1) Uppfordret kredittvurdering

4

Kredittrisiko

DNB har en robust kredittportefølje der lån til personkunder og SMB-markedet i Norge utgjør om lag 70 prosent. Da koronapandemien inntraff så vi umiddelbart en negativ effekt i form av økt bruk av betalingslettelser og samtidig noe økt mislighold i storkundeporteføljene. Omfattende støttetiltak fra myndighetene, sammen med at de finansielle markedene gradvis normaliserte seg, førte imidlertid til at utviklingen i kredittporteføljen stabiliserte seg og viste positiv utvikling mot slutten av året.

Innhold

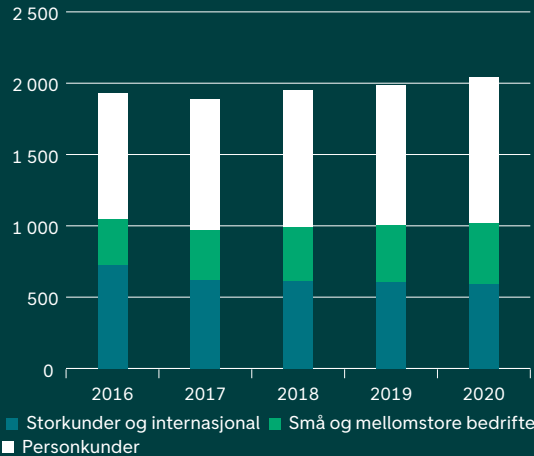
- 33 Utvikling i kredittrisiko i 2020
- 35 Utvikling i kredittrisiko i utvalgte bransjer
- 36 Bærekraft i kredittvirksomheten
- 37 Kapitalkrav for kredittrisiko
- 39 Oversikt over kreditteksponeringer
- 42 Interne målemetoder (IRB)
- 45 Eksponeringer i IRB-porteføljene
- 48 Standardmetoden
- 49 Styring og kontroll av kredittrisiko
- 51 Stresstesting

Definisjon

Kredittrisiko er risiko for økonomisk tap som skyldes at konsernets kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån, men også ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, ubenyttede kreditter, derivathandel og interbankplasseringer. Kredittrisiko omfatter også konsentrasjonsrisiko, som er risiko knyttet til store engasjement med samme kunde, konsentrasjon innenfor geografiske områder, bransjer eller med likeartede grupper av kunder.

Utvikling i kredittporteføljen¹⁾, EAD²⁾

Milliarder kroner

1) Ekskludert institusjoner, stater, sentralbanker, egenkapitalposisjoner og eksponeringer i tilknyttede selskaper
2) EAD fra den interne oppfølgingen av kredittrisiko der alle engasjement måles med interne modeller.

Kapitalkrav

Milliarder kroner

68,5 (68,4)

Økonomisk kapital

Milliarder kroner

36,9 (35,3)

Netto nedskrivninger

Milliarder kroner

9,9 (2,2)

UTVIKLING I KREDITTRISIKO I 2020

DNBs kredittportefølje utgjorde 2 041 milliarder kroner i EAD ved utgangen av året, og var omtrent likt fordelt mellom bedrifter og personkunder. Kredittkvaliteten er fortsatt god i de aller fleste av porteføljene til tross for nedstenging av deler av økonomien. Usikkerheten knyttet til videre utvikling av koronapandemien er fortsatt stor. De største utfordringene i DNBs kredittportefølje er knyttet til offshore og reiseliv.

Nedskrivningene på kredittengasjement endte på 9,9 milliarder kroner i 2020. Nedskrivninger i gruppe 3 (misligholdte lån) var på 9,3 milliarder kroner, hvorav nesten 70 prosent var innenfor offshore. DNB har over flere år redusert eksponeringen mot oljerelaterte næringer, og porteføljen er derfor mindre sensitiv for svingninger i oljepris enn tidligere. De største nedskrivningene i 2020 var likevel knyttet til kunder innenfor offshore-segmentene rigg og forsyningsskip, og har sammenheng med en vedvarende overkapasitet i disse markedene.

I tillegg til utfordringene i offshore er det kundene innenfor reiselivsrelaterte næringer og tjenesteyting som har blitt hardest rammet av nedstenging og reiseforbud. Etter en opptur for reiselivsnæringen gjennom sommermånedene, fortsatte restriksjonene ut over høsten og vinteren. Ved utgangen av året var det fortsatt stor usikkerhet knyttet til framtidsutsiktene. Det gjelder først og fremst framdriften i vaksineprogrammene, men også muligheten for mer permanente endringer i reisevaner etter koronapandemien. Kundene våre hadde fortsatt tilfredsstillende likviditet og fleksibilitet ved utgangen av året.

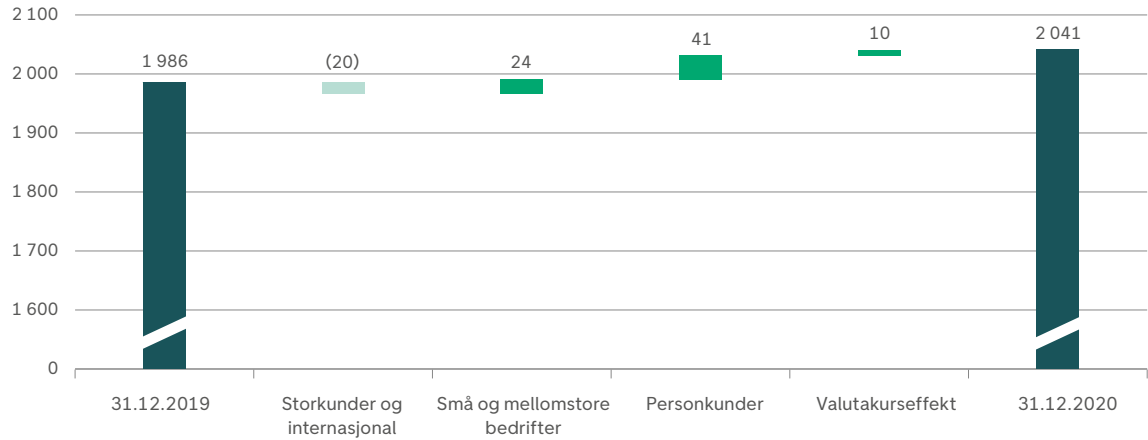
Utlån til norske små - og mellomstore bedrifter hadde svært lave nedskrivninger i 2020 og det var god vekst og stabil kvalitet i denne porteføljen. Porteføljen bestående av boliglån til norske husholdninger hadde også svært lave nedskrivninger. Det ble innvilget lettelsener i form av avdragsutsettelse til om lag 50 000 boliglånskunder i første fase av koronapandemien, men antallet slike søknader falt raskt igjen. Andelen av kunder med avdragsfrihet var ved utgangen av året tilbake på et normalnivå. Kredittkortporteføljen ble redusert i 2020 og utgjorde 2,2 prosent av EAD ved utgangen av året. Det har ikke vært økning i mislighold. DNB har lav aktivitet innenfor kredittkort og forbruksfinansiering, og vektlegger ansvarlighet og samfunnsansvar i utlånspraksisen.

Figuren viser utviklingen i kredittporteføljen målt i intern EAD, det vil si at alle engasjement er målt med interne modeller. Bankens kredittportefølje økte med 55 milliarder kroner i 2020. Veksten var fordelt mellom lån til små- og mellomstore bedrifter i Norge, og boliglån til personkunder i Norge. Lån til små - og mellomstore bedrifter økte med 6 prosent, og lån til personkunder økte med 4 prosent. Storkunder og internasjonal portefølje ble redusert med 2 prosent. Justert for valutakurseffekter var nedgangen nesten dobbelt så stor. Størst nedgang var det i porteføljene shipping og olje, gass og offshore, begge ble redusert med om lag 14 prosent i løpet av året.

DNB opprettholder en filial i Grand Cayman som er underlagt New York-kontoret. Virksomheten rettet mot bedriftsmarkedet vil bli flyttet til DNB New York. Når denne prosessen er fullført, vil DNB bare ha pengemarkeds- og likviditetsstyringsaktiviteter ved Grand Cayman-filialen.

Endring i kredittporteføljen¹⁾, EAD²⁾

Milliarder kroner

1) Ekskludert institusjoner, stater, sentralbanker, egenkapitalposisjoner og eksponeringer i tilknyttede selskaper .

2) EAD fra den interne oppfølgingen av kredittrisiko der alle engasjement måles med interne modeller.

Begreper som benyttes i omtalen av kredittrisiko

Brutto engasjement, eller eksponering (i forbindelse med kapitalkrav), er samlet kredittengasjement før nedskrivninger, sikkerheter og konverteringsfaktorer. Det er summen av trukket beløp og utenombalanse-poster som for eksempel ubenyttede rammer og garantier.

Netto engasjement er tilsvarende beløp, beregnet etter nedskrivninger.

Forventet engasjement ved mislighold (EAD) angir hvor stor del av bevilget engasjement som forventes å være trukket ved et eventuelt fremtidig mislighold, samtidig som det er en nedgangskonjunktur i markedet, hvis verdien der er mer konservativ enn det langsiktige gjennomsnittet. EAD er summen av trukket beløp og utenombalanseposter multiplisert med en konverteringsfaktor (CCF), og beregnes før nedskrivninger. I omtalen av utviklingen siste år og i omtalen av de viktigste bransjene refereres det til intern EAD. Her er interne modeller benyttet for å fastsette EAD for alle engasjementer, uavhengig av om de er godkjent for IRB-rapportering i kapitalkravsberegningen.

Sannsynlighet for mislighold (PD) er den beregnede sannsynligheten for at kunden ikke kan betjene kreditten i løpet av de neste tolv månedene. PD beregnes basert på en kombinasjon av finansielle og ikke-finansielle faktorer, og danner grunnlag for risikoklassifisering av kundene. Misligholdte engasjementer tildeles automatisk PD lik 100 prosent. PD for beregning av kapital vil være relativt stabil over tid (through-the-cycle), mens PD som anvendes i beregningen av forventede kredittap (ECL) vil variere i takt med faktiske misligholdrater (point-in-time). I tillegg beregner banken levetids-PD som skal reflektere misligholdssannsynligheten over lånets forventede levetid, og som brukes for å tildele gruppe i beregningen av forventede tap.

Tap gitt mislighold (LGD) angir hvor mye konsernet forventer å tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. LGD-beregningen som benyttes i kapitaldekning forutsetter at det er en kraftig nedgangskonjunktur i markedet, og skal alltid være mer konservativ enn det langsiktige gjennomsnittet. Modellene tar hensyn til sikkerhetene knyttet til engasjementet, fremtidig kontantstrøm og andre relevante faktorer.

Normaliserte tap (EL) angir gjennomsnittlig årlig forventet tap over en konjunktursyklus, inkludert sikkerhetsmarginer og syklikalitet som det er tatt hensyn til i bankens IRB-modeller. EL beregnes som $PD \times LGD \times EAD$, og skal i gode og normale tider være høyere enn de faktiske tapene.

Forventet kredittap (ECL) beregner forventet tap, basert på forventet konjunkturtilstand. ECL beregnes som $PD \times LGD \times EAD$, der både PD og LGD skal tilsvare det faktiske observerte nivået, og fremskrevne verdier avhenger av bankens syn på fremtidig makroøkonomisk utvikling. DNBs modell for beregning av forventet kredittap er bygget på IRB-modellene, men justert for iboende sikkerhetsmarginer og syklikalitet slik at estimatene er point-in-time.

I den interne oppfølgingen av kredittrisiko benyttes interne modeller for å beregne CCF (EAD), PD og LGD for alle kredittengasjementer uavhengig av om de er godkjent for beregning av kapitalkrav. EAD og andre nøkkeltall kan dermed avvike noe mellom oppstillinger som viser utviklingen i kredittporteføljene og det som fremkommer i kapitaldekningsoppstillingen.

I den interne oppfølgingen av kredittrisiko grupperes kredittengasjementene basert på beregnet PD.

Inndelingen er definert som følger:

- Lav risiko: PD 0,01 – 0,75 prosent.
- Moderat risiko: PD 0,75 – 3 prosent.
- Høy risiko: PD over 3 prosent, inkluderer også misligholdte engasjement som har PD=100 prosent.

UTVIKLING I KREDITTRISIKO I UTVALGTE BRANSJER

Porteføljen av boliglån utgjorde 47 prosent av bankens kredittportefølje, målt i EAD, ved utgangen av 2020 og beskrives nærmere under. I tillegg beskrives porteføljene av lån til næringseiendom, olje, gass og offshore og shipping.

Boliglån

DNBs boliglånsportefølje omfatter i all hovedsak finansiering av boliger i Norge. DNBs markedsandel har vist svakt fallende tendens de senere årene, og var 24 prosent ved utgangen av 2020. 78 prosent av bankens boliglånsportefølje i Norge, målt i EAD, tilhørte DNB Boligkreditt AS ved utgangen av 2020, og danner grunnlag for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Kvaliteten i DNBs boliglånsportefølje er svært god, og om lag 80 prosent var kategorisert som lav risiko ved utgangen av 2020. Det har til tross for koronapandemien vært få mislighold i denne porteføljen. Ved utgangen av 2020 var andel misligholdt portefølje 0,15 prosent.

Boliglånsforskriften ble forlenget med virkning fra 1. januar 2020. Finansinstitusjoner kan innvilge lån som ikke oppfyller alle vilkårene i forskriften for inntil 10 prosent av verdien av totalt innvilgede lån. For lån sikret med pant i boliger i Oslo er grensen for avvik satt til maksimalt 8 prosent. DNB overvåker utlånspraksisen nøye for å sikre at forskriften etterleves i alle deler av banken.

For boliglånsporteføljen beregnes belåningsgrad (loan-to-value, LTV) som lånets andel av eiendommens markedsverdi. Kortsiktig mellomfinansiering er ikke med i beregningen. Markedsverdien på alle pantsatte boliger blir oppdatert hvert kvartal. Gjennomsnittlig belåningsgrad for DNBs norske boliglånsportefølje var 58,4 prosent ved utgangen av 2020, mot 60,1 prosent ett år tidligere. Figuren

viser en objektorientert fordeling av boliglånsporteføljen. Det vil si at alle lån som er knyttet til samme eiendom blir inkludert i beregningen, og hele det bevilgede beløpet tildeles samme belåningsgrad.

Næringseiendom

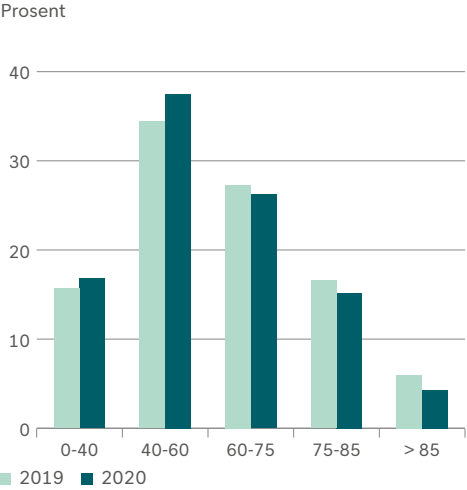
Porteføljen av lån til næringseiendom (unntatt boligeiendom), utgjorde 10 prosent av DNBs kredittportefølje, målt i EAD. Porteføljen økte med 11 milliarder kroner i 2020. Kredittkvaliteten innenfor næringseiendom var god gjennom hele året. Andelen høy risiko falt marginalt, og var så vidt under 4 prosent ved utgangen av året.

Vi har sett negativ utvikling særlig innen hotelleiendom, men risikoen var fortsatt akseptabel ved utgangen av 2020. Det er forventet at risikoen vil øke noe i dette segmentet. Blant annet i forbindelse med fornyelse av leiekontrakter, der leietakerne vil kunne forhandle fram kontrakter uten minimumsleie.

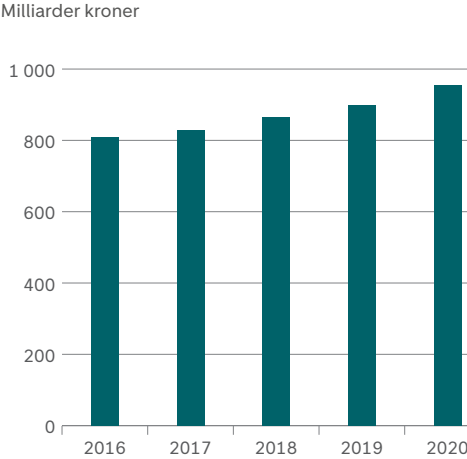
Det har blitt mer vanlig med omsetningsbaserte husleiekontrakter for butikklokaler, hvor utleier og leietaker deler på risikoen og fortjenesten. Leietakerne er også mer opptatt av miljø, og ønsker bygg med godt inn klima og lavt energiforbruk. Kortere teknisk levetid på bygg medfører økt risiko for utleier og indirekte økt risiko for långiver. DNB stiller krav til lavere belåningsgrad og gjør nøye vurdering av forventet verdiutvikling på eiendommene. Delsegmentet kjøpesenter har klart seg godt hittil i koronapandemien, med økt kundetilstrømning til regionale sentre.

Prisene for de mest attraktive kontoreiendommene i Oslo og de andre norske storbyene er presset og bidrar til høyt prisnivå. Misligholdte lån i delsegmentet kontoreiendom

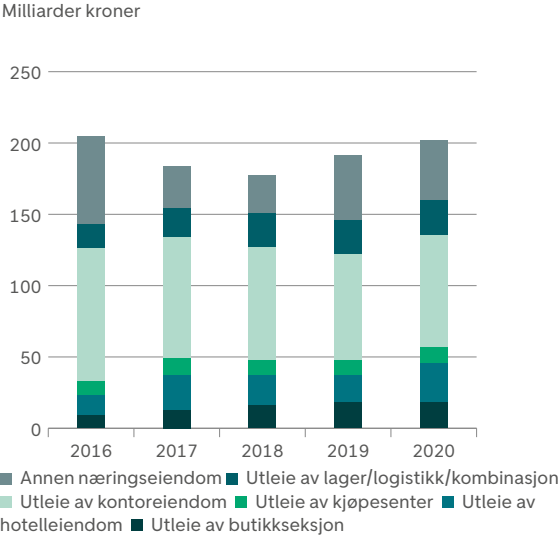
Belåningsgrad boliglån, bevilget beløp

Utvikling i boliglån¹⁾, EAD²⁾

Utvikling i næringseiendom¹⁾, EAD²⁾

1) Uten eksponeringer i tilknyttede selskaper.
2) EAD fra den interne oppfølgingen av kredittrisiko der alle engasjementer måles med interne modeller.

utgjorde mindre enn én prosent ved utgangen av 2020. Det forventes fortsatt lav ledighet og vekst i leieprisene i dette segmentet. Erfaringene fra koronapandemien gjør at vi forventer mer varige endringer i arbeidsformer som vil medføre behov for økt fleksibilitet og tilpasning av kontorlokaler.

Olje, gass og offshore

DNB har foretatt en betydelig rebalansering av utlånsporteføljen de siste årene. Fra utgangen av 2016 til utgangen av 2020 reduserte vi eksponeringen (EAD) med om lag 40 prosent, ned til et nivå som vi opplever er komfortabelt. Kreditt til olje, gass og offshore som andel av DNBs samlede kredittportefølje gikk ned fra 7,3 prosent i 2016 til 4,2 prosent ved utgangen av 2020. Reduksjonen har primært funnet sted i USA og Canada. Flere av de kanadiske selskapene vi gikk ut av var betydelig eksponert i oljesand.

Vår utlånsportefølje speiler norsk økonomi, hvor olje- og gass fortsatt er en sentral del av næringslivet. Energiomstillingen i Norge vil i stor grad drives frem av kompetansen, innovasjonskraften og investeringsviljen i nettopp olje- og gassindustrien. ESG og energiomstilling er en integrert del av vår strategi, og vi er opptatt av kundenes klimarelaterte overgangsrisiko som en del av vår kredittvurdering. Vi prioriterer kunder som arbeider strategisk og proaktivt med energiomstilling og posisjonerer virksomheten i tråd med Paris-avtalen, og som er villige til å sette utslippsmål for egen virksomhet.

Oljeprisen (Brent Blend) falt brått i starten av 2020 og har vært volatil gjennom året. Mot slutten av året steg oljeprisen og endte på 51 dollar per fat ved årsslutt. Kredittkvaliteten i olje, gass og offshore utviklet seg negativt som følge av fallende olje- og gasspriser. Offshore-porteføljen var ekstra utsatt som følge av pågående restruktureringsprosesser etter mange år med overkapasitet. Dette, kombinert med reduserte investeringer og økende miljøfokus hos investorene, medførte at offshore-sektoren også opplevde redusert tilgang til kapitalmarkedene i 2020.

Siden 2016 har offshore-porteføljen hatt en høyere andel mislighold og andel høy risiko enn øvrige kredittporteføljer i DNB. Ved utgangen av 2020 utgjorde andelen høy risiko i denne porteføljen 65 prosent, målt i EAD. Andelen misligholdt volum var 45 prosent. Delsegmentene olje og gass har god kredittkvalitet, og 78 prosent av kundene er klassifisert som lav eller medium risiko i disse segmentene.

Shipping

Shippingporteføljen ble redusert med 8 milliarder kroner målt i EAD i løpet av året og utgjorde 2,5 prosent av DNBs kredittportefølje ved utgangen av 2020. Kredittkvaliteten har vært stabil, og det var tilbakeføring av tidligere nedskrivninger i 2020. Andelen høy risiko var i underkant av 12 prosent ved utgangen av året. Misligholdte eksponeringer utgjorde 2 prosent av porteføljen.

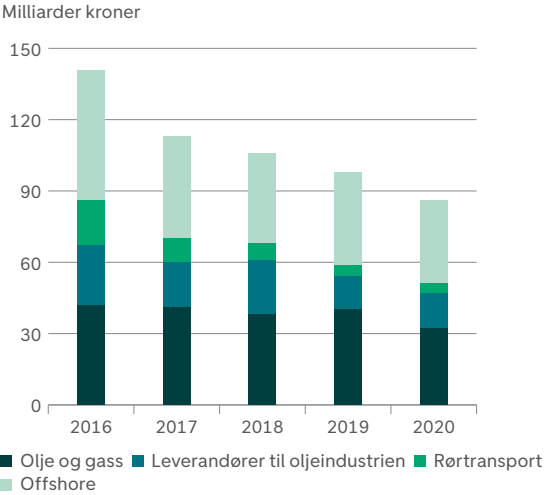
Shipping-volumene på verdensbasis ble redusert med om lag 4 prosent under koronapandemien. Det gikk likevel bedre enn fryktet i 2020, delvis på grunn av lav flåtevekst og fordi utslaget av pandemien har vært forskjellig i de ulike shipping-segmentene. Tankmarkedet ble rammet av koronapandemien. Sjøveis råoljetransport falt med 6,6 prosent i 2020 sammenlignet med året før og markedet var fortsatt svakt ved utgangen av året. Tankmarkedet kan komme til å bedre seg utover i 2021 som følge av lav flåtevekst og stort potensial for skraping av skip. Markedet for gasstankere holdt seg bedre enn forventet gjennom 2020. Tørrlastmarkedet opplevde nedgang i etterspørsel under pandemien, men andre halvår av 2020 var bedre enn det første og hadde betydelige oppsving i perioder. Container linjeoperatørene gjorde det bedre enn forventet i 2020. Det skyldtes god kapasitetsstyring og en stor økning i etterspørselen utover høsten, særlig mellom Asia og USA. Ved utgangen av 2020 var container-markedet svært godt.

BÆREKRAFT I KREDITTVIRKSOMHETEN

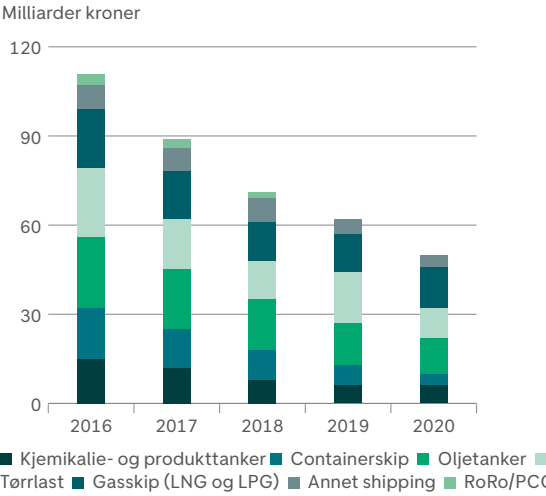
Vurderinger av bærekraft har en sentral plass i DNBs kredittbeslutninger. Miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring (ESG-forhold) er viktige parametere på lik linje med gjeldsbetjeningsevne. DNBs langsiktige lønnsomhet er avhengig av at kundene integrerer samfunnsansvar i sine strategiske valg. Ved å stille krav til ansvarlighet hos kundene kan DNB påvirke samfunnsutviklingen positivt, og samtidig redusere kundenes og egen risiko.

DNB har tatt i bruk en egen modell for vurdering av selskapers bærekraftsrisiko basert på anerkjent markedspraxis, og i 2020 ble denne modellen videreutviklet til å inkludere bransjespesifikk risikovurdering. Det er også etablert retningslinjer for vurdering av bransjespesifikk ESG-risiko. I alle engasjement over 50 millioner kroner klassifiseres risikonivå for ESG i standard, moderat og høy risiko. Kunder som klassifiseres som høy ESG-risiko må ha en handlingsplan for oppfølging av forhold som ikke oppfyller DNBs forventninger og krav. Handlingsplanene utarbeides med 12 måneders horisont og er viktige verktøy for å etablere en god dialog med kunden samt for å øke intern kompetanse. ESG-klassifiseringen bestemmer også beslutningsnivå for kredittengasjementet. Ved høy ESG-risiko blir engasjementet hevet til høyeste beslutningsnivå. Les mer om hvordan DNB integrerer bærekraft i kredittvirksomheten i kapittelet om klimarisiko senere i rapporten og i kapittelet Ansvarlige utlån i årsrapporten.

Utvikling i olje, gass og offshore¹⁾, EAD²⁾

Utvikling i shipping¹⁾,EAD²⁾

1) Uten eksponeringer i tilknyttede selskaper
2) EAD fra den interne oppfølgingen av kredittrisiko der alle engasjementer måles med interne modeller

KAPITALKRAV FOR KREDITTRISIKO

Samlet kapitalkrav for kredittrisiko i DNB-konsernet var 68,5 milliarder kroner ved utgangen av 2020, om lag på samme nivå som året før. Kapitalkrav for kredittrisiko rapportert etter standardmetoden ble redusert med 0,1 milliarder kroner og kapitalkravet for IRB-porteføljen økte med 0,2 milliarder.

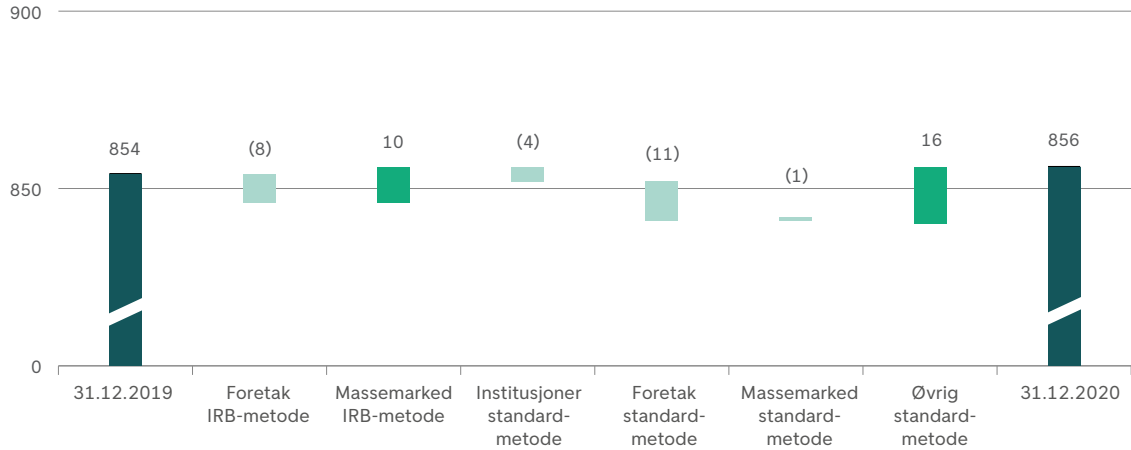
Figuren viser endringer i risikovektet beregningsgrunnlag (RWA) for kredittporteføljen fordelt på de vesentligste porteføljene.

Risikovektet beregningsgrunnlag for IRB foretak ble redusert med 8 milliarder kroner. Dette kommer av redusert kredittvolum og økte nedskrivninger i 2020. Risikovektet beregningsgrunnlag for IRB-porteføljen knyttet til personkunder, i hovedsak boliglån, økte med 10 milliarder kroner. Det skyldtes til dels volumøkning i boliglånsporteføljen. I tillegg ble boliglån i Private Banking godkjent for IRB-rapportering i 2020, noe som ga en økning i risikovektet beregningsgrunnlag for IRB-porteføljen på om lag 5 milliarder kroner, og en tilsvarende reduksjon i standardporteføljen på om lag 10 milliarder.

Finanstilsynet kom i desember med et rundskriv som utdypet og presiserte hvordan engasjementer forbundet med særlig høy risiko (artikkel 128 i CRR) skal defineres og behandles under standardmetoden i kapitalkravsregningen. Det ble gjort en gjennomgang av både eierposter og kredittporteføljen for å sikre at DNB etterlever regelverket. Som resultat av gjennomgangen ble et samlet volum på 4,6 milliarder kroner bestående av byggelån til bolig- eller kontorformål merket som høy risiko. Det ga en økning i risikovektet beregningsgrunnlag på om lag 3 milliarder kroner. Bankens IRB-portefølje er ikke berørt. Engasjementene som er reklassifisert til høy risiko vises i figuren under øvrig standardmetode og utgjør 7 milliarder kroner.

Utvikling i risikovektet beregningsgrunnlag for kredittrisiko

Milliarder kroner

Spesifikasjon av risikovektet beregningsgrunnlag og kapitalkrav for kredittrisiko

Millioner kroner	Eksponering	EAD	Gjennomsnittlig risikovekt, %	Risikovektet beregningsgrunnlag	Kapitalkrav ¹⁾ 31.12.2020	Kapitalkrav ¹⁾ 31.12.2019
IRB-metode						
Foretak	992 409	795 424	47	373 616	29 889	30 537
Spesialiserte foretak (SL)	13 993	13 330	48	6 449	516	503
Massemarked, pant i fast eiendom	870 431	870 431	21	186 641	14 931	13 893
Massemarked, øvrige engasjementer	88 301	71 589	25	18 001	1 440	1 653
Total kredittrisiko, IR-metode	1 965 134	1 750 774	33	584 706	46 776	46 586
Standardmetode						
Stater og sentralbanker	358 289	357 379	0	236	19	6
Institusjoner	208 915	176 506	13	23 822	1 906	2 300
Foretak	178 666	154 151	68	105 421	8 434	9 320
Massemarked, pant i fast eiendom	29 149	28 137	61	17 069	1 366	2 245
Massemarked, øvrige engasjementer	163 965	60 264	74	44 744	3 580	2 812
Egenkapitalposisjoner	29 951	27 873	206	57 387	4 591	3 852
Øvrige eiendeler	24 864	24 258	93	22 646	1 812	1 279
Total kredittrisiko, standardmetode	993 799	828 566	33	271 325	21 706	21 814
Total kredittrisiko	2 958 933	2 579 340	33	856 031	68 483	68 400

1) Minimumskravet på 8 % av risikovektet beregningsgrunnlag

Koronapandemien
Betalingslettelser

Som følge av de forretningsmessige og finansielle effektene av koronapandemien, har DNB tilbudt flere kunder betalingslettelser for å gi en midlertidig lettelse, hovedsakelig ved å gi reduserte eller utsatte nedbetalinger av utestående lån. Kombinert med en ellers sunn finansiell situasjon for kunden, vil ikke lettelsene resultere i forbearance-klassifikasjon. Imidlertid, når betalingslettelsene er kombinert med høy kredittrisiko og en forventning om at tiltakene ikke er midlertidig, skal reklassifisering til forbearance-kategorien likevel gjennomføres.

Vurderingen av vesentlig økning i kredittrisiko og beregning av forventede forventede tap (Expected Credit Loss, ECL) tar hensyn til tilgjengelig og relevant historisk, aktuell og fremadskuende informasjon. Usikkerheten relatert til vurderingen av fremadskuende informasjon har økt betydelig etter den inngripende nedstengningen og gradvise gjenåpningen av økonomien som følge av koronapandemien og den relaterte ubalansen i oljemarkedet. Det høye nivået av usikkerhet reflekterer omfanget og lengden av de forretningsmessige og finansielle innvirkningene, i tillegg til effektene av de ulike finansielle lettelsene og støtteordninger iverksatt av myndighetene.

Alle aspekter av situasjonen har blitt nøye evaluert når lengden og de finansielle og forretningsmessige konsekvenser av koronapandemien på forventede kredittap vurderes.

Garantiordningen

Bruken av myndighetenes garantiordninger for banklån til næringslivet var størst i april med 533 søknader og 725 millioner kroner i finansiering, men avtok gradvis gjennom året og endte i desember med 78 søknader og 208 millioner i finansiering. Totalt har bankens kunder fått innvilget i overkant av 2,8 milliarder kroner i garanterte lån ut av DNBs totalramme på 9,2 milliarder. Etter åpningen av den direkte støtteordningen i Brønnøysundregistrene har DNB mottatt svært få søknader om garanterte lån. Det kan derfor synes som at våre kunder i større utstrekning har utnyttet de direkte støtteordningene fremfor gjeldsordningene. Samlet sett har bankens kunder mottatt nærmere 3,2 milliarder kroner fra kompensasjonsordningen.

Engasjementer¹⁾ fordelt på engasjementskategori, bransjer og land

Netto engasjementer var 2 914,4 milliarder kroner ved utgangen av 2020. Figurene viser netto engasjementer fordelt på engasjementskategori, bransjer og land.

Utlån og kreditt til personkunder utgjorde 39 prosent av netto engasjementer, samme nivå som ved forrige årsskifte. Utlån til bedrifter utgjorde 40 prosent. Engasjementer med stater og sentralbanker, egenkapitalposisjoner og øvrige eiendeler er inkludert i grafen som kategorien Andre kategorier.

Kredittporteføljen er i hovedsak knyttet til Norge eller norske kunder. Den norskrelaterte porteføljen utgjorde 66 prosent ved utgangen av 2020. Utfyllende opplysninger finnes i tillegg til denne rapporten.

Porteføljen av lån til bedrifter er veldiversifisert med hensyn til bransjer.

Engasjementer med betalingslettelse

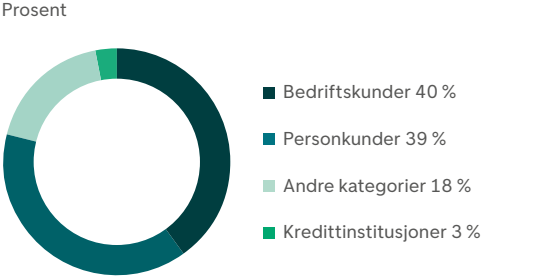
Engasjementer med betalingslettelse blir definert som kredittengasjementer der lånevilkårene har blitt endret som følge av at kunden har hatt økonomiske problemer.

Engasjementer med betalingslettelse omfatter både misligholdte og ikke-misligholdte engasjement. Hensikten med betalingslettelser er å bistå kunden gjennom en økonomisk krevende periode. Det er en forutsetning at man forventer at kunden vil kunne møte sine forpliktelser på et senere tidspunkt. De vanligste formene for betalingslettelse er:

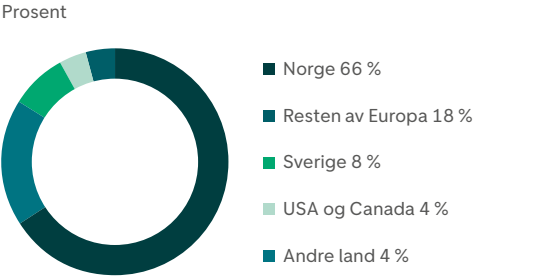
- løpetidsendring
- refinansiering
- gjeldsettergivelse, inkludert ettergivelse av forfalte renter
- betalingsutsettelse av forfalte renter

1) Netto engasjementer som i regulatorisk rapportering (Corep)

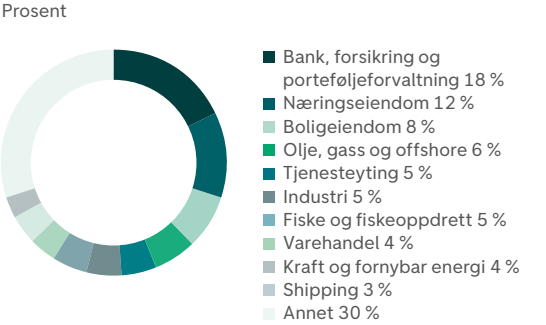
Netto engasjementer fordelt på engasjementskategori, 31. desember 2020

Netto engasjementer fordelt på land, 31. desember 2020

Netto engasjementer, foretaksporteføljen fordelt på bransjer, 31. desember 2020

OVERSIKT OVER KREDITTEKSPONERINGER

Misligholdsdefinisjon

DNBs definisjon av misligholdt portefølje er i henhold til IRB-regelverket: Et engasjement skal anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager, forfalt beløp er vesentlig, og misligholdet ikke skyldes forsinkelser eller tilfeldige forhold hos motparten. I DNB er «vesentlig forfalt beløp» definert som beløp større enn 2 000 kroner, for kredittkortengasjement er grensen 200 kroner.

- Et engasjement skal også anses som misligholdt dersom banken:
- som følge av svekket kredittverdighet hos motparten foretar nedskrivning, og beløpet ikke er uvesentlig
 - som følge av svekket kredittverdighet hos motparten avhender en fordring til underkurs, og underkursen ikke er uvesentlig
 - antar at det vil bli åpnet gjeldsforhandling, konkurs eller offentlig administrasjon hos motparten
 - avtaler endringer i vilkårene som følge av betalingsproblemer hos motparten, og det må antas at dette reduserer verdien av kontantstrømmen med et ikke uvesentlig beløp
 - av andre grunner antar at forpliktelsen ikke vil bli oppfylt (antesipert mislighold)

- Et antisipert mislighold oppstår dersom det er sannsynlig at kunden ikke vil ha betjeningsevne for sine samlede gjeldsforpliktelser innenfor sin ordinære drift. Elementer som inngår i vurderingen av gjeldsbetjeningsevne er:
- tilstrekkelig kontantstrøm til å betjene total finansiell gjeld, herunder vurdering av refinansieringsrisiko
 - sannsynlighet for tilførsel av ny kapital
 - mulighet for salg av eiendeler

For bedriftskunder gjelder at når det foreligger en misligholdshendelse skal alle engasjement med kunden anses som misligholdt. Dersom det er bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom flere selskaper (debitorer) i et konsern, vil mislighold hos én debitor medføre at alle debitorene blir definert som misligholdt. For personkunder vil et mislighold av én avtale medføre at alle avtaler av samme type anses å være misligholdt, for eksempel vil alle boliglån anses misligholdt dersom ett er det.

Definisjonen av misligholdt kredittengasjement som benyttes i regnskapet (IFRS) er noe avvikende fra den som benyttes i kapitalkravsberegningene. Engasjementer som er restrukturerte for å unngå mislighold er i henhold til IFRS friske, mens de rapporteres som misligholdte i kapitaldekningen.

Den europeiske banktilsynsmyndigheten, EBA, publiserte i september 2016 nye anbefalinger for definisjonen av misligholdte engasjementer. Fristen for oppfyllelse av anbefalingen er 1. januar 2021, og DNB startet innfasingen av nye regler for mislighold i 2020. Endringene er blant annet knyttet til tolkningen av antesipert mislighold, smitte mellom avtaler til samme debitor, nivå på vesentlighetsgrenser og krav om minimum karantenetid etter friskmelding. Dette vil medføre konsekvenser for tolkning og rapportering av mislighold og for bankens IRB-modeller

Å gi betalingslettelser er en del av DNBs strategi for å begrense tap. Håndtering av engasjementene er innarbeidet i kredittprosessen. Det er utarbeidet operative retningslinjer for hvordan forretningsenhetene skal identifisere, analysere og beslutte saker med betalingslettelse. Utviklingen i volumet av engasjementer med betalingslettelse rapporteres kvartalsvis til styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA.

Nedskrivninger og mislighold

Mislighold som omtales her er basert på regnskapsdefinisjonen av kredittforringelse, også omtalt som gruppe 3 (IFRS), se tekstboks.

- Et kredittengasjement skal vurderes for nedskrivning i gruppe 3 straks det har inntruffet en tapshendelse som gir objektive bevis for redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av utlånet. En tapshendelse kan være:
- vesentlige finansielle problemer
 - betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
 - innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin
 - avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer, eller at det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling
 - annen finansiell restrukturering eller at debitorens bo blir underlagt konkursbehandling

- I beregningen av forventet kreditttap blir all kreditt-eksponering delt inn i tre grupper:
- Gruppe 1 (stage 1): Inkluderer engasjementer som ikke har hatt vesentlig negativ utvikling i levetids-PD siden avtalen ble inngått. I henhold til IFRS 9 skal det beregnes et forventet kreditttap for de neste tolv månedene.
 - Gruppe 2 (stage 2): Inkluderer engasjementer med betydelig negativ utvikling i PD sammenlignet med PD ved avtaleinngåelse. I tillegg inkluderer det lån med PD

- mellom 5 og 40 prosent, engasjement med betalingslettelse (forbearance) og personkunder med forsinket betaling mellom 30-60 dager. For disse beregnes det et forventet kreditttap over hele avtalens levetid.
- Gruppe 3 (stage 3): Inkluderer misligholdte lån. I likhet med gruppe 2 vil gruppe 3 beregne forventet kreditttap uten noen begrensning på tidshorisont.

For eksponeringene i gruppe 1 og 2 estimeres forventede tap med DNBs ECL-modell som bygger på de interne modellene for EAD, PD og LGD og på prognoser for fremtidig økonomisk utvikling. For gruppe 3 beregnes nedskrivningene individuelt per kunde, og uten bruk av modeller. Nedskrivningene i gruppe 3 beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. De estimerte fremtidige kontantstrømmene er basert på utviklingen i kundens eksponering, verdien av sikkerheter, tidligere erfaring med kunden, det sannsynlige resultatet av forhandlinger og forventet makroøkonomisk utvikling som vil påvirke kundens forventede kontantstrøm. For kreditteksponeringer under 5 millioner kroner benyttes en porteføljevurdering for å beregne ECL i gruppe 3.

DNB har besluttet å videreføre sammenstillingen mellom mislighold og gruppe 3 også under ny misligholdsdefinisjon. Kunder som er i karens under ny definisjon vil bli presentert i gruppe 3, men vil ikke lenger være gjenstand for individuell tapsvurdering. I stedet vil modellen som i dag anvendes for gruppe 1 og 2 benyttes til å beregne forventet tap for kunder i karens.

For nærmere informasjon om DNBs beregning av nedskrivninger i henhold til IFRS 9, se note 5 i DNBs årsrapport.

Figuren øverst til venstre viser resultateffektene av netto nedskrivninger i 2020. Netto nedskrivninger er summen av alle nedskrivningene i perioden fratrasket alle tilbakeføringer gjort i samme periode.

Akkumulerte balanseførte nedskrivninger

Figuren til nederst til høyre viser utviklingen i akkumulerte balanseførte nedskrivninger fra utgangen av 2019 til utgangen av 2020. Akkumulerte nedskrivninger utgjorde 15,7 milliarder ved utgangen av året, en økning på 4 milliarder fra 2019.

Misligholdte engasjementer

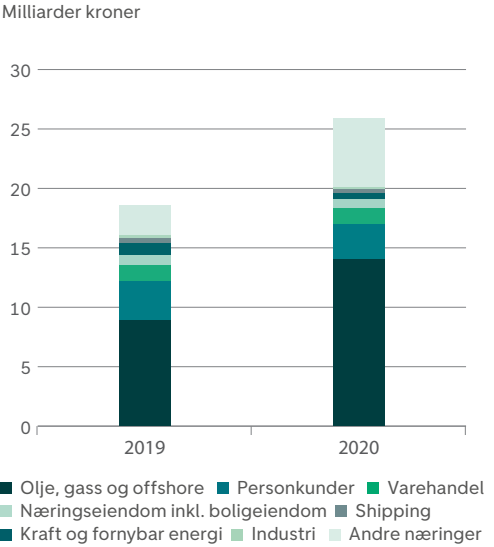
Netto misligholdte engasjementer økte med 7,2 milliarder kroner i 2020 og utgjorde 25,9 milliarder ved utgangen av året. Dette tilsvarer omtrent 2 prosent av utlånsporteføljen. Omtrent halvparten av misligholdte engasjementer er innenfor industrisegmentet olje, gass og offshore. Det misligholdte volumet innenfor dette industrisegmentet økte med 5,0 milliarder kroner i 2020 og utgjorde 13,9 milliarder ved årsslutt. Økningen skyldtes negative effekter av COVID-19 og reduksjon i oljeprisen.

Figuren nederst til venstre viser netto misligholdte engasjementer fordelt etter bransjer. Utfyllende opplysninger finnes i tillegg til rapporten.

Utvikling i netto nedskrivninger

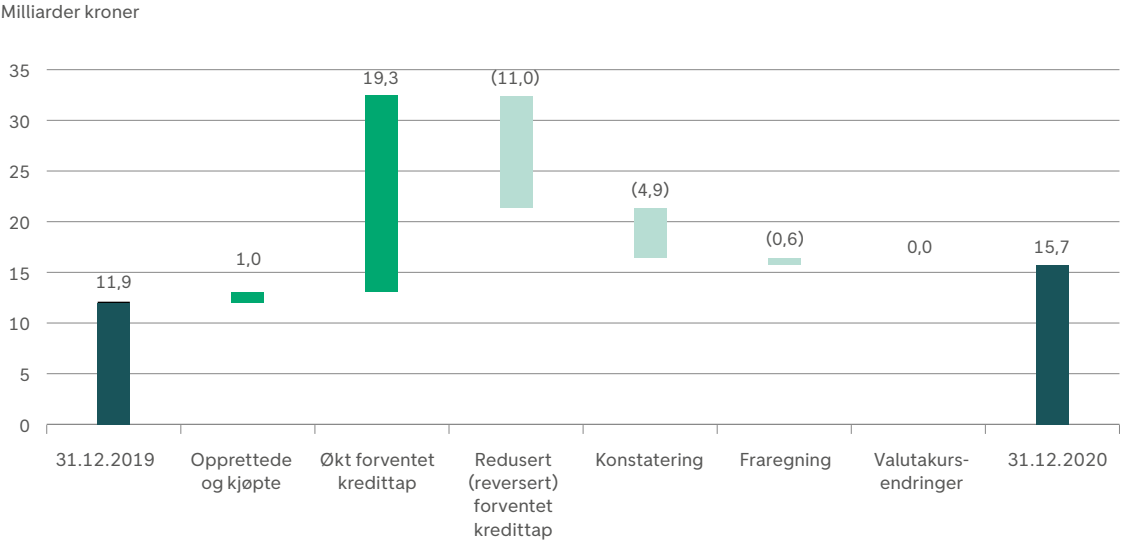
Netto misligholdte engasjement

Brutto engasjement med betalingslettelse

Millioner kroner	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Engasjement med betalingslettelse som ikke er misligholdt	23 988	23 438	25 540
Engasjement med betalingslettelse som er misligholdt	14 586	12 133	15 299
Totalt engasjement med betalingslettelser	38 574	35 571	40 839

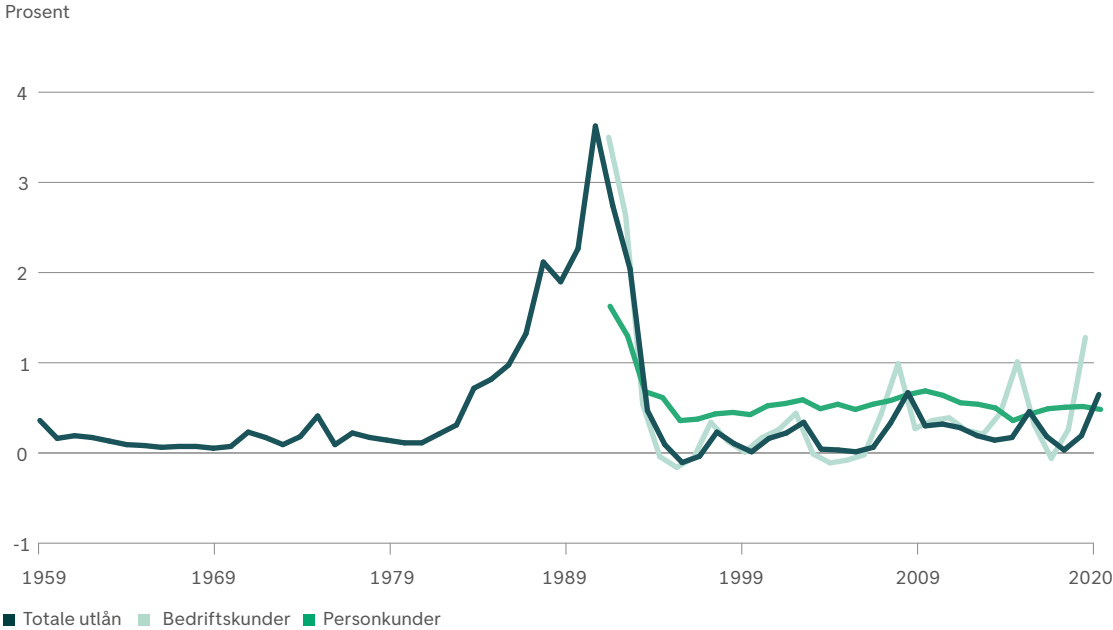
Utvikling akkumulerte nedskrivninger på lån og andre engasjement

Historisk utvikling av nedskrivninger

Figuren viser årlige netto nedskrivninger som andel av utlån i perioden 1959-2020. Fra 1992 vises i tillegg andel netto nedskrivninger splittet på person- og bedriftskunder unntatt offentlig sektor og kredittinstitusjoner. Perioden fra 1987 til 1993 omtales som den norske bankkrisen og skiller seg sterkt ut fra resten av tapshistorikken. Andre år som skiller seg ut er 2009, da finanskrisen medførte økte tap, blant annet knyttet til virksomheten i Baltikum, og 2016 da DNB måtte ta betydelige nedskrivninger på den oljerelaterte porteføljen.

Årlig netto nedskrivninger, 1959-2020

«Perioden fra 1987 til 1993 omtales som den norske bankkrisen og skiller seg sterkt ut fra resten av tapshistorikken.»

INTERNE MÅLEMETODER (IRB)

DNB har benyttet interne kredittrisikomodeller siden 1995. Beregningene fra modeller som er godkjent for kredittrisikomåling i kapitaldekningen er fullt integrert i bankens interne styringsverktøy. DNB benytter Avansert IRB-metode (A-IRB) for foretaksporteføljen. Grunnleggende IRB-metode (F-IRB) er ikke i bruk. For massemarked skilles det ikke mellom avansert og grunnleggende IRB-metode.

Tabellen viser en oversikt over hvilke rapporteringsmetoder som benyttes for de ulike kredittporteføljene i DNB, fordelt på aktivaklasser.

Rapporteringsmetode for kredittporteføljene i DNB

Aktivaklasse	Hoved-rapporterings-metoder
Foretak og spesialiserte foretak (SL)	A-IRB
Massemarked, pant i fast eiendom	IRB
Massemarked, øvrige engasjementer	IRB
Stater og sentralbanker	Standardmetode
Institusjoner	Standardmetode
Egenkapitalposisjoner og øvrige eiendeler	Standardmetode

For foretaksporteføljen anvendes IRB-metoden for de fleste engasjement. Massemarked, pant i fast eiendom, rapporteres etter IRB-metoden. Porteføljen massemarked, øvrige engasjementer rapporteres etter IRB-metoden og består i hovedsak av usikret kreditt og gjenstandsfinansiering. Enkelte porteføljer i datterselskaper og/eller sub-segmenter rapporteres ikke etter IRB.

Hensikten med IRB-systemet er å sikre god risikostyring. Det må være kvalitet og transparens i hele verdikjeden. Styret tar stilling til kapitalbehovet på grunnlag av risikomålingen sammenholdt med rammebetingelser og

strategiske mål. IRB-verdikjeden skal valideres, det vil si etterprøves, med hensyn til myndighetenes krav og interne kvalitetskrav. Valideringen skal verifisere kvaliteten i IRB-systemet, og avdekke behov for forbedringer.

Det er etablert en standard for beslutningsprosessen rundt modeller for klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko. Den legger føringer for alt arbeid med klassifiseringsmodeller i DNB. Den uavhengige enheten med ansvar for modellrisiko gjør en årlig validering av IRB-modellene, samt vurderer alle endringer før godkjenning. Konsernrevisjonen utarbeider en årlig rapport med en vurdering av om IRB-systemet i DNB oppfyller eksterne krav.

Målt i EAD ble 68 prosent av kredittporteføljen rapportert med IRB-modeller ved utgangen av 2020, samme nivå som ved utgangen av 2019. Figuren til høyre viser IRB-porteføljen inkludert motpartsrisiko fordelt på aktivaklasser.

Anvendelsesområdene for IRB-modellene er:

- kapitalkravsberegning
- beslutningsstøtte i kredittprosessen
- grensesetting i risikoappetitt og kredittstrategier
- risikomåling og løpende rapportering
- prising av risiko og lønnsomhetsmåling i porteføljer
- grunnlag for modeller for stresstesting og IFRS 9 tapsberegning

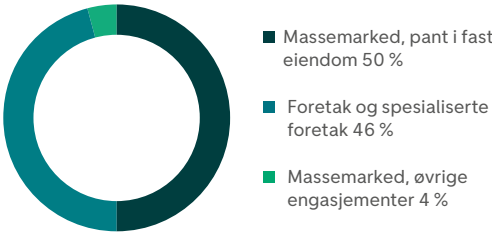
Risikoklassifisering

DNB deler den friske kredittporteføljen inn i ti risikoklasser basert på engasjementenes misligholdssannsynlighet, PD. Risikoklassifiseringen skal reflektere den langsiktige risikoen ved kunden og engasjementet. Engasjementer som er misligholdte får tildelt PD på 100 prosent.

DNBs modeller for risikoklassifisering av enkeltkunder er tilpasset bransjer og segmenter, og modellene oppdateres dersom etterkontroller viser at forklaringskraften har falt.

Aktivaklasser i IRB-porteføljen, EAD, 31. desember 2020

Prosent

DNBs risikoklassifisering for kredittengasjement

Risikoklasse	Fra PD	Til PD	Moody's	S&P Global
1	0,01	0,10	Aaa - A3	AAA - A÷
2	0,10	0,25	Baa1 - Baa2	BBB+ - BBB
3	0,25	0,50	Baa3	BBB÷
4	0,50	0,75	Ba1	BB+
5	0,75	1,25	Ba2	BB
6	1,25	2,00		
7	2,00	3,00	Ba3	BB÷
8	3,00	5,00	B1	B+
9	5,00	8,00	B2	B
10	8,00	Misligholdt ¹⁾	B3, Caa/C	B÷, CCC/C

1) Øverste grense for PD i risikoklasse 10 er 40 prosent

Modellandskapet reflekterer at det kan være forskjellige variabler som best forklarer risikoen i de ulike porteføljene. DNBs IRB-modeller er utviklet på historiske data med statistiske metoder. Det skilles mellom datagrunnlaget for modellutvikling og modellkalibrering (nivåsetting). For kalibrering analyseres lengre historikk som inkluderer en alvorlig nedgangskonjunktur. For storkundeporteføljen benyttes modeller som kombinerer statistisk metode og ekspertvurderinger, samt simuleringsmodeller.

Nivået på PD skal tilsvare gjennomsnittlig misligholdsfrekvens i en full konjunktursyklus, eller tapsgraden i en nedgangskonjunktur hvis verdien der er mer konservativ enn det langsiktige gjennomsnittet. For EAD skal nivået tilsvare låneengasjement ved mislighold i en nedgangskonjunktur, dersom dette nivået er høyere enn gjennomsnittlig nivå i en full konjunktursyklus.

Særskilte krav til DNBs IRB-modeller

For storkundeporteføljen har Finanstilsynet stilt krav til at PD-nivået i praksis skal gi et tilnærmet stabilt kapitalkrav, uavhengig av konjunktursituasjonen. For simuleringsmodellene er det i tillegg satt gulv for LGD som gjør modellene mer konservative enn det statistiske grunnlaget tilsier.

For boliglånsporteføljen setter Finanstilsynet krav til PD-nivået gjennom å definere nivået i nedgangsperioder, i tillegg til vekting av gode og dårlige tider. Ingen avtale kan ha en PD på under 0,2 prosent. I tillegg har Finanstilsynet satt krav som gjelder nivået på LGD. Kravene medfører at risikovektene for boliglånsporteføljen blir vesentlig høyere enn de ville vært basert på forventningsrett estimert PD og LGD.

Modeller benyttet i IRB-rapporteringen

En oversikt over IRB-modellene som benyttes vises i tillegg til rapporten. Tabellene i oversikten viser en kort beskrivelse av modellene, og i de tilfellene der modellene er justert som følge av krav fra Finanstilsynet kommenteres dette.

For å etterleve ny regulering av misligholdsdefinisjon, gjeldende fra 1. januar 2021, er det beregnet nye kalibreringsnivåer for IRB-modellene. DNB har søkt Finanstilsynet om nye kalibreringsnivåer for boliglånsporteføljen og vil i løpet av 2021 søke om aksept for endrete kalibreringsnivåer for de øvrige porteføljene. Kalibreringsnivåene er beregnet i henhold til nye retningslinjer for estimering fra EBA gjeldende for Norge fra 1. januar 2021.

Validering av IRB-modeller

Uavhengig validering er en sentral kontrollfunksjon i DNBs IRB-system. En forutsetning for IRB-tillatelsen er at IRB-systemet, med IRB-modellene, etterprøves (valideres) minst årlig av en enhet som er organisatorisk uavhengig av modellutviklingsprosessen og forretningsmiljøene. Valideringsresultatene gir grunnlag for å vurdere om konsernets beregning av kredittrisiko og kapitalkrav er forsvarlig. I tilfeller der valideringen viser at det er behov for forbedringer gis det en anbefaling om risikoreduserende tiltak. Resultatet av arbeidet forelegges årlig for styret i DNB.

Valideringsprosessen skal gjøre banken i stand til å vurdere yteevnen til IRB-systemet og modellene på en hensiktsmessig og konsistent måte. DNB har totalt 32 IRB-modeller av ulik kompleksitet og ulik grad av automatisering. Valideringen gjennomføres med grunnlag i en modellivssyklus med seks elementer: design og utvikling, inndata, implementering, modellbruk, ytelse og styring. Hvert element vurderes for hver modell, med unntak av styring som vurderes samlet på tvers av alle IRB-modellene.

Valideringens seks elementer vurderes ved hjelp av kvalitative og kvantitative metoder. Validering av styring er en kvalitativ analyse som skal gi en vurdering av om styringen av modellene er konsistent og god gjennom hele modellens livssyklus. Vurderingen av modellens ytelse består i stor grad av kvantitative analyser, med særskilt fokus på rangeringen av låntakeres kredittverdighet (rangeringsevne) og estimering av nivå på risikoparameterne (egnet kalibrering). En PD-modell med god rangeringsevne kan i stor grad skille mellom kunder som vil misligholde låneforpliktelsene sine og de som ikke vil det. En LGD-modell skal kunne forutsi hvilke misligholdte kredittengasjementer som vil gi relativt store og små tap.

Validering av kalibreringsnivå skal gi en vurdering av om risikoparameterne er fastsatt på riktig nivå. Kravene til nivå varierer mellom risikoparameterne. Kravene til nivå medfører at avvik mellom predikerte og observerte nivåer i gitte perioder er forventet. Om avvikene er akseptable avhenger av hvilken konjunkturfase perioden er i. Når nivået på LGD skal tilsvare tapsgraden i en nedgangskonjunktur, bør tapsgraden som observeres i en normalperiode ligge lavere enn LGD. Tilsvarende gjelder for EAD.

«For å etterleve ny regulering av misligholdsdefinisjon, gjeldende fra 1. januar 2021, er det beregnet nye kalibreringsnivåer for IRB-modellene.»

Valideringsresultater

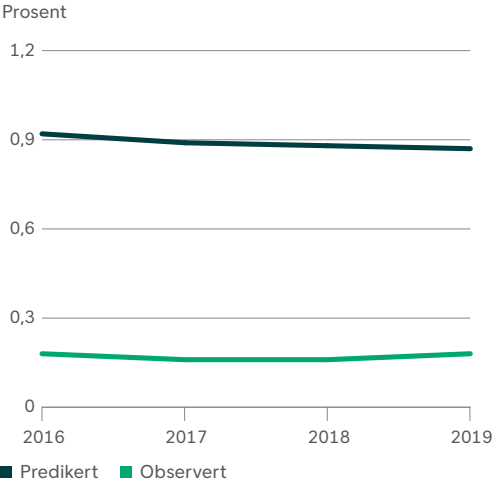
Figurene øverst viser predikert PD ved inngangen til året sammenlignet med observert misligholdsrate i løpet av året for de største porteføljene. Andre resultater er vist i tillegg til rapporten.

Den observerte misligholdsraten har i hele perioden vært lavere enn predikert PD for porteføljen massemarked, pant i fast eiendom. Også for små og mellomstore bedrifter (SMB)-porteføljen var de observerte verdiene lavere enn predikert i perioden. Den observerte misligholdsraten for storkunder er mer volatil, noe som skyldes at porteføljen har få kunder og mislighold. 2016 var et år preget av lavkonjunktur for store deler av porteføljen.

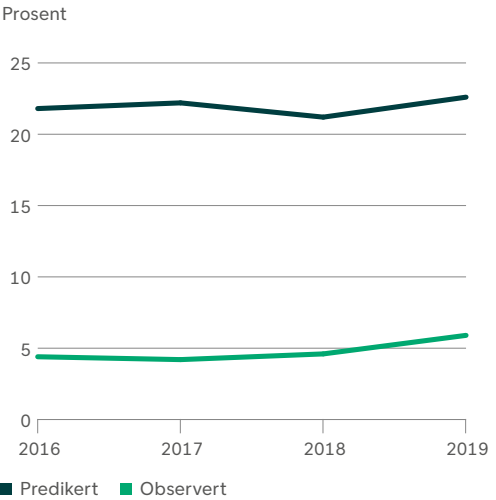
Figurene nederst viser resultatene av valideringen for LGD som treffer de største porteføljene. Observert tapsgrad for kundene som gikk i mislighold i løpet av året, er summen av kundenes totale tap som andel av kundenes totale misligholdte engasjement. Den observerte tapsgraden sammenlignes med kundenes tilsvarende predikerte LGD fra inngangen til året. Det predikerte LGD-nivået her er basert på misligholdte kunder og vil normalt gi et høyere nivå enn for hele porteføljen, hvor også friske kunder inngår. Unntaket er figuren for storkunder, som på grunn av få mislighold viser nivået for hele den friske porteføljen ved inngangen til året.

Den observerte tapsgraden ligger vesentlig lavere enn predikert LGD for porteføljen for massemarked, pant i fast eiendom. LGD for storkunder ligger lavere enn observerte tapsgrader senere år. De volatile næringene i storkundeporteføljen har vært i nedgangskonjunktur i perioden, og det fåtallet mislighold som har vært er i hovedsak knyttet til disse næringene. Nedgangskonjunktoren bidrar også til at work-out perioden for disse engasjementene blir lang og til dels er uavsluttet, slik at faktisk tapsgrad er usikker. Økningen i predikert LGD i 2018 skyldes en oppjustering grunnet fall i predikerte verdier over tid.

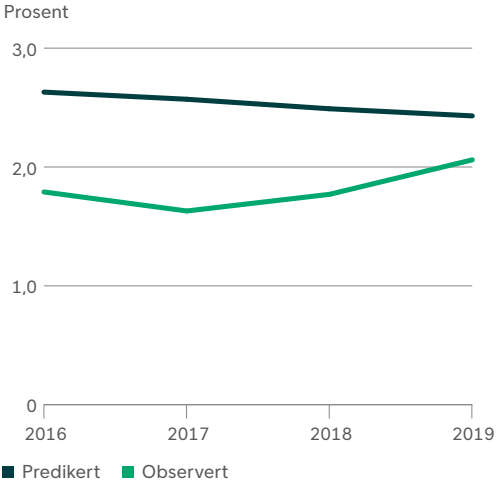
Sammenligning av predikert og observert PD for massemarked, pant i fast eiendom

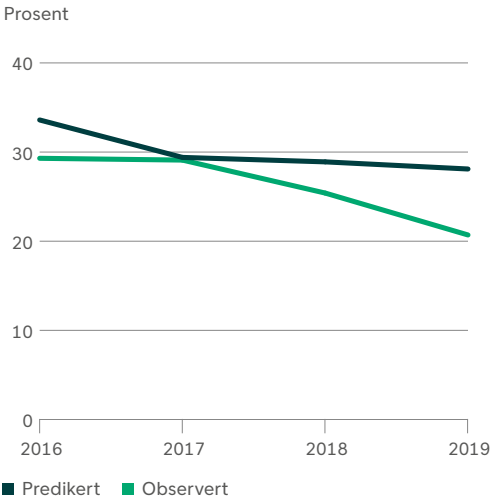
Sammenligning av predikert og observert LGD for massemarked, pant i fast eiendom

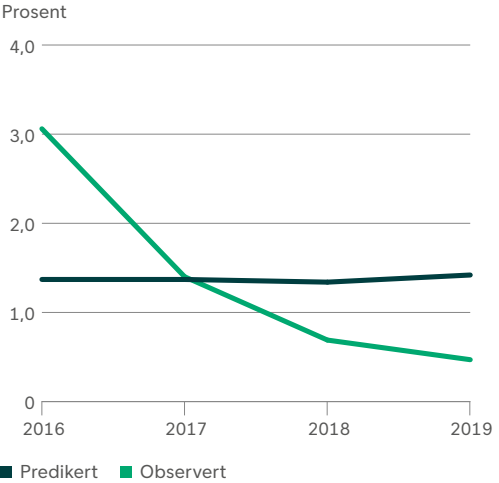
Sammenligning av predikert og observert PD for små og mellomstore bedrifter

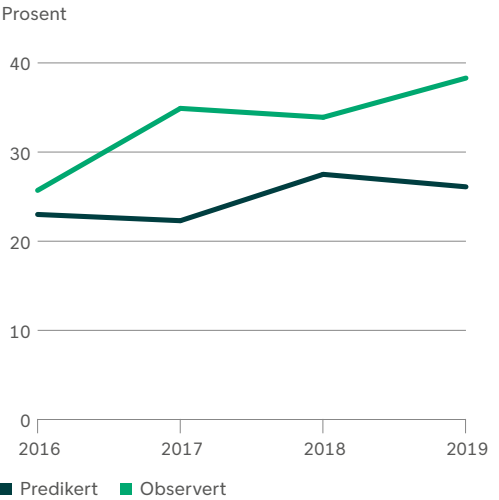
Sammenligning av predikert og observert LGD for små og mellomstore bedrifter

Sammenligning av predikert og observert PD for storkunder

Sammenligning av predikert og observert LGD for storkunder

EKSPONERINGER I IRB-PORTEFØLJENE

Andelen av DNBs kredittportefølje som ble rapportert etter IRB-metoden utgjorde 1 751 milliarder kroner, målt i EAD, ved utgangen av 2020. I tabellene vises nøkkeltall som benyttes i kapitalkravsberegningen for IRB-porteføljen. Tallene vises uten motpartsrisiko. Motpartsrisiko i IRB-porteføljen foretak utgjorde 27 milliarder kroner i EAD ved utgangen av 2020.

DNB benytter andre risikonøkkeltall i den interne risikomålingen av storkundeporteføljen og boliglånsporte-
føljen enn de som er godkjent for å beregne kapitalkravet etter avansert IRB-metode. De godkjente modellene er pålagt mekanismer som gjør at kapitalkravet blir mer stabilt over tid, og har mer konservatisme i kalibreringsnivåene. I den interne styringen er det ønskelig med mer risikosensitive modeller.

IRB-porteføljene fordelt på PD-intervaller

Tabellene viser de ulike risikonøkkeltallene for IRB-porteføljene fordelt på PD-intervaller. Både PD og LGD er vektet med EAD. Finanstilsynet tillater ikke at avtaler i porteføljen massemarked, pant i fast eiendom har en PD lavere enn 0,2 prosent.

Boliglånsporteføljen massemarked, pant i fast eiendom har hatt svært god kvalitet gjennom hele 2020. Volumet, målt i EAD, økte med 74 milliarder kroner, som tilsvarer 9 prosent, til 870 milliarder. I fjerde kvartal ble boliglånsporteføljen i Private banking innlemmet i IRB-porteføljen og bidro til økningen med 31 milliarder kroner. Andel mislighold var 0,15 prosent, litt lavere enn ved utgangen av 2019. Andelen av porteføljen som hadde PD under 0,5 prosent var 45 prosent ved utgangen av 2020 mot 43 prosent året før. 13 prosent av porteføljen hadde PD lavere enn 0,15 prosent. Den positive utviklingen i porteføljen viser seg også i reduserte risikovekter.

IRB massemarked, pant i fast eiendom

	31. desember 2020				31. desember 2019			
	EAD, milliarder kroner	PD, %	LGD, %	Risikovekt, %	EAD, milliarder kroner	PD, %	LGD, %	Risikovekt, %
PD 0,00 til 0,15	-	-	-	-	-	-	-	-
PD 0,15 til 0,25	110	0,20	18	7,8	94	0,20	18	7,9
PD 0,25 til 0,50	286	0,30	20	11,3	249	0,30	20	11,4
PD 0,50 til 0,75	206	0,59	20	18,7	202	0,60	20	18,8
PD 0,75 til 2,50	208	1,32	21	32,7	193	1,32	21	32,5
PD 2,50 to 10,00	58	3,37	21	58,6	56	3,30	21	57,4
PD 10,00 to 100,00	2	14,07	22	118,1	2	14,36	22	117,8
Frisk portefølje	869	0,84	20	21,1	795	0,86	20	21,5
PD 100,00 (Mislighold)	1	100,00	25	217,6	1	100,00	26	218,8
Total	870	0,99	20	21,4	796	1,03	20	21,8

IRB foretak

	31. desember 2020				31. desember 2019			
	EAD, milliarder kroner	PD, %	LGD, %	Risikovekt, %	EAD, milliarder kroner	PD, %	LGD, %	Risikovekt, %
PD 0,00 til 0,15	92,4	0,08	28	14,2	81,9	0,07	27	14,7
PD 0,15 til 0,25	46,6	0,2	25	24,3	67,3	0,19	25	24,8
PD 0,25 til 0,50	184,4	0,37	23	29,5	189,6	0,37	24	30,7
PD 0,50 til 0,75	121,6	0,61	25	39,9	120,2	0,60	25	39,2
PD 0,75 til 2,50	201,2	1,34	25	51,4	204,5	1,38	25	53,0
PD 2,50 to 10,00	89,1	4,12	25	71,0	93,4	4,47	27	80,7
PD 10,00 to 100,00	12,9	16,82	27	124,8	11,3	16,99	29	132,4
Frisk portefølje	748,2	1,35	25	41,5	768,2	1,37	25	43,3
PD 100,00 (Mislighold)	33,5	100	32	156,1	22,2	100,00	37	181,4
Total	781,7	5,58	25	46,4	790,5	4,15	26	47,2

Porteføljen IRB foretak ble redusert med 9 milliarder kroner, målt i EAD. Det tilsvarer om lag 1 prosent. 41 prosent av volumet i porteføljen hadde en PD lavere enn 0,5 prosent, mot 43 prosent året før. 12 prosent av porteføljen har PD lavere enn 0,15 prosent. Risikovekten ble redusert for den friske porteføljen, fra 43,3 til 41,5. På den annen side økte misligholdet. Det økte misligholdet er knyttet til sektorer som ble rammet av koronapandemien og fall i oljepris, se kommentar til bransjer.

IRB-porteføljen fordelt på bransjer

Tabellen viser en oversikt over IRB-porteføljen fordelt på ulike bransjer. Som tidligere nevnt har koronapandemien og fall i oljeprisen gitt utfordringer for segmentene olje, gass og offshore og hotell, cruise og turisme. Det viser seg i økt andel mislighold for begge segmentene. For hotell, cruise og turisme økte også PD og risikovekt for den friske porteføljen, noe som reflekterer negativ utvikling og fortsatt forhøyet usikkerhet i segmentet. Kredittkvaliteten i den friske delen av olje, gass og offshore er forbedret siden forrige årsskifte. Årsaken er at en del av høyrisikoengasjementene har migrert til mislighold.

For andre endringer vises det til beskrivelsen av utviklingen i kredittporteføljen generelt og for de utvalgte bransjene i starten av kapittelet.

IRB kredittportefølje

Millioner kroner	31. desember 2020					31. desember 2019				
	Frisk portefølje					Frisk portefølje				
	EAD	EAD mislighold, %	Vektet PD, %	Vektet LGD, %	Risikovekt, %	EAD	EAD mislighold, %	Vektet PD, %	Vektet LGD, %	Risikovekt, %
Næringseiendom	181 019	0,6	0,95	23	37,1	175 113	0,7	0,93	24	37,0
Shipping	46 027	1,7	2,00	25	59,1	53 662	2,4	1,86	27	64,1
Olje, gass og offshore	81 736	25,9	2,35	25	48,4	94 518	13,0	2,52	24	54,9
Kraft og fornybar energi	45 025	1,0	0,47	29	33,4	41 090	0,0	0,52	29	33,4
Helsetjenester	31 063	0,0	0,53	23	30,9	38 949	0,0	0,65	23	34,5
Offentlig sektor	1 392	0,0	0,09	23	6,3	1 334	0,0	0,12	23	7,6
Fiske, fiskeoppdrett og jordbruk	52 804	0,8	0,96	25	36,7	43 605	1,0	0,97	25	35,8
Varehandel	36 138	8,5	1,38	28	43,4	40 731	6,0	1,48	28	45,4
Industri	56 944	0,5	1,45	27	40,5	61 498	1,0	1,55	26	44,1
Teknologi, media og telecom	30 912	0,1	0,89	27	42,6	29 539	0,1	0,96	30	44,3
Hotell, cruise og turisme	22 451	11,5	3,83	21	59,4	21 184	5,2	1,07	19	34,9
Tjenesteyting	44 889	3,9	2,47	27	54,9	51 060	2,1	2,20	27	56,2
Boligeiendom	78 336	0,5	1,07	23	35,5	64 936	0,6	1,30	24	36,0
Bygg og anlegg	16 960	2,5	1,88	30	46,1	20 099	2,9	2,37	29	47,6
Transport, vei og jernbane	17 831	0,9	1,02	27	41,3	19 318	0,6	1,14	25	42,8
Bank, forsikring og porteføljeforvaltning	27 617	0,2	1,14	26	39,8	27 057	2,0	1,00	25	38,3
Andre bedriftskunder	10 582	5,0	1,88	28	40,8	6 770	1,5	1,24	31	55,6
Totalt foretak	781 727	4,3	1,35	25	41,5	790 465	2,8	1,37	25	43,3
Boliglån	870 431	0,2	0,84	20	21,1	796 424	0,2	0,86	20	21,5
Andre eksponeringer mot personkunder	71 589	1,4	1,14	34	23,5	83 466	1,8	1,28	33	22,8
Totalt	1 723 746	2,1	1,08	23	30,2	1 670 355	1,5	1,12	23	31,7

Tabellen viser EAD-vektet PD for frisk IRB-portefølje for foretak fordelt på bransjer og land. Den geografiske inndelingen er gjort på bakgrunn av kundens adresse. Porteføljen i Norge har gjennomgående høyere EAD-vektet PD fordi den inkluderer en stor portefølje av små og mellomstore bedrifter. I tillegg er en vesentlig del av både shipping- og offshoreporteføljene knyttet til Norge. Den største endringen i 2020 er relatert til økt risiko innenfor hotell, cruise og turisme og gjelder så vel Norge som resten av Europa. Tabell som viser EAD fordelt på land finnes i vedlegget til rapporten.

IRB foretak, vektet PD for frisk portefølje fordelt på bransje og land

	Norge	Sverige	Resten av Europa	Nord- Amerika	Andre land	Totalt 2020	Totalt 2019
Næringseiendom	0,99	0,46	0,67	0,31	0,00	0,95	0,93
Shipping	2,39	2,60	1,96	1,45	1,53	2,01	1,86
Olje, gass og offshore	3,11	2,79	2,10	1,53	2,81	2,35	2,52
Kraft og fornybar energi	0,26	0,39	0,47	0,58	1,37	0,47	0,52
Helsetjenester	2,61	1,39	0,54	0,37	0,95	0,53	0,65
Offentlig sektor	0,28	0,03	0,78	0,00	0,00	0,09	0,12
Fiske, fiskeoppdrett og jordbruk	0,84	0,28	0,71	2,47	1,13	0,96	0,97
Varehandel	1,33	2,33	0,72	0,13	0,00	1,38	1,48
Industri	2,13	0,86	0,80	0,64	0,20	1,45	1,55
Teknologi, media og telecom	1,25	0,88	0,94	0,16	0,32	0,89	0,96
Hotell, cruise og turisme	2,86	5,12	8,34	3,80	0,00	3,83	1,07
Tjenesteyting	2,67	2,12	1,90	0,60	3,63	2,47	2,20
Boligeiendom	1,08	0,95	0,00	0,00	0,00	1,07	1,30
Bygg og anlegg	2,07	0,67	1,34	0,00	0,00	1,88	2,37
Transport, vei og jernbane	1,02	0,71	0,78	0,00	0,68	1,02	1,14
Bank, forsikring og porteføljeforvaltning	1,63	0,89	0,82	0,34	0,00	1,14	1,00
Andre bedriftskunder	1,31	0,89	4,41	0,26	0,23	1,88	1,24
Totalt foretak	1,37	1,36	1,37	1,18	1,50	1,35	1,37

Årlig migrasjon i IRB-porteføljene

Alle kunder med kreditteksponering skal risikoklassifiseres minst én gang i året. Figurene viser hvordan volumene, målt i EAD, i IRB-porteføljene for foretak og boliglån har migrert mellom risikoklasser det siste året. Misligholdt portefølje er inkludert i tallene. Positive tall betyr migrasjon til bedre risikoklasser. Migrasjonen måles for kunder som har hatt eksponering hele året og tar ikke hensyn til nye kunder som kommer inn i porteføljen i løpet av året. Migrasjonen var samlet sett svakt positiv for porteføljen av boliglån. For IRB foretak var migrasjonen samlet sett svakt negativ. Det skyldtes fall i oljepris og smittevernstiltak som ga negativ migrasjon i enkelte utsatte segmenter.

Sammenligning av forventede tap og faktiske verdiendringer

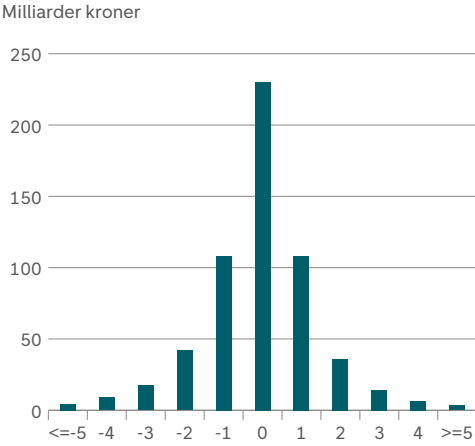
Figurene nederst til høyre viser normaliserte tap (EL) ved begynnelsen av året sammenlignet med nye nedskrivninger i IFRS 9 gruppe 3 (misligholdte engasjement) gjennom året for de største IRB-godkjente porteføljene. EL er beregnet med nøkkeltallene som inngår i kapitalkravsberegningen.

EL for boliglånsporteføljen økte som følge av volumvekst, mens de faktiske verdiendringene fortsatt er svært lave. Faktisk verdiendring for IRB foretak økte i 2020. Nedskrivningene økte som følge av fall i oljeprisen og effekter av koronapandemien.

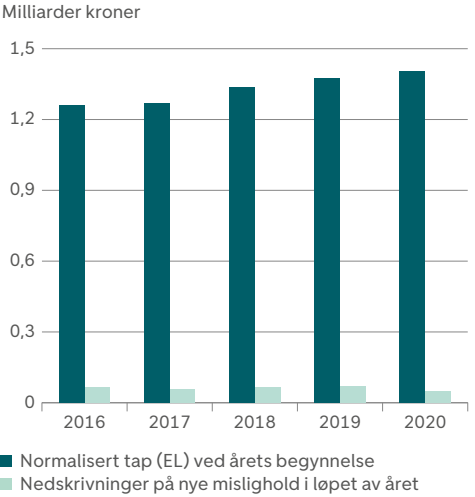
STANDARDMETODEN

DNB rapporterer de porteføljene som ikke er IRB-godkjent etter standardmetoden. I tillegg blir engasjementer som kunne ha blitt rapportert etter IRB, men hvor datagrunnlaget ikke er tilstrekkelig, rapportert etter standardmetoden. Finanstilsynet har innvilget unntak fra IRB-metoden for IRB-kategoriene stater, sentralbanker og egenkapitalposisjoner. Øvrige porteføljer som rapporteres etter standardmetoden anses som midlertidige unntak. Det gjelder blant annet eksponeringer mot borettslag i Norge og porteføljen i DNBs datterselskap i Polen og

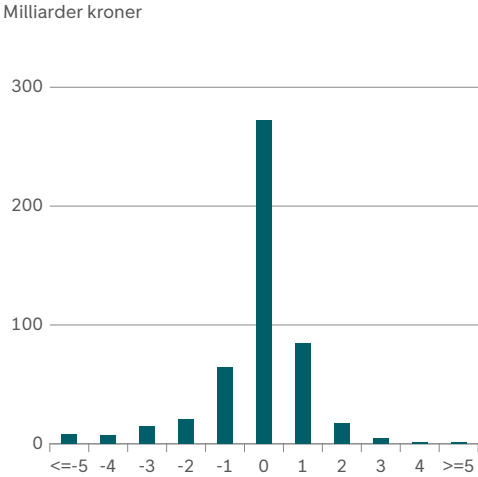
Årlig migrasjon, IRB massemarked, pant i fast eiendom, EAD, 2020

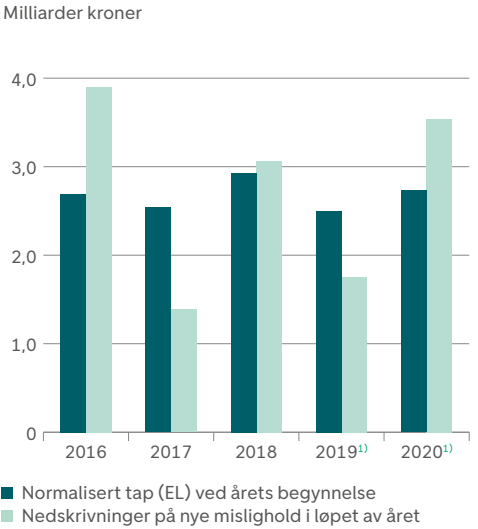
Sammenligning av forventede og faktiske verdiendringer, IRB massemarked, pant i fast eiendom

Årlig migrasjon, IRB foretak, EAD, 2020

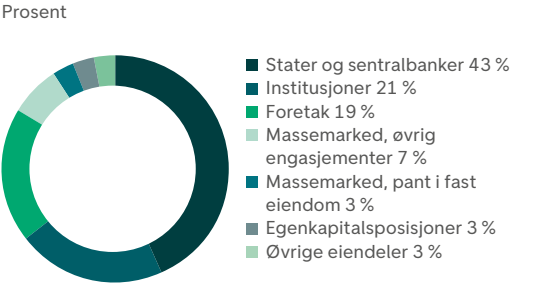

Sammenligning av forventede og faktiske verdiendringer, IRB foretak

1) Tallene vises uten motpartsrisiko

Aktivaklasser i standardporteføljen, EAD, 31. desember 2020

Luxembourg. I løpet av 2020 ble porteføljen av boliglån, massemarkert pant i fast eiendom, innenfor Private Banking godkjent rapportert etter IRB.

Om lag 32 prosent av konsernets kredittportefølje, målt i EAD, ble rapportert etter standardmetoden ved utgangen av 2020 - på samme nivå som året før. Beregnet risikovektet beregnings-grunnlag og kapitalkrav for de porteføljene som rapporteres etter standardmetoden, vises i avsnittet om kapitalkrav.

I fastsettelse av risikovekter under standardmetoden benyttes kredittrating for utenlandsk statsrisiko, offentlig forvaltning i utlandet, og for utenlandske banker og kredittinstitusjoner. Det vil si engasjementskategoriene stater og sentralbanker, lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak og institusjoner. Landets rating legges til grunn, og fastsettes som hovedprinsipp som den mellomste av ratingene fra Moody's, S&P Global og Fitch.

STYRING OG KONTROLL AV KREDITTRISIKO

Risikoappetittrammeverket definerer ytre grenser for kredittvirksomheten. Det er fastsatt rammer for årlig vekst, risikokonsentrasjoner og kredittkvalitet. Rammen for vekst, målt i EAD, er satt for hvert kundesegment. For å begrense konsentrasjonsrisikoen er det satt rammer for risikoeksponering mot enkeltkunder og bransjer. Rammene for kredittkvalitet er utformet som rammer for normaliserte tap (EL) og skal fange opp alle typer kredittrisiko. EL måles ved bruk av interne kredittrisikomodeller.

Risikoappetitt er operasjonalisert gjennom kredittstrategier for hvert kundesegment. I tillegg fastsettes risikoindikatorer, som inngår i oppfølgingen av ledere på alle nivåer. For mer om risikoappetitt, se kapittelet om styring og kontroll av risiko i DNB.

Beslutningsprosesser og fullmakter

Risikostyring Konsern er ansvarlig for å kontrollere og overvåke kvaliteten i kredittporteføljene og effektiviteten i kredittprosessen. Kredittstyring Konsern (KSK), som er en del av Risikostyring Konsern, er ansvarlig for å utforme rammeverket for kredittprosess og kredittstyring for alle forretningsområder.

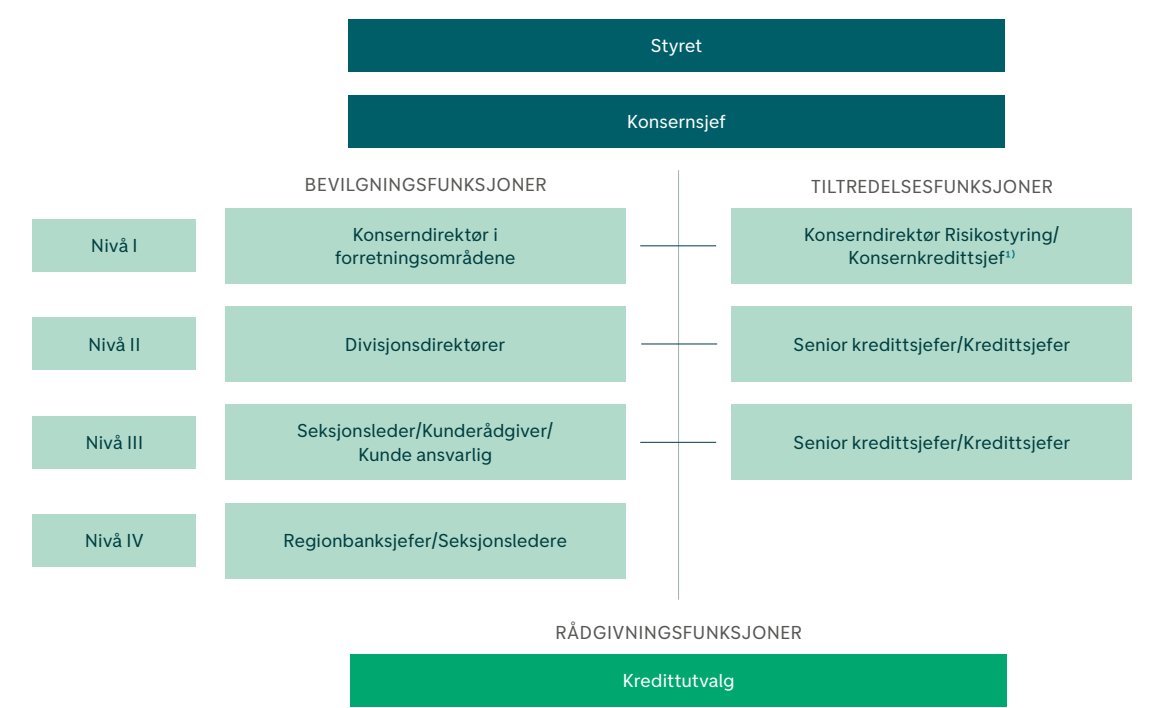
Hvert forretningsområde er ansvarlig for å styre egen kredittaktivitet og portefølje innenfor fastsatte risikoappetittrammer og kredittstrategier. For å sikre effektivitet og høy kvalitet i beslutningene er det etablert ulike nivåer for kredittfullmakter. Nivåene er fastsatt etter størrelse, kompetanse, kompleksitet og risiko.

«Fire øyne-prinsippet » skal legges til grunn ved kreditt-givning. Det vil si at en person beslutter basert på en annen persons innstilling. For kreditter over bestemte nivåer kreves tiltredelse fra kredittsjef i KSK. For de minste kredittene i bedriftsmarkedssegmentet kan imidlertid automatisert risikoklassifisering erstatte det «ene par øyne».

For store bedriftskunder er kredittprosessen i ferd med å bli digitalisert. Kunder med lav risikoklasse vil få en mer automatisert og forenklet kredittbehandling for mindre kompliserte kredittsaker.

I personmarkedet skal kredittsakene som hovedregel besluttet ved hjelp av automatiserte måle- og beslutningsstøttesystemer. Søknader fra personkunder med lav risiko, god gjeldsbetjeningsevne og moderat belåningsgrad kan innvilges etter en automatisert kreditt-prosess. Prosessen innebærer automatisk innhenting av inntekts-, gjelds- og formuesopplysninger samt oppdaterte opplysninger om sikkerhetens verdi for refinansiering av eksisterende lån og finansieringsbevis.

Oversikt over kredittbeslutninger i DNB

1) Konserndirektør for Risikostyring Konsern leder Group Credit Committee (GCC)

Konsernsjef har delegert fullmakter til forretningsområdene og til Risikostyring Konsern som utøves i et beslutningssystem der forretningsområdet bevilger og Risikostyring Konsern ved Kredittstyring Konsern tiltrer beslutninger inntil styrenivå.

Fullmakter

Alle beslutnings- og tiltredelsesfullmakter er personlige. Unntaket er styret som beslutter som kollegium. Styret beslutter saker av spesiell karakter. Dette er primært kreditter som utgjør mer enn 10 prosent av bankens egenkapital eller spesielt komplekse saker med prinsipielle problemstillinger. En kredittbeslutning skal bringes inn til et høyere beslutningsorgan dersom beslutningstaker er i tvil om kreditten er innenfor egen fullmakt. Det samme gjelder dersom saken er uvanlig eller reiser etiske eller omdømmemessige spørsmål.

Kredittutvalgene er rådgivende funksjoner for bevilger fra forretningsområdet, og tiltreder fra uavhengig risikoorganisasjon. Saker med felles interesse for flere forretningsområder behandles i Group Credit Committee (GCC) som ledes av CRO.

Etterkontroll

Gjennom Credit Risk Review (CRR) er det etablert en uavhengig og selvstendig andrelinjefunksjon for å kontrollere etterlevelsen av standard for kredittvirksomheten, kredittstrategier og kredittregelverk. CRR gjennomfører kontroller i alle kredittområdene i banken. Et av elementene i CRR er Model Input Review (MIR) som skal sikre korrekt og konsistent bruk av de IRB-modeller som bruker subjektiv input. Resultatene fra MIR brukes til opplæring for å sikre kontinuerlig forbedring i anvendelsen av IRB-modellene. Observasjoner fra CRR benyttes til å implementere forbedringstiltak i det daglige kredittarbeidet, og som bakgrunn for opplæringstiltak.

Rapportering av kredittrisiko

Økonomisk kapital for kredittrisiko beregnes for alle avtaler, og er grunnlaget for vurdering av avtalens lønnsomhet. Beregningen er basert på risikoparameterne fra de interne kredittmodellene, og den tar i tillegg hensyn til bransjekonsentrasjon, geografisk konsentrasjon, spesielt volatile segmenter og store enkeltengasjementer.

Eksposering mot rammene definert i risikoappetitrammeverket blir rapportert til konsernledelsen hver måned. Dersom det er overskridelser blir det rapportert til styret med orientering om årsaken til overskridelsen og tilhørende tiltak. Konsernets kvartalsvise risikorapport til styret gir en utfyllende omtale av status på risikoappetitt og utviklingen i kredittrisikobildet for øvrig. Risikostyring Konsern har etablert en uavhengig andrelinjefunksjon som gjennomfører rapportering og analyse av kredittrisiko, herunder oppfølgingen av risikoappetitt. I den interne oppfølgingen av kredittrisiko måles og rapporteres alle porteføljer ved bruk av interne modeller, uavhengig av om de interne modellene er godkjent for bruk i beregning av kapitalkrav eller ikke.

Kredittregelverket

Kreditt skal ikke ytes dersom det ikke er sannsynlig at gjelden kan betjenes. Det gjelder selv om sikkerheten er tilfredsstillende. For å fastsette gjeldsbetjeningsevnen vurderes framtidige kontantstrømmer. Hovedkilder for kontantstrømmer er inntekter fra forretningsvirksomheten for bedrifter og lønnsinntekter for personkunder. I tillegg vurderes det i hvilken grad bankens eksponering vil kunne dekkes inn ved realisasjon av sikkerheter i tilfelle mislighold eller ved svekkelse av framtidige kontantstrømmer.

Alle bedriftskunder med kredittengasjement skal risiko-klassifiseres ved hver bevilgning av vesentlig størrelse, og minimum én gang i året. Risikoklassifiseringen skal reflektere den langsiktige risikoen ved kunden og engasjementet.

Ansvar for risikoklassifiseringssystemet er organisatorisk uavhengig av den operative virksomheten og ivaretas av Risikostyring Konsern. Klassifiseringsmodellene er utviklet for å dekke en portefølje av engasjementer. Dersom en modell vurderes å gi vesentlig feil klasse for et enkelt engasjement, kan den modellgenererte klassen unntaksvis overstyres manuelt. Overstyringer skal være tilfredsstillende begrunnet, og foretas kun etter en vurdering av en

enhet som er uavhengig av den forretningsmessige enheten. Det gjøres ingen overstyring av risikoklasse på engasjementer med personkunder. Se ellers beskrivelse av klassifiserings- systemet i avsnittet om kredittmodeller og risikoklassifisering.

Sikkerhet og andre risikoreduserende tiltak

Sikkerheter benyttes også for å redusere kredittrisiko. Sikkerheter er primært fysiske sikkerheter, som for eksempel bolig, næringseiendom og fartøy. Det kan også være garantier, kontantdepot, avtaler om motregning eller kredittforsikring. Fysiske sikkerheter skal som hovedregel være forsikret. Banken benytter også negativ pantsettelse, som innebærer at kunden er forpliktet til å holde sine aktiva heftelsesfrie vis-à-vis alle långivere. Sikkerhetsverdiene vurderes fortløpende mens kreditten løper i banken, og kredittregelverket angir prosentsetser for depotverdier for de fleste sikkerhetskategorier. For større/kompliserte panteobjekter kan det innhentes vurderinger fra miljøer i banken med relevant kompetanse. I storkundesegmentet skal også bankens relative posisjon som panthaver vurderes.

Hovedkategorier av garantister er privatpersoner, foretak, stat, kommuner, garantiinstitutter og banker. Verdien av en kausjon er avhengig av kausjonistens gjeldsbetjeningsevne og formuesforhold, og vurderes individuelt. I de tilfeller banken mottar kausjon fra et selskap vil verdien av denne svinge med utviklingen i selskapets resultater og soliditet. Kausjon avgitt av et aksjeselskap er underlagt de begrensninger som aksjeloven setter vedrørende aksjeselskapers adgang til å stille sikkerhet.

Watchlist

DNB utarbeider kontinuerlig oppdaterte oversikter over engasjementer som krever ekstra aktsomhet. Formålet er å identifisere kunder som krever en særskilt oppfølging for å kunne:

- påvirke kunden til å foreta nødvendige forbedringstiltak, eller avvike kundeforholdet mens kunden fortsatt har økonomisk styringsfart
- iverksette nødvendige tiltak for å unngå eller redusere tap

Dersom det foreligger et vesentlig brudd på finansielle klausuler eller en tapshendelse settes engasjementet på watchlist. Eksempler på tapshendelser kan være finansielle problemer, innvilgelse av avdragsfrihet eller vesentlige kontraktsbrudd. I tillegg skal følgende engasjementer vurderes for watchlist:

- Kunder som er klassifisert som høyrisiko.
- Kunder som på grunn av likviditetsproblemer har fått avdragsutsettelse eller andre betalingslettelser.
- Kunder som vurderes å ha fått en svekket situasjon, for eksempel vesentlig redusert inntekt, bortfall av viktige forretningsområder, endrede rammebetingelser eller bortfall av nøkkelpersonell.

Når en kunde settes på watchlist, skal kunden risikoklassifiseres på nytt, sikkerhetene gjennomgås og det skal utarbeides en handlingsplan for kundeforholdet. Dersom en tapshendelse har inntruffet skal også nedskrivning vurderes. Se avsnitt om nedskrivninger og mislighold tidligere i kapitlet.

STRESSTESTING

DNBs kredittporteføljer stresstestes både på overordnet nivå og for spesifikke porteføljer. Stresstestene brukes for å analysere sårbarheten for tap, i form av innteksttap og mislighold, enten i et forretningsområde eller for en spesifikk portefølje. Stresstester benyttes også for å identifisere kritiske drivere for utviklingen i kredittrisiko og kapitaldekning. Stresstesting av den samlede kredittporteføljen i DNB gjøres minst én gang i året i forbindelse med den interne kapitaliseringsvurderingen (ICAAP).

Det benyttes ulike metoder for å beregne kreditttap i forbindelse med stresstesting. Ved behov for å vise detaljerte resultater, som for eksempel ved stresstesting av spesifikke porteføljer, benyttes modellen for beregning av forventet kreditttap (ECL) etter IFRS 9. Med utgangspunkt i et makroøkonomisk scenario, som for eksempel det som er beskrevet i kapittelet om kapitalstyring og ICAAP, blir PD, LGD og EAD for hver enkelt motpart beregnet fremover i tid med et stresset scenario som input til modellen. De nye verdiene for PD, LGD og EAD benyttes videre til å utarbeide nye estimater på forventet tap.

For stresstesting av datterselskaper, forretningsområder og spesifikke porteføljer benyttes spesielt utviklede scenarioer. Scenarioene kan bestå av færre makroøkonomiske variabler, eller direkte endringer i de ulike risikoparameterne i modellen, avhengig av behovet til de ulike datterselskapene, forretningsområdene eller porteføljene.

5

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er følsom for markedsmessige endringer i blant annet renter og valutakurser. DNB har flere tiltak for å begrense motpartsrisiko. Motpartsrisikoen i DNB, målt i EAD, varierte sterkt gjennom året og var ved utgangen av 2020 om lag 19 prosent høyere enn året før.

Innhold

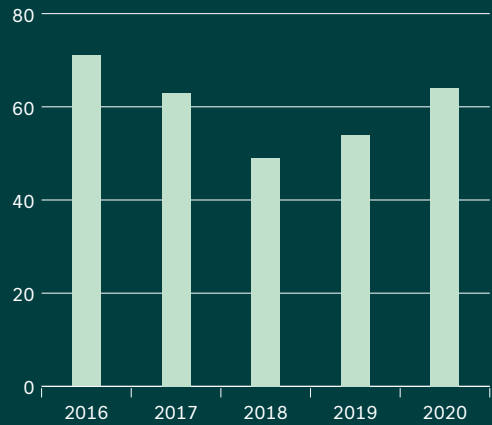
- 53 Utvikling i motpartsrisiko i 2020
- 53 Kapitalkrav for motpartsrisiko
- 53 Risikoreduserende tiltak
- 54 Oppgjørsrisiko
- 54 Styring og kontroll av motpartsrisiko
- 54 Stresstesting

Definisjon

Motpartsrisiko er en form for kredittrisiko som oppstår ved handel i finansielle instrumenter, for eksempel derivater, utlån med pant i verdipapirer eller gjenkjøpsavtaler (repo). Derivater handles oftest Over the Counter (OTC), det vil si ved individuelle kontrakter mellom to motparter. Motpartsrisiko er risiko knyttet til motpartens evne til å oppfylle de avtalte forpliktelsene i kontrakten, og skiller seg fra annen kredittrisiko ved at eksponeringen som regel avhenger av markedsrisikofaktorer som renter, valutakurser, råvarepriser eller aksjekurser.

Motpartsrisiko, EAD

Milliarder kroner

UTVIKLING I MOTPARTSRISIKO I 2020

DNB inngår derivathandler på bakgrunn av kundenes etterspørsel etter sikringsinstrumenter og for å sikre egne posisjoner som oppstår i forbindelse med kundehandler. I tillegg benyttes derivater til sikring av posisjoner i handelsporteføljen, til generell posisjonstakning og for å sikre valuta- og renterisiko som oppstår i forbindelse med inn- og utlån.

Motpartsrisiko i DNB økte med 19 prosent og var 63,7 milliarder kroner, målt i forventet engasjement ved mislighold (EAD), ved utgangen 2020. 86 prosent av eksponeringen stammer fra derivater og resterende fra verdipapirfinansiering og gjenkjøpsavtaler. På grunn av markedsuro forbundet med koronapandemien nær doblet eksponeringen seg i løpet av første kvartal, men kom ned igjen de påfølgende kvartalene. Økningen i første kvartal skyldes hovedsakelig endringer i markedsrisikofaktorer. Når sikringsforretninger går i kundenes disfavør, øker motpartsrisikoen til DNB. Dette skjedde i første kvartal 2020 for alle kunder som var sikret mot høyere rente, sterkere krone eller høyere oljepris fordi utviklingen i alle disse markedsvariablene gikk motsatt vei.

Figuren nederst viser hvordan DNB har redusert risiko i derivathandelen ved å benytte motregningsavtaler og sikkerheter. Motregningsavtaler og avtaler om sikkerhetsstillelse mot de største motpartene medfører at motpartsrisiko samlet sett representerer en moderat risiko i DNB. Motpartsrisiko som oppstår i datterselskap og tilknyttede selskap er ikke inkludert i tallene. Slik eksponering er begrenset og i hovedsak knyttet til Eksportfinans. I 2020 ble det inngått en mindre credit default swap.

KAPITALKRAV FOR MOTPARTSRISIKO

Risikovektet beregningsgrunnlag for motpartsrisiko var 28,2 milliarder kroner ved årsslutt, omtrent 2,6 milliarder kroner høyere enn ved utgangen av 2019. Beregningsgrunnlaget for motpartsrisiko utgjør rundt 3 prosent av

DNBs totale risikovektede beregningsgrunnlag. I beregningen av kapitalkrav for motpartsrisiko fastsettes EAD etter markedsverdimetoden i CRR (Current Exposure Method, CEM). EAD beregnes som summen av Mark-to-Market og et tillegg for potensiell fremtidig eksponering. I løpet av 2021 vil CEM gjennom innføringen av CRR2 erstattes med en ny standardmetode kalt SA-CCR. Både IRB- og standardmetoden benyttes for å fastsette risikovekter for motpartsrisiko avhengig av hvilken metode som er godkjent for motparten. For mer informasjon om beregning av kapitalkrav, se kapittelet om kredittrisiko. Kapitalkrav for Credit Value Adjustment (CVA) omtales i kapittelet om markedsrisiko.

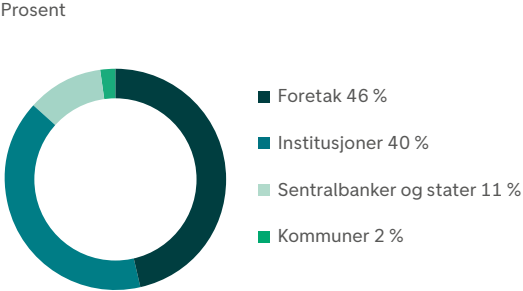
Interne modeller (Internal Model Method, IMM) for beregning av motpartsrisiko reflekterer risikosensitiviteten bedre, og gir full effekt av alle risikoreduserende avtaler. DNB benytter IMM i den interne oppfølging og rapportering av risikonivået for motpartsrisiko.

RISIKOREDUSERENDE TILTAK

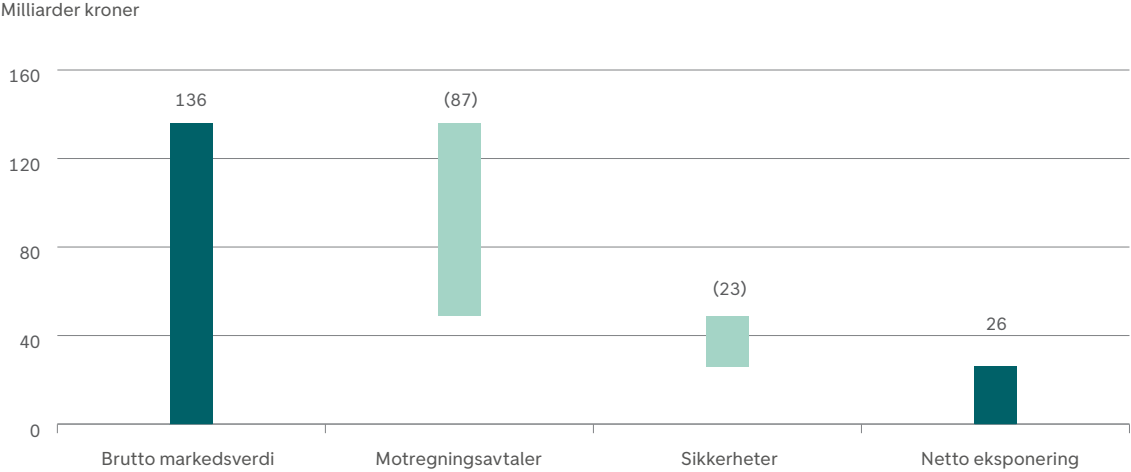
For å minimere motpartsrisikoen mot enkeltmotparter kan det inngås motregningsavtaler. Slike avtaler gjør det mulig å motregne alle positive og negative markedsverdier knyttet til kontrakter inngått mot samme motpart. For gjenkjøpsavtaler og utlån med sikkerhet i aksjer eller andre verdipapirer (verdipapirfinansiering) kan motparten bare belåne deler av markedsverdien til sikkerheten. Belåningsgraden settes konservativt slik at bankens eksponering er svært begrenset. Verdien av sikkerheten er mer enn eksponeringen til banken.

Med de største finansielle motpartene, i tillegg til et stadig økende antall ikke-finansielle motparter, er det inngått bilaterale sikkerhetsavtaler. Disse avtalene kalles Credit Support Annex (CSA)-avtaler. En CSA-avtale innebærer at markedsverdien av alle derivatkontrakter inngått mellom DNB og motparten avregnes daglig, og motpartsrisikoen vil derfor i stor grad bli eliminert. I all hovedsak er avregningen av disse transaksjonene i kontanter, men

Motpartsrisiko fordelt på sektor, EAD, 31. desember 2020

Risikoreduserende avtaler for derivater, 31. desember 2020

også statsobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett blir benyttet. Normalt er ikke slike avtaler avhengig av kredittkvaliteten til motparten. Enkelte av avtalene endres dersom en eller begge motpartene får sin kreditt-rating nedgradert. Avtalene sier da at terskelverdien for å kreve inn sikkerheter blir senket, for å redusere kredittrisikoen ytterligere for den andre motparten.

I tråd med markedspraksis og reguleringer etter finanskrisen blir en stadig større andel av derivatkontraktene motregnet via såkalte clearingsentraler, eller sentrale motparter. I EU og Norge kreves det under European Market Infrastructure Regulation (EMIR)-regelverket at en rekke standard derivatavtaler mellom finansielle motparter skal cleares. Ved å gjøre opp derivatene ved sentrale motparter blir motpartsrisikoen flyttet fra flere enkeltmotparter til én sentral motpart med full motregning av alle avtaler. Sentrale motparter er regulert og har prosedyrer for å redusere risiko. De stiller blant annet finansielle krav til medlemmene, krever både oppstarts- og løpende sikkerheter, samt bidrag til misligholdsfond. De har også grundige prosedyrer for å håndtere et eventuelt mislighold, og flere lag kapital holdes av de sentrale motpartene for å absorbere eventuelle tap som følge av mislighold blant medlemmene. Prinsippet skal være at tap først skal dekkes av innskutte midler fra det misligholdte medlem, og deretter skal deler av clearingsentralens kapital benyttes før man tærer på de øvrige medlemmenes misligholdsfond.

DNB er medlem av flere sentrale motparter og clearer både rente-, aksje- og råvarederivater og gjenkjøpsavtaler. Den største eksponeringen er mot den sentrale motparten LCH og stammer fra rentederivater. Ved utgangen av 2020 var nesten 90 prosent av DNBs utestående volum av standard rentederivater clearert hos LCH.

Det beregnes kapitalkrav for eksponering mot sentrale motparter i henhold til CRR/CRD IV. Ved utgangen av 2020 utgjorde risikovektet beregningsgrunnlag knyttet til

eksponering mot sentrale motparter 1,2 milliarder kroner. Motpartsrisiko i aksjederivater, verdipapirfinansiering og valutatrading for personkunder reduseres ved at mer- og mindreverdier avregnes daglig.

OPPGJØRSRISIKO

Oppgjørsrisiko er knyttet til oppgjør av transaksjoner der banken har innfridd sin forpliktelse om å levere avtalte verdier, uten å vite om motparten har innfridd sin forpliktelse om å levere avtalte verdier til banken. Et eksempel er en valutaveksling der banken sender fra seg avtalt beløp i en valuta før banken har mottatt avtalt beløp i vekslingsvaluta. DNB har etablert flere ulike tiltak for å redusere og kontrollere oppgjørsrisiko. Et viktig tiltak er dekningskontroll på konto. Det innebærer at banken ikke utfører betaling til motparten før det er konstatert dekning for forpliktelsen på motpartens konto. Videre er det i forbindelse med verdipapiroppgjør knyttet forbehold til verdipapirkonto, noe som medfører at motpart ikke får levert kjøpte verdipapirer før betaling er mottatt av banken. I bankmarkedet er det markedsstandard at hovedvalutaene gjøres opp via Continuous Linked Settlement (CLS). CLS sikrer betaling-mot-betaling og innebærer at bankens betaling ikke gjennomføres før motpartens betaling er tilgjengelig. Det er også etablert oppgjørsrisikorammer, som medfører at det settes begrensning på hvor store oppgjørsbeløp som kan forfalle på samme dag mot en enkelt motpart.

STYRING OG KONTROLL AV MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko blir definert som en underkategori av kredittrisiko, men ettersom motpartsrisikoeksponeringen i betydelig grad er avhengig av markedsrisikofaktorer, behandles det derfor også i sammenheng med markedsrisiko. Styring av motpartsrisiko i DNB utdypes og konkretiseres både i Konsernstandard for markedsrisiko og Konsernstandard for kredittrisiko. Standarden for markedsrisiko har underliggende instruksjoner som fastsetter definisjoner, beregningsmetoder og rapportering av motpartsrisiko. Standard for kredittrisiko utdypes blant annet i kredittregelverket der kredittprosess,

rammer og kredittstyring for motpartsrisiko beskrives. Motpartsrisiko inngår i risikoappetitt for kredittrisiko, og delegering av rammer følger fullmaktsnivåene nedfelt i kredittretningslinjene, som er nærmere beskrevet i kapittelet om kredittrisiko.

Financial Markets Risk Committee (FMRC), som ledes av Chief Market Risk Officer (CMRO), er ansvarlig for å godkjenne og følge opp prinsipper og prosedyrer for markeds- og motpartsrisiko. I forbindelse med søknaden om å benytte IMM for kapitalkravsberegning, har FMRC fått et særskilt ansvar for å vurdere og godkjenne modeller og målemetoder i IMM-systemet. Beslutningstager for endringer av IMM-modellene er Chief Risk Officer. I overvåking og måling av motpartsrisiko i DNB benyttes de interne simuleringsmodellene for å beregne risikoeksponeringen. For å kalibrere simuleringsmodellene benyttes en kombinasjon av historiske tidsserier og markedets forventning til fremtidig utvikling av risikofaktorer. Det pågår kontinuerlig overvåkning og videreutvikling av simuleringsmodellene, hvor DNB til enhver tid sikrer at modellene er tilpasset bruksområdet. Blant annet gjennomføres det ukentlige automatiserte backtester hvor modellenes prediksjonsevne testes.

De interne modellene som benyttes for å beregne motpartsrisikoeksponeringer valideres årlig av konsernets valideringsmiljø i Risikostyring Konsern. Modellene og anvendelsen av dem er også gjenstand for en årlig gjennomgang av internrevisjonen. Både validerings- og revisjonsrapporter behandles i FMRC og konsernledelsen, og oversendes som informasjon til styret.

STRESSTESTING

Det er etablert et særskilt stresstestingsprogram for motpartsrisiko. Stresstestingsprogrammet er utformet for å avdekke uønskede fremtidige utfall av den samlede motpartsrisikoeksponeringen, både isolert og sett i sammenheng med bankens samlede kredittrisikoeksponering. Sentralt i stresstestene er utforming av ulike scenarier. I

t tillegg til å avdekke mulige tap i motpartsrisikoeksponeringen skal stresstestene avdekke spesifikk og generell korrelasjonsrisiko mellom kreditt- og markedsrisikofaktorer, såkalt wrong-way risk (WWR). WWR er en tilleggsrisiko som kan oppstå gjennom en ugunstig korrelasjon mellom motpartseksponeringen og motpartens kredittkvalitet.

DNB har utarbeidet egne styringsdokumenter for å definere og håndtere WWR. Dokumentene beskriver hvordan risikoen skal identifiseres i enkeltsaker og på porteføljenivå. WWR er en del av rapporteringen til blant annet ledelsen i DNB Markets og Risikostyring Konsern. Spesielt store tilfeller av WWR følges opp av FMRC.

Bankens derivatavtaler med DNB Boligkreditt AS inneholder bestemmelser (CSA) om at banken må stille økt sikkerhet for Boligkreditts eksponering dersom bankens rating faller under visse triggernivåer. Hvor mange nivåer som vil utløse krav om økt sikkerhetsstillelse avhenger av ratingbyrået, både fordi banken har forskjellig rating hos ulike byråer og fordi kravene deres er ulike.

6

Markedsrisiko

Markedsrisikoen i DNB, målt som økonomisk kapital, økte i 2020, men er fortsatt på et lavt nivå. Selv om finansmarkedene i 2020 var preget av turbulens på grunn av koronapandemien, var markedsrisikoen i DNB relativt stabil. Markedsrisikoen stammer primært fra bankens balansestyring, kundeaktiviteter i DNB Markets og egenkapitalinvesteringer. Blant de viktigste underliggende risikodriverne er renter, valuta og kredittspreader.

Innhold

- 56 Utvikling i markedsrisiko i 2020
- 57 Kapitalkrav for markedsrisiko
- 57 Markedsrisikoeksponeringer
- 61 Styring og kontroll av markedsrisiko

Definisjon

Markedsrisiko er risiko for tap som oppstår som følge av åpne posisjoner i valuta-, rente-, råvare- og egenkapital-markedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser eller kurser. Markedsrisiko oppstår på flere steder i DNB-konsernet, og inkluderer både risiko som oppstår gjennom ordinære handelsaktiviteter og risiko som oppstår som en del av bankaktiviteter og øvrig forretningsvirksomhet.

Markedsrisiko som andel av økonomisk kapital

Prosent

Kapitalkrav for markedsrisiko

Milliarder kroner

1,2 (1,2)

Markedsverdi av egenkapital- og eiendoms-investeringer i bankporteføljen

Milliarder kroner

15,2 (16,6)

UTVIKLING I MARKEDSRISIKO I 2020

Finansmarkedene reagerte kraftig på pandemierklæringen i første kvartal i 2020, men startet ganske raskt på veien tilbake til normale nivåer. I andre halvår fortsatte normaliseringen i de fleste finansielle markedene. Markedsrisikoen i DNB-konsernet var relativt stabil gjennom året og godt innenfor de styrefastsatte rammene. Resultatsvingningene var imidlertid store, særlig knyttet til basisswapper og kredittspread. Verdiendringer på eksponering i basisswapper mellom krone og dollar svinger som regel motsatt av verdiendringer på obligasjoner i likviditetsporteføljen. Dette er viktig for DNB siden banken henter en stor del av finansieringen sin i utenlandsk valuta, og denne diversifiseringen bidrar til at markedsrisikonivået i DNB er relativt stabilt, selv ved stor markedsuro.

Ved utgangen av 2020 var økonomisk kapital 11 milliarder kroner mot 7 milliarder ett år tidligere. En del av økningen skyldes at CVA-risiko ble inkludert i beregningen av økonomisk kapital. I tillegg økte de strategiske egenkapitalinvesteringene noe.

Rentemarkedet reagerte i tråd med at sentralbankene verden over sendte renten til rekordlave nivåer. Styringsrenten i Norge ble satt ned i flere omganger utover våren 2020 og helt ned til null prosent den 7. mai. 3-måneders NIBOR har ligget mellom 0,25 og 0,50 prosent siden mai. Samtidig har 10-årsrenten vært nede i 0,60 prosent, men kom mot slutten av året opp igjen mot 1,2 prosent som følge av håp om vaksine og fortsatt stimuli til økonomien i både EU og USA etter Bidens valgseier. Oljeprisen har også fulgt markedets vekstutsikter opp og ned, og har svingt mellom 30 og 50 dollar per fat. Aksje- og kredittmarkedet reverserte i andre halvår den negative utviklingen fra første halvår, drevet av lave renter og tilførsel av likviditet fra sentralbanker og stimuli fra myndigheter.

Det samtidige rente- og aksjefallet i starten av krisen var krevende for DNB Livsforsikring, og selskapet måtte vekte

seg kraftig ned i aksjer. Finansielt betyr det lave rentenivået og lave buffere at det er blitt betydelig mer utfordrende å oppfylle rentegarantien gitt til kundene. På grunn av endringer i regnskapsprinsipper er oppfølging av markedsrisiko i DNB Livsforsikring tatt ut av konsernets risikoappetitt for markedsrisiko. Det er en separat risikoappetittramme for solvensmargin i DNB Livsforsikring.

Informasjon om risikonivå og risikostyring i DNB Livsforsikring AS finnes i selskapets egen pilar 3-rapport som publiseres på dnb.no den 7. april.

Utnyttelse av styrefastsatte risikorammer har vært moderat, og det ble kun gjort små justeringer av rammene i 2020. Rammene for markedsrisiko omtales senere i dette kapittelet.

Handelsporteføljen

Definisjonen av handelsporteføljen er gitt i CRR/CRD IV-regelverket og DNB har implementert en intern retningslinje som beskriver hvordan handelsporteføljen skal avgrenses. Handelsporteføljen består av posisjoner i finansielle instrumenter, varer og kredittderivater, som holdes med formål om videresalg eller for på kort sikt å dra fordel av pris eller renteforandring samt sikring av slike posisjoner. Instrumentene i handelsporteføljen er for eksempel relatert til kunders transaksjoner gjennom DNB Markets og omfatter blant annet «market-making» og tilrettelegging av selskapsfinansiering.

Bankporteføljen

Markedsrisiko knyttet til posisjoner og aktiviteter som ikke inngår i handelsporteføljen benevnes i DNB som bankporteføljen. Bankporteføljen er sammensatt av finansielle instrumenter som blant annet stammer fra konsernets finansieringsaktiviteter og egenkapitalinvesteringer. Det oppstår også markedsrisiko i bankporteføljen som resultat av ulike rentebindingstider for gjeld og eiendeler.

«Markedsrisikoen i DNB var relativt stabil i 2020, og godt innenfor rammene i risikoappetitt og andre rammer for markedsrisiko til tross for stor markedsuro.»

KAPITALKRAV FOR MARKEDSRISIKO

Kapitalkrav beregnes etter CRR/CRD IV-regelverket. Forsikringsvirksomhet inngår ikke i beregningen av kapitalkrav for markedsrisiko. For informasjon om risikonivå og kapitalkrav for DNB Livsforsikring AS og Fremtind Forsikring AS henvises det til deres egne pilar 3-rapporter «Solvency and Financial Condition Report».

DNB rapporterer markedsrisiko etter standardmetoden. Ifølge CRR/CRD IV skal kapitalkrav i pilar 1 beregnes for rente- og aksjekursrisiko knyttet til handelsporteføljen. Det skal for den samlede virksomheten beregnes kapitalkrav for valuta- og råvarerisiko. I tillegg kommer kapitalkrav under pilar 2 for markedsrisiko i bankporteføljen og øvrig risiko som ikke er dekket i pilar 1. Kapitalkravet for markedsrisiko i pilar 1 økte med 36 millioner kroner i 2020. Posisjonsrisiko for gjeldsinstrumenter ble redusert med 94 millioner kroner. Årsaken til nedgangen er at gjennomsnittlig risikovekt for gjeldsinstrumentene ble redusert gjennom året. Både CVA-risiko og kapitalkravet for posisjonsrisiko og egenkapitalinstrumenter økte.

Markedsverdien av derivatkontrakter avhenger av motpartens kredittverdighet og andre markedsrisikofaktorer. Credit Value Adjustment (CVA) er en justering av markedsverdien av Over The Counter (OTC)-derivater, for å ta høyde for svekket kredittverdighet hos motparten. Det beregnes avsetninger for CVA som føres i resultatregnskapet. Kapitalkravet for CVA skal dekke risiko knyttet til beregningen av CVA-avsetningene. DNB beregner kapitalkrav under pilar 1 for CVA-risiko etter standardmetoden i CRR/CRD IV. Kapitalkravet for CVA-risiko var i 2020 om lag 30 prosent høyere enn ved utgangen av 2019, se tabell til høyre. Økningen i CVA-kapitalkrav skyldes noe redusert kredittkvalitet (lavere rating) blant de finansielle motpartene som inngår i kravet, samt økt løpetid på engasjementene. Utvikling i risikovektet beregningsgrunnlag (RWA) for CVA-risiko i DNB-konsernet vises i figuren øverst til høyre.

MARKEDSRISIKOEKSPONERINGER

Rammer for markedsrisiko

Det er fastsatt en overordnet ramme for markedsrisiko i bankvirksomheten i risikoappetitttrammeverket, uttrykt som maksimal andel av økonomisk kapital. Markedsrisiko i livsforsikring inngår i en separat risikoappetittramme for solvensmargin i DNB Livsforsikring.

Risikoappetitttrammene for markedsrisiko operasjonaliseres i form av rammer for hver risikotype. Rammer for vesentlige markedsrisikoeksponeringer fastsettes av styret i DNB ASA. Rammene fastsettes minimum årlig og faller bort ved manglende fornyelse. Rammene delegeres fra styret til Chief Executive Officer (CEO), og videre til risikotakere i førstelinjen med ansvar for investerings- eller handelsbeslutninger. Brudd på rammer skal umiddelbart rapporteres både til den som har delegert rammen og til Risikostyring Konsern.

Administrative rammer og eskaleringsnivåer fastsettes for eksponeringer som er definert som mindre vesentlige. Slike rammer brukes når det er behov for operasjonelt handlingsrom. Administrative rammer fastsettes av konserndirektørene. Ved endring i rammene skal Chief Risk Officer (CRO) informeres. Tabellen viser en oversikt over de mest vesentlige styrefastsatte og administrative rammene som var gjeldende ved utgangen av 2020. For å gi et fullstendig bilde av eksponeringen inkluderer tabellen også risikorammene knyttet til Fremtind AS og DNB Livsforsikring AS. I tillegg til disse fastsettes det noen mindre rammer for opsjoner. På grunn av den ekstraordinære situasjonen rundt pandemien, var det i 2020 en ekstra oppdatering av rammene.

Kapitalkrav for markedsrisiko

Millioner kroner	31. des 2020	31. des 2019
Posisjonsrisiko for gjeldsinstrumenter	748	842
Posisjonsrisiko for egenkapital-instrumenter	52	30
Valutarisiko	4	1
Råvarerisiko	0	0
Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA) ¹⁾	459	354
Sum markedsrisiko	1 263	1 227

1) I CRD IV-rapporteringen (Corep) av markedsrisiko er ikke CVA-risiko inkludert

Markedsrisikorammer, 31. desember 2020

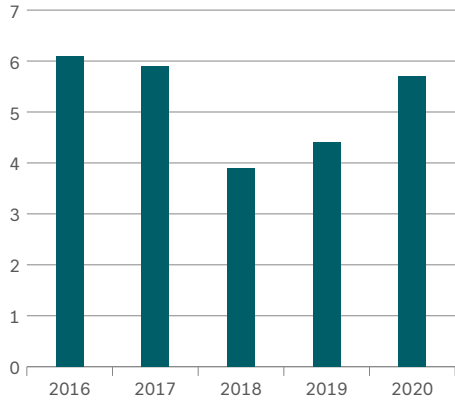
Millioner kroner	Ramme handelsporteføljen	Ramme bankporteføljen	Total ramme	Beskrivelse
Renterisiko ¹⁾	4	10	14	Sensitivitetsramme
Valutarisiko	2 500		2 500	Markedsverdiramme
Egenkapitalrisiko	2 300	2 900	5 200	Markedsverdiramme
Råvarerisiko	300		300	Markedsverdiramme
Basisswaprisiko ¹⁾	15/(-30)		15/(-30)	Sensitivitetsramme

Millioner kroner	Ramme handelsporteføljen	Ramme bankporteføljen	Total ramme	Beskrivelse
Næringseiendom		3 350	3 350	Markedsverdiramme
Andre fysiske eiendeler ²⁾		7 350	7 350	Markedsverdiramme
Strategiske investeringer ³⁾		15 300	15 300	Markedsverdiramme
Basiskurverisiko ¹⁾	52		52	Sensitivitetsramme
Kredittspreadrisiko Markets	6		6	Sensitivitetsramme
Kredittspreadrisiko Treasury ⁴⁾	70		70	Sensitivitetsramme

1) Basispunktverdi 2) Inkluderer restverdirisiko på biler knyttet til leasingvirksomheten 3) Inkluderer investeringene i Luminor Group AB og Vipps 4) Likviditetsporteføljens mandat spesifiserer allokeringen mellom bank og handel

Utvikling i RWA for CVA-risiko

Milliarder kroner

Renterisiko

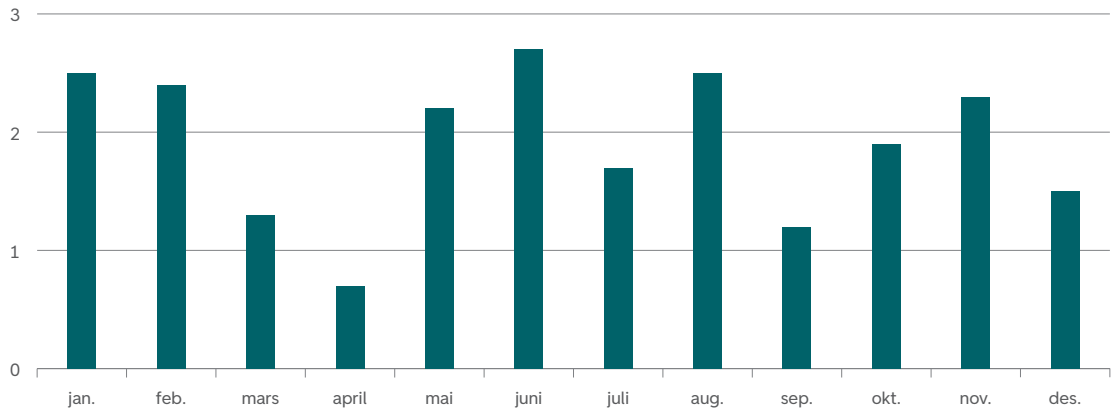
Renterisiko oppstår når finansielle instrumenter endrer verdi som følge av endring i rentenivået, og inntreffer både i handels- og bankporteføljen. Renterisiko uttrykkes ved basispunktverdi (BPV), som representerer hvor mye nåverdien til posisjonene endres dersom underliggende rente endres med ett basispunkt. BPV er derfor et mål på sensitiviteten i porteføljene med hensyn til endringer i rentenivå. Figurene viser renterisikoen i henholdsvis handels- og bankporteføljen. Gjennomsnittlig eksponering for renterisiko i både handels- og bankporteføljen ble redusert i 2020.

DNBs overordnede ramme for renterisiko ved utgangen av 2020 var 14,2 millioner kroner per basispunkt endring i rentenivå, fordelt på 4,1 millioner i handelsporteføljen og 10,1 millioner for bankporteføljen. Det er fastsatt rammer per valuta og for intervaller av rentekurven. Renterisiko i bankporteføljen måles og rapporteres daglig av DNB Markets og Konserntreasury. Det var ingen brudd på rammene i 2020. Metoden for å måle renterisiko ble noe endret i forbindelse med oppdateringen av markedsrisikorammene i november 2020. Endringen som ble innført gir ytterligere innramming av risiko som oppstår ved ikke-parallele skift i rentekurven samt tar i noen grad høyde for korrelasjon mellom ulike valutaer.

For å få et bredere bilde av renterisikoen beregnes endring i netto renteinntekter (delta net interest income, delta NII) og verdiendring av rentesensitive aktiva og passiva som følge av et rentesjokk (delta economic value of equity, delta EVE). I henhold til EBA’s Guidelines on the management of interest rate risk arising from non-trading book activities (IRRBB) beregnes endringer i netto renteinntekter for rentesensitive produkter i bankporteføljen som følge av et momentant parallellskift i rentekurven på 200 basispunkter med tidshorisont på tolv måneder og lengre måleperioder. Det utvikles også interne metoder og vurderinger som er passende for bankens egenskaper og forretningsaktiviteter.

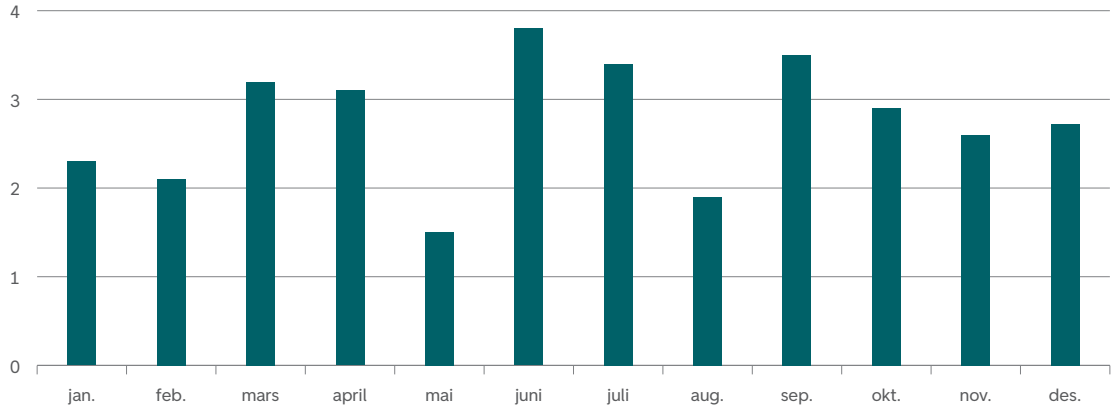
Renteeksponering i handelsporteføljen, BPV, 2020

Millioner kroner

Renteeksponering i bankporteføljen, BPV, 2020

Millioner kroner

Effekten på nåverdien til eksponeringen beregnes i seks scenarioer for rentekurven, og det scenarioet som gir størst verdifall definerer delta EVE. I henhold til EBA's guidelines, beregnes og rapporteres delta NII, delta EVE og andre nøkkeltall minst månedlig, og hyppigere om nødvendig, til ledelsen i Konserntreasury, balansestyringsutvalget (Asset-Liability Committee, ALCO), konsernledelsen og styret i DNB ASA.

Figuren til høyre viser sensitivitet i forfallsstrukturen for renteeksponering for norske kroner, amerikanske dollar og euro målt ved basispunktverdi. Følgende instrumenter er inkludert: terminkontrakter, obligasjoner, sertifikater, innskudd, renteswapper og basiswapper. Eksponeringen betegnes som positiv dersom banken tjener ved renteøkning. DNBs netto renteeksponering ved utgangen av 2020, summert over alle løpetider, var negativ. Det innebærer at DNB ville fått positiv resultateffekt ved et rentefall over alle løpetider ved utgangen av 2020.

Tabellen i midten viser resultateffekter for bankporteføljen ved ulike rentendringer. En renteøkning på 100 basispunkter ville medført et tap på om lag 154 millioner kroner for eksponeringer i norske kroner, og en tilsvarende rentereduksjon vil gi en gevinst på om lag 154 millioner. Renterisikoen i bankporteføljen er tilnærmet lineær, slik at endring i renten multiplisert med rentesensitivitet gir et dekkende bilde av renterisikoen.

Renterisiko for posisjoner utenfor handelsporteføljen
Fastsettelsen av pris (renter) på utlån er i de aller fleste tilfeller bankens beslutning. Utlånene har ingen renterisiko eller durasjon utover varslingsfristen, som er seks uker. Fastrentelån utgjør en svært begrenset del av utlånsmassen, og eventuelle kostnader relatert til overkurs ved førtidig innbetaling belastes kunde. Disse egenskapene betyr at det ikke er ingen opsjonalitet i utlånsporteføljene i person-markedet i Norge, og finansinstitusjonene bærer ikke risiko for tap som følge beslutninger tatt av kunden. DNB

beregner heller ikke renterisiko eller durasjon utover det som følger av varslingsfristen på to måneder for innskudd, med mindre det er spesifikt avtalt forfallsdato. I tråd med det som er vanlig praksis i Norge, benytter DNB ikke rentebinding på egenkapitalen.

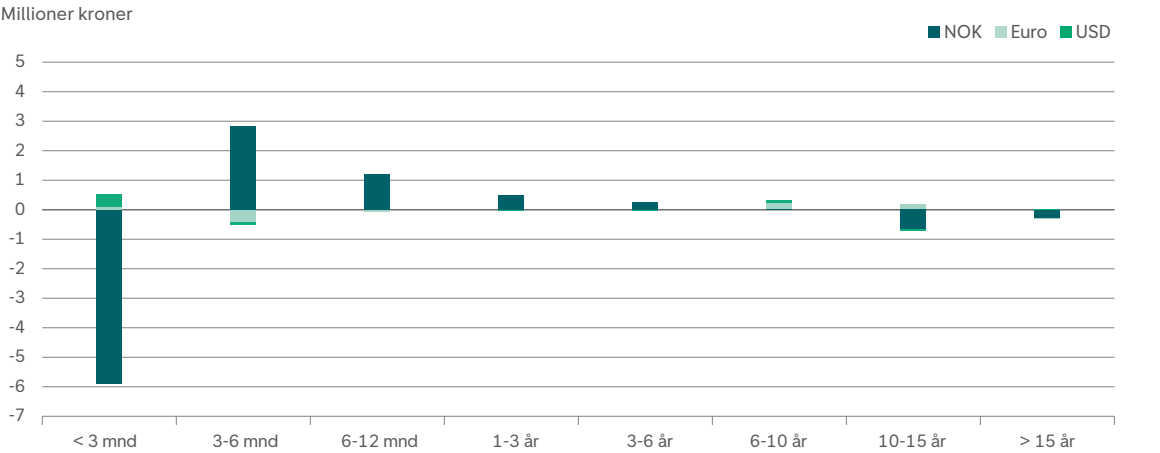
Renterisiko rapporteres daglig, og andre nøkkeltall som for eksempel delta Net Interest Income (NII) og delta Economic Value of Equity (EVE) i henhold til EBAs guidelines om renterisiko i bankboken (IRRBB) beregnes månedlig.

Egenkapitalinvesteringer

Egenkapitalinvesteringene i bankporteføljen grupperes i direkteinvesteringer, ventureinvesteringer, kredittporteføljen, strategiske finansinvesteringer, strategiske datterselskaper, eiendomsinvesteringer og investeringer i Private Equity-fond (PE-fond). Som aksjonær utøver DNB aktivt eierskap via selskapenes styrer i utvalgte selskaper. I måling av eksponering mot markedsrisikorammene benyttes markedsverdien av investeringene, inkludert eventuelle fremtidige investeringsforpliktelser for PE-fond.

- Direkteinvesteringer er en investeringsportefølje i unoterte selskaper forankret i kundemiljøet.
- Ventureinvesteringer, gjennom DNB Ventures-mandatet, er en investeringsportefølje for nordiske oppstartsbedrifter med betydelig innovasjonsevne. Målbedriftene kan ha synergieffekter for DNB-konsernet.
- Kredittporteføljens formål er å sikre eller gjenvinne verdien av kredittengasjementet gjennom eierskap og realisasjon på et senere tidspunkt. Basert på forretningsmessige og langsiktige vurderinger kan banken realisere aksjepant eller konvertere misligholdt gjeld til egenkapital og eierskap.
- Strategiske finansinvesteringer er investeringer innenfor finanssektoren med strategisk forankring. Eierskapet i Fremtind Forsikring AS, Luminor Group AB og Vipps AS er blant de største investeringene.

Forfallsstruktur for renteposisjoner i bankporteføljen, BPV, 31. desember 2020

Resultateffekter av rentesjokk på renteinstrumenter i bankaktivitetene, 31. desember 2020

Millioner kroner	+ 200 bp	+150 bp	+ 100 bp	+50 bp	- 50 bp	-100 bp	-150 bp	-200 bp
Eksponering i norske kroner	(405)	(304)	(202)	(101)	101	202	304	405
Eksponering i euro	32	24	16	8	(8)	(16)	(24)	(32)
Eksponering i amerikanske dollar	65	49	33	16	(16)	(33)	(49)	(65)
Total	(308)	(231)	(154)	(77)	77	154	231	308

Egenkapital- og eiendomsinvesteringer i bankporteføljen, 31. desember 2020

Millioner kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/ tap 2020	Total urealisert gevinst/tap
Direkteinvesteringer	116	158	(3)	42
Ventureinvesteringer	76	60	-	(16)
Kredittporteføljen	763	731	(12)	(32)
Strategiske finansinvesteringer	13 333	13 328	78	(5)
PE-fond inkludert investeringslån	201	211	6	10
Sum egenkapitalinvesteringer	14 489	14 488	69	(1)
Eiendomsportefølje Investeringer, M&A	476	652	9	176
Eiendomsportefølje Polen	76	76	-	-
Sum Eiendomsinvesteringer	552	728	9	176
Sum egenkapital- og eiendomsinvestinger	15 041	15 216	78	175

- Eiendomseksponeringene er enten strategiske eiendomsinvesteringer eller overtatte eiendommer som følge av kredittmislighold. Eiendomseksponeringene måles som markedsverdien på underliggende eiendommer, uavhengig av finansieringsstruktur.
- PE-porteføljen består av andeler i unoterte PE-fond. Porteføljen består i hovedsak av oppkjøpsfond som investerer i modne bedrifter og en mindre andel i venturefond som investerer i bedrifter i oppstartsfasen.

For vanlige aksjeposter utgjør forskjellen mellom bokført verdi og virkelig verdi verdiendringer på aksjeposten. For døtre og tilknyttede selskaper er bokført egenkapitalverdi lik markedsverdi. For eiendom er bokført verdi det eiendommene er bokført til i selskapsregnskapene, mens markedsverdi er siste verddivurdering av eiendommen.

Hvis eierandelen er under 20 prosent og DNB ikke har betydelig innflytelse i selskapet, blir investeringen målt til virkelig verdi.

Hvis eierandelen er mellom 20 og 50 prosent, vurderes det vanligvis som et tilknyttet selskap. Regnskap føres da etter egenkapitalmetoden, som innebærer at DNB tar inn sin andel av resultatet fra selskapet.

Dersom DNB har kontroll, vanligvis eierandel over 50 prosent, blir investeringen vurdert som datterselskap og konsolideres fullt i regnskapet. Eiendelene i selskapene som fullkonsolideres blir verdsatt til virkelig verdi i henhold til konsernets regnskapsprinsipper (IFRS).

Virkelig verdi er definert som: «den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet». DNB fastsetter virkelig verdi på finansielle instrumenter enten ved å benytte priser oppnådd direkte fra eksterne data eller ved bruk av verdsettelsesmetoder. I verdsettelsen skal det benyttes

mest mulig relevante, observerbare inndata og minst mulig ikke-observerbare inndata. Verdsettelsesmetoder kan kategoriseres som «markedstilmærming», «inntektstilmærming» og «kostnadstilmærming». Eiendeler og forpliktelser målt eller oppgitt til virkelig verdi er kategorisert i følgende tre nivåer: **Nivå 1:** Noterte priser (ikke justerte) i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser som foretaket har tilgang til på måletidspunktet. **Nivå 2:** Andre inndata enn noterte som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte eller indirekte. **Nivå 3:** Ikke-observerbare inndata for eiendelen eller forpliktelsen.

Andre eksponeringer
Basisswapsread-risiko oppstår fordi en betydelig del av DNBs eiendeler i norske kroner er finansiert med utenlandsk valuta gjennom obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av DNB Boligkreditt AS. Valutaen blir byttet om til norske kroner gjennom en basisswap med samme eller kortere løpetid. En basisswap er en kombinert rente- og valutabytteavtale der partene utveksler hovedstoler og i tillegg avtaler å betale og motta renter. Basisswapper holdes normalt til forfall og verddivurderes daglig. Dette medfører regnskapsmessig volatilitet i swappens verdi over løpetiden. Det er ikke fastsatt rammer for basisswapper når de brukes som sikringsinstrument.

Valutarisiko i konsernet avdekkes mot DNB Markets slik at denne enheten er den eneste som er direkte eksponert for tradisjonell valutarisiko. Eksponeringen er liten og i hovedsak knyttet til forretningsmessig drift, og til en viss grad understøtting av kundehandler.

Eiendelsrisiko (andre fysiske eiendeler) er eksponering mot direkte eierskap i fysiske eiendeler som ikke er standardiserte. Eksempler på slike eiendeler er industrielt utstyr og anleggsmaskiner. Størstedelen av rammen for denne risikotypen omfatter også eksponering mot restverdi på biler knyttet til leasingvirksomheten.

Kredittspreadrisiko er i hovedsak en konsekvens av bankens styring av likviditetsrisiko gjennom forvaltning av obligasjoner i likviditetsporteføljen. I tillegg er det noe kredittspreadrisiko også i handelsporteføljen som følge av andrehåndsomsetning og plasseringer i førstehåndsmarkedet. Andrehåndsomsetning forgår hovedsakelig gjennom market-making av norske obligasjoner og sertifikater. Kredittspread er påslaget over referanserenten i en obligasjonskupong. Kredittspreadrisiko er risikoen for endringer i markedsvurderinger av kredittspreaden.

Egenkapitalrelatert risiko i handelsporteføljen oppstår i hovedsak som følge av at DNB Markets utfører market-making i aksjer og aksjederivater på elektroniske markedsplasser og til kundemeglere. I tillegg stiller DNB Markets priser på konvertible obligasjoner. Markedsrisiko som følge av alle disse aktivitetene styres løpende innenfor de relativt moderate egenkapitalrammene som er allokert til handelsporteføljen.

I tillegg er det satt rammer for råvarerisiko og basiskurve-risiko. Råvareeksponeringen er liten og risikoen knyttet til eksponeringen er marginal. Basiskurve-risiko oppstår når renteinstrumenter i samme valuta ikke verdsettes med samme rentekurve.

«Valutarisiko i konsernet avdekkes mot DNB Markets slik at denne enheten er den eneste som er direkte eksponert for tradisjonell valutarisiko.»

STYRING OG KONTROLL AV MARKEDSRISIKO

Konsernpolicy for risikostyring dekker alle typer risiko i DNB-konsernet. For markeds- og motpartsrisiko blir konsernpolicyen utdypet og konkretisert i Konsernstandard for markedsrisiko, som fastsetter definisjoner, prinsipper for delegering av rammer, og krav til styring av markeds- og motpartsrisiko. Konsernstandard for markedsrisiko gjennomgås årlig, og vesentlige endringer godkjennes av CRO. Det er også implementert utdypende konserninstruks for markedsrisiko, samt lokale instruks for forretningsområder med vesentlig markedsrisikoeksponering. De lokale instruksene operasjonaliserer konsernstandarder i det enkelte forretningsområdet.

DNB benytter flere risikomål i styring og kontroll av markedsrisiko:

- Økonomisk kapital benyttes for å måle den totale markedsrisikoen og i de interne risiko- og kapitaliseringsvurderingene.
- Value at Risk (VaR) benyttes for å måle aggregert risiko på tvers av aktivaklasser, og er et supplerende risikomål. VaR beregnes for rente-, aksje- og valutarisiko. Det settes ikke rammer for VaR.
- Sensitivitetsmål benyttes for rapportering og oppfølging av eksponering mot rammer, for eksempel intervaller på rentekurven. Sensitivitetsmål i markedsrisikomålingen er et uttrykk for hvor mye banken risikerer å tape ved en gitt endring i underliggende risikotype. Sensitivitetsmålene er viktige for den kvalitative risikovurderingen og benyttes også som grunnlag for kvantitativ risikomodellering.
- Stresstester av EVE og NII anvendes for å måle renterisiko utenfor handelsporteføljen (IRBB).

I tillegg til risikomålene som inngår i oppfølgingen av markedsrisiko, benyttes stresstesting for å avdekke eksponeringer og tap som kan oppstå under ekstreme, men samtidig troverdige markedsforhold.

Oppfølgingen av markedsrisiko i DNB følger prinsippet om tre forsvarslinjer. Førstelinjensansvaret utføres der risikoen blir tatt. Lokale kontrollenheter følger opp og kontrollerer aktiviteten. Det er etablert skiller mellom de risikotakende enhetene og kontrollenhetene. CRO og Risikostyring Konsern setter premissene for styringen av markedsrisiko, utfører uavhengige kontrollhandlinger og utgjør således andrelinjeforsvaret. De lokale kontrollenhetene rapporterer risiko til Risikostyring Konsern, i tillegg til rapportering til egen linjeledelse. Andrelinjeforsvaret støtter, følger opp og utfordrer førstelinjeforsvaret i risikostyringen. Tredjelinjeforsvaret er Konsernrevisjonen som rapporterer til styret i DNB ASA.

Financial Markets Risk Committee (FMRC) ledes av Chief Market Risk Officer (CMRO). Komiteen følger opp og godkjenner rammeverk for styring av markedsrisiko knyttet til bankens aktivitet i finansmarkedene, herunder metodikk og kontrollprosedyrer. FMRC har medlemmer fra Risikostyring Konsern, DNB Markets og Konserntreasury.

Markedsrisikoeksponering, risikoappetitt og rammeutnyttelse rapporteres månedlig til konsernledelsen og ALCO, samt kvartalsvis til styrene i DNB ASA og DNB Bank ASA.

7

Operasjonell risiko

Koronapandemien har preget utviklingen av operasjonell risiko i 2020. Informasjonssikkerhet og IT-drift er de største risikoområdene. Til tross for pandemien har driften vært stabil, og DNB har hatt begrensede operasjonelle tap. Utviklingen av risikostyringen fortsetter med god fremdrift.

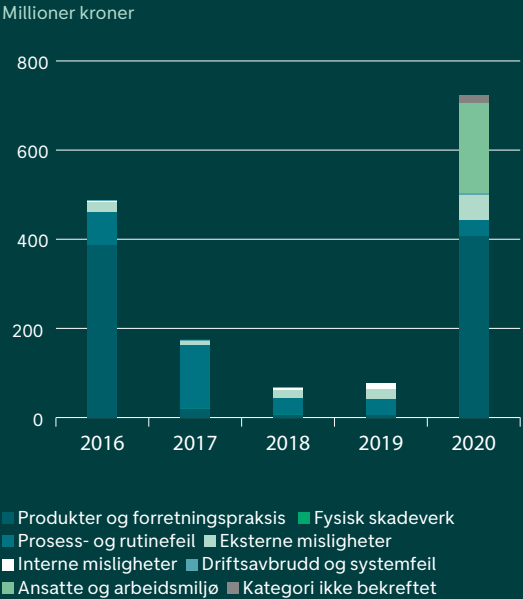
Innhold

- 63 Utvikling i operasjonell risiko i 2020
- 64 Kapitalkrav for operasjonell risiko
- 64 Styring og kontroll av operasjonell risiko
- 65 Omdømmerisiko

Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Omdømmerisiko omfattes ikke av denne definisjonen, men er en egen risikotype som omtales i slutten av dette kapitlet.

Operasjonelle tap

Kapitalkrav

Millarder kroner

7 627 (7 228)

Operasjonelle hendelser

Antall

3 704 (3 957)

UTVIKLING I OPERASJONELL RISIKO I 2020
Krisehåndtering og kontinuitet under
koronapandemien

DNBs operasjonelle risiko i 2020 ble naturlig nok preget av koronapandemien. Kontorene i Singapore og Shanghai iverksatte tiltak allerede tidlig i februar, og i mars traff pandemien hele konsernet for fullt. Situasjonen skapte usikkerhet og uforutsigbarhet ved at mye var i endring samtidig. Siden mars har de fleste ansatte arbeidet hjemmefra og det har vært smitteverntiltak på alle bemannede kontorer. Utstrakt bruk av hjemmebasert arbeid påvirker den operasjonelle risikoen på mange måter, som effektivitet og produktivitet, fysiske og psykososiale belastninger og cyberangrep. En rekke tiltak ble introdusert for å håndtere den nye hverdagen i 2020, og vurderinger av hvordan vi skal tilrettelegge morgendagens arbeidsplass er godt i gang.

For å koordinere og drive alle nødvendige endringer ble DNBs kriseorganisasjon mobilisert på et tidlig tidspunkt. Alle forretningsområdene har egne planer for å opprettholde driften i krevende situasjoner. En sentral krisestab med en rekke tilhørende arbeidsstrømmer sørget for koordinering av tiltak og helhetlig tilnærming. Konsernledelsen ble jevnlig orientert og tok beslutninger når det var behov for det.

Erfaringene med å håndtere koronapandemien brukes til å videreutvikle beredskaps- og kontinuitetsplanene. Det gjennomføres regelmessige øvelser for å trene på og teste beredskapen.

IT og sikkerhet

På IT-siden var både hjemmebasert arbeid og større etterspørsel etter digitale banktjenester krevende. Samtidig ble IT-leverandører i India rammet av en langvarig nedstengning på grunn av pandemien og senere av en sykklon. I en periode ble IT-driften flyttet fra IT-leverandørene til DNBs egne ressurser i Norge. Dette var i henhold til kontinuitetsplanene. Endringer i IT-systemene ble i perioder holdt på et minimum for å prioritere stabil drift.

Innføringen av ny IT-driftsmodell fortsatte i 2020. De fleste IT-enhetene er nå organisert som «familier» med ansvar for hele livsløpet til sine systemer. En ny teknologistrategi ble besluttet i september og danner grunnlaget for videre utvikling av IT-området.

Det har vært betydelig oppmerksomhet rundt sikkerhet i forbindelse med pandemien. Kriminelle har forsøkt å utnytte den uvanlige situasjonen gjennom phishing, bedrageriforsøk og utpressingsvirus. DNB forsterker stadig forsvarsverkene slik at risikoen for at vi rammes av cyberangrep i liten grad har forandret seg gjennom året.

Hendelser

En pandemi vil alltid gi høyere operasjonell risiko, det vil si økt sannsynlighet for at konsernets drift blir rammet av uønskede hendelser. En kartlegging som ble gjort i oktober viser likevel at koronapandemien har ført til få hendelser med finansielt tap for DNB. Totalt er det registrert tap knyttet til koronapandemien på i overkant av 200 millioner kroner. De største kostnadene er relatert til forbyggende tiltak og forsinkelser i prosjekter.

I februar konkluderte Høyesterett i gruppesøksmålet som er kjent som DNB Norge-saken, der DNB ble dømt til å betale til sammen 349 millioner kroner i prisavslag og erstatning til kunder. Tapet er ført på året 2016, da søksmålet begynte.

DNB mottok i desember foreløpig rapport etter Finanstilsynets ordinære hvitvaskingstilsyn i februar 2020 hvor det ble varslet om et mulig gebyr på 400 millioner kroner. Varselet baserer seg på mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven, og ikke at DNB har medvirket til hvitvasking. Finanstilsynet tar endelig stilling til saken etter at DNB har gitt sine kommentarer. Av forsiktighetshensyn er det gjort avsetning i regnskapet for hele beløpet, og det rapporteres derfor som et operasjonelt tap i 2020.

I 2020 ble det registrert 3 704 operasjonelle hendelser, hvorav flest var i kategoriene produkter og forretningspraksis og prosess- og rutinefeil. Hver enkelt hendelse følges opp, og analyser benyttes for å finne tiltak som reduserer risiko. De største tapskategoriene er ansatte og arbeidsmiljø, siden tap på grunn av koronapandemien etter Basel-regelverket føres her, og produkter og forretningspraksis, på grunn av AML-gebyret.

«Totalt er det registrert tap knyttet til korona-pandemien på i overkant av 200 millioner kroner.»

KAPITALKRAV FOR OPERASJONELL RISIKO

DNB benytter sjablongmetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko. Kapitalkrav for operasjonell risiko økte med 399 millioner kroner i 2020.

STYRING OG KONTROLL AV OPERASJONELL RISIKO

Styring av operasjonell risiko skal bidra til effektiv virksomhetsutøvelse og redusere tap. God risikostyring inkluderer å etablere en sunn risikokultur, samt tydelige roller og ansvar for arbeid med operasjonell risiko. Alle ledere i DNB skal kjenne til og styre operasjonell risiko i egne prosesser, systemer, produkter og tjenester. De største områdene har egne avdelinger som jobber med dette.

Divisjonen Group Operational Risk i Risikostyring Konsern er DNBs sentrale fagenhet for operasjonell risikostyring, og utgjør konsernets andrelinjeforsvar for slik risiko. Group Operational Risk er en uavhengig kontrollfunksjon med ansvar for rammeverket for operasjonell risikostyring, konsernrapportering og risikoavlastning gjennom forsikring. Group Operational Risk har også ansvaret for vedlikehold og utvikling av konsernets risikostyringsverktøy som legger til rette for helhetlig styring og måling av risiko og etterlevelse. Det er etablert dedikerte Operational Risk Officers tilknyttet Group Operational Risk for å følge opp operasjonell risiko i alle forretnings- og støtteområder, i vesentlige datterselskaper og ved de internasjonale kontorene.

Operasjonell risikostyring er viktig for å sikre etterlevelse av de krav som settes til DNB. I en oppdatering av DNBs strategi, høsten 2020, ble å sikre etterlevelse tatt inn i konsernets strategiske mål. At etterlevelse får en så sentral plass i DNBs strategi vil bidra til å øke bevisstheten og fokuset på risikostyring i årene som kommer.

Figuren nederst til høyre viser de viktigste elementene i DNBs operasjonelle risikostyring. Konsernet skal preges av en sunn risikokultur som inkluderer bevissthet rundt identifisering og vurdering av risiko, etablering, implementering og evaluering av tiltak samt relevant rapportering til aktuelle interessenter. Alle identifiserte tap og hendelser skal registreres løpende i en egen database sammen med eventuelle tiltak.

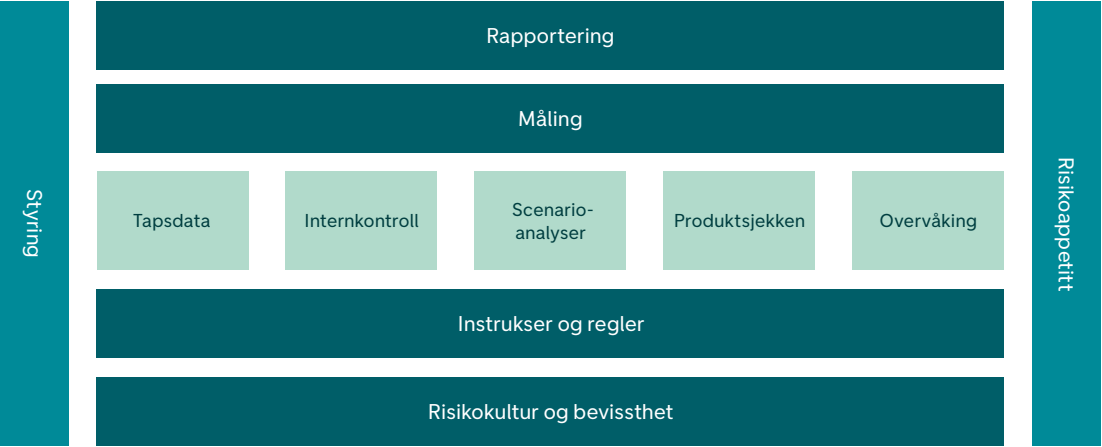
Konsernets styrende dokumenter setter, sammen med lover og regler, premisser for styring av den operasjonelle risikoen i DNB. Konsernpolicy for risikostyring inneholder overordnede prinsipper, som utdypes i en mer detaljert standard for operasjonell risiko. Standarden baserer seg i tillegg på Finanstilsynets modul for operasjonell risiko og Baselkomiteens «Principles for the Sound Management of Operational Risk». Standarden setter fokus på ansvar for operasjonell risikostyring, samtidig som den skal bidra til at DNBs operasjonelle risikostyring utvikles etter anerkjente prinsipper. Standarden utdypes i instruksjer som gir praktisk veiledning i de ulike risikostyringstemaene. I 2020 ble det også introdusert en ny standard for Internkontroll under risikopolicyen. Denne skal bidra til at DNBs ledelse kan følge opp risikostyringen regelmessig.

Konsernets risikoappetitt setter rammer for hvor mye operasjonell risiko DNB er villig til å akseptere. Identifisering og vurdering av risiko skal, sammen med registrering og oppfølging av operasjonelle hendelser, gi et samlet bilde av den operasjonelle risikoen og bidra til pålitelig måling av denne. Konsernområdene rapporterer sine største risikoer med tilhørende tiltak til Risikostyring Konsern kvartalsvis. Utviklingen i risikoer som vurderes som vesentlige for konsernet, slik som cyberrisiko, rapporteres til styret kvartalsvis.

Kapitalkrav for operasjonell risiko

Millioner kroner	Sats	31.12.2020	31.12.2019
Foretaksfinansiering	18 %	262	262
Egenhandel og formidling	18 %	720	552
Megling for massemarkeds kunder	12 %	14	20
Banktjenester for bedriftskunder	15 %	4 176	4 046
Banktjenester for massemarkeds kunder	12 %	1 795	1 808
Betaling og oppgjørstjenester	18 %	452	340
Tilknyttede tjenester	15 %	4	54
Kapitalforvaltning	12 %	203	147
Sum kapitalkrav		7 627	7 228

Operasjonell risikostyring i DNB

Konsernets forsikringsprogram skal bidra til å begrense de økonomiske konsekvensene av uønskede hendelser som kan skje, til tross for etablerte sikkerhetsrutiner og andre forebyggende risikotiltak. Forsikringer knyttet til brann og andre katastrofer, kriminelle anslag, underslag, digitale angrep, profesjonsansvar og styreansvar dekker konsernets virksomhet i hele verden. Forsikringsmarkedet i 2020 var krevende, men DNB har lyktes i å fornye sine forsikringer og utvide dekningen på enkelte områder.

Instruksen for godkjenning av produkter og tjenester, kalt Produktsjekken, er en viktig del av konsernets rammeverk for operasjonell risiko. Formålet med instruksen er å sikre høy kvalitet i DNBs portefølje av produkter og tjenester slik at vi sikrer konkurransekraft, kundetilfredshet og etterlevelse. Instruksen sikrer at alle produkter og tjenester blir risikovurdert før de godkjennes. Det skal også foreligge en beskrivelse av hva produktet eller tjenesten betyr for kunden, hvem målgruppen er, og hvem i DNB som har ansvaret for produktet.

Non-Financial Risk Committee (NFRC) er sentral for å koordinere håndteringen av operasjonell risiko på tvers i DNB. I forbindelse med NFRC er det etablert faggrupper (Subject Matter Groups) for henholdsvis anti-hvitvasking, «kjenn-din-kunde-prosessen», bedragerier, IT-risiko, personvern, tredjepartsrisiko og adferdsrisiko. Les mer om NFRC i kapittelet Styring og kontroll av risiko.

Konsernstandarden for internkontroll i DNB gir et felles begrepsapparat og forståelse av internkontroll, og danner basisen for et rammeverk for strukturert internkontrollarbeid. Et viktig element er den årlige internkontrollattestingen, der alle områdene i konsernet bekreftet at:

- de har tilstrekkelige ressurser til å drive risikostyring
 - de har identifisert sine viktigste prosesser
 - de har identifisert sine viktigste risikoer
 - risikoreduserende tiltak og kontroller er etablert for hver risiko
 - kontrollene er testet
 - de på bakgrunn av dette kjenner styrker og svakheter i kontrollene
 - tiltak er iverksatt for å tette eventuelle gap
- Attesteringen blir rapportert til konsernledelsen og styret.

OMDØMMERISIKO

Et selskaps omdømme er en avgjørende faktor for å sikre langsiktig bærekraft i virksomheten. For DNB blir omdømme oftest vurdert i sammenheng med tillit til DNB-merkevaren. Et solid omdømme, og dermed et høyt nivå av tillit til DNB, påvirker vår virksomhet positivt på mange områder. Omdømmerisiko påvirkes positivt gjennom et aktivt forhold til bærekraft og god dialog med våre interessenter, gjennom godt arbeid med etterlevelse, og gjennom Code of Conduct som er det etiske regelverket for de ansatte. Omdømmerisiko blir styrt gjennom konsernpolicyer og forretningsaktiviteter, herunder compliance. I produktsjekken skal omdømmerisiko vurderes for alle produkter og tjenester, og enheten med konsernansvar for kommunikasjon skal involveres i slike beslutninger. DNB følger opp omdømmerisiko i tett sammenheng med operasjonell risiko.

Risikoappetitrammeverket sier at DNB skal arbeide for å ha et godt omdømme og levere på forventninger fra samfunnet og interessenter. Omdømmerisiko følges opp gjennom overvåkning og analyser av medieomtale og kundetilfredshet. Det er fastsatt en nedre grense for hva

som er akseptabelt nivå på omdømmemålingen (RepTrak) og det gjennomføres fremadskuende vurderinger av hvilke aktuelle saker som kan skade DNBs omdømme.

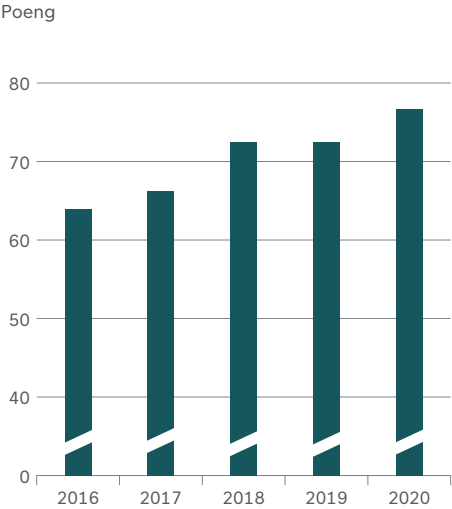
Måling av omdømmerisiko

Å måle omdømmerisiko uavhengig av andre risikokategorier er utfordrende, da omdømmerisiko ofte er en direkte konsekvens av risiko i andre kategorier. Omdømmerisiko kan hovedsakelig oppstå fra to kilder: internt i selskapet (endringer i forretningspraksis, nye eller reviderte produkter, markedsføringskampanjer, nedetid for infrastrukturen eller andre tekniske problemer) eller eksternt (endringer i det eksterne forretningsmiljøet, markedstrender, forventninger fra interessenter, skift i opinionen).

DNB måler merkevarens omdømme ved bruk av RepTrak. Det er en industristandard med en bred adopsjon både i Norge og internasjonalt som gjør det mulig for DNB å studere sitt omdømme ved hjelp av en standardmålestokk over tid, samt målestokk mot konkurrenter og sammenlignbare selskaper i andre sektorer.

I RepTrak-systemet får et selskap en score mellom 0 og 100, der poengsum mellom 60 og 70 anses å være gjennomsnittlig og poengsum over 70 anses å være god. DNBs omdømme har gradvis forbedret seg i flere år. Hvert kvartal de to siste årene har DNBs omdømme scoret over 70 poeng, og i fjerde kvartal 2020 ble resultatet 76,7.

Omdømmeutvikling¹⁾ over tid

1) RepTraks omdømmemåling for fjerde kvartal

8

Klimarisiko

Investorer, långivere og andre interessenter etterspør i stadig større grad informasjon om bærekraft og klimarisiko. DNB ser på bærekraft og klimarisiko som strategisk viktige temaer for den langsiktige verdiskapingen og for DNBs rolle som en solid og ansvarlig samfunnsaktør. Parisavtalen fra 2015 setter klare ambisjoner om å begrense den globale oppvarmingen til godt under 2° celsius. Målet er å dempe den langsiktige fysiske risikoen, selv om det kan øke overgangsrisikoen på kort og mellomlang sikt. DNB jobber kontinuerlig med å utvikle og forbedre identifisering, styring og kontroll av klimarisiko.

Innhold

- 67 Utviklingen i klimarisiko i 2020
- 67 Styring og kontroll av klimarisiko

Definisjon

Klimarisiko er risikoen for økonomiske tap og finansiell ustabilitet som følge av klimaendringer i seg selv og samfunnets respons på dem. Klimarisiko er vanligvis inndelt i to kategorier:

- Fysisk risiko er knyttet til potensielle skadelige påvirkninger fra klimaendringer som ekstremvær, flom, tørke og havnivåstigning.
- Overgangsrisiko oppstår ved innstramning av klimapolitikk og regelverk for å flytte økonomisk aktivitet bort fra utslippskrevende næringer og aktiviteter, disruptiv klimadrevet innovasjon som reduserer lønnsomheten til eksisterende forretningsmodeller, og klimarelaterte endringer i kundeatferd.

UTVIKLINGEN I KLIMARISIKO I 2020

Våren 2020 forsvant klimaendringer og bærekraft fra samfunnsradaren de første få ukene etter at pandemien tvang fram nedstenging av det globale samfunnet, men i løpet av et par måneder kom fokuset tilbake med fornyet styrke. Myndigheter verden over har benyttet gjenoppbygging av økonomien etter pandemien som en anledning til å akselerere bærekraftig utvikling og skape en grønn omstart, der spesielt energiomstilling er et viktig klimatiltak. EU har vedtatt at en fjerdedel av tiltakspakken deres for å få EU-landene gjennom koronapandemien (Next Generation EU) skal gå til klimatiltak som skal bidra til nødvendig energiomstilling og grønn vekst.

I 2020 presenterte EU ytterlige reguleringer under EUs Sustainable Finance Action Plan, inkludert nærmere detaljer for EUs taksonomi for bærekraftige aktiviteter. EU-taksonomien er et klassifiseringssystem med tekniske kriterier for å avgjøre hvilke økonomiske aktiviteter som kan betraktes som «grønne» og miljømessig bærekraftige. Den vil gjøre det enklere for investorer, kunder og forbrukere å vurdere om aktører handler i tråd med ambisjonene i Paris-avtalen. Når den ferdigstilles i 2021 (for klima-relaterte aktiviteter) og 2022 (for øvrige miljørelaterte aktiviteter), vil EU-taksonomien bidra til felles standarder for bærekraftig finans og ha stor betydning for finansbransjen framover.

DNB jobber kontinuerlig med å utvikle og forbedre identifisering, styring og kontroll av klimarisiko. Det viktigste DNB gjorde for å adressere og redusere klimarisiko i 2020 var:

- Deltok i fase to av pilotprosjektet til Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), gjennom FNs miljøprograminitiativ for finanssektoren (UNEP FI). Dette innebar modellering og kvantifisering av klimarisiko gjennom scenario- og sensitivitetsanalyse av kredittporteføljene, hvor DNB bidro med data i UNEP FIs publisering av to TCFD-relaterte rapporter. DNB prioriterte vurdering av olje- og gass-sektoren og analysene ga god innsikt i robustheten til olje og gass-

porteføljen i et kort (<5 år), medium (2030) og langt (2040) perspektiv.

- Rapporterte for første gang klimatilpasning i shippingporteføljen, sammen med 15 andre banker globalt, i tråd med Poseidon Principles. DNBs portefølje ligger 2,5 prosent over målet, og nær gjennomsnittet for de 15 bankene som rapporterte.
- Analysert og utredet hvordan styrke prosessen for å identifisere, innhente og kvalitetssikre riktig bruk av klimarelaterte data.
- Utvidet scenarioanalysene til å omfatte flere bransjer, og det er i dag et pågående arbeid for blant annet bransjene energi, shipping og næringseiendom. I tillegg arbeides det med å forstå hvordan klimaendringene påvirker DNB i et videre perspektiv, både strategisk og kommersielt.
- Utvidet vurderingene som gjennomføres knyttet til klimarisiko og ESG-faktorer (miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring) i kredittbeslutninger, og samtidig forbedret risikovurderingsverktøyet og tilpasset det for spesifikke bransjer. Les mer om dette på side 36 i denne rapporten og under Ansvarlige utlån i årsrapporten..

STYRING OG KONTROLL AV KLIMARISIKO

Både overgangsrisiko og fysisk risiko kan ha betydelige økonomiske konsekvenser, og kan påvirke finansinstitusjoner gjennom blant annet mislighold av lån, tap på investeringer og høyere forsikringsutbetalinger. På kort og mellomlang sikt er overgangsrisiko mer vesentlig enn fysisk risiko for DNB. Dette er basert på vurdering av ESG-risikoer for DNBs kredittporteføljer gjennomført i 2019 og 2020. Konsernet har etablert overordnede styringsprinsipper for bærekraft, som ligger til grunn for forpliktelser, prosesser og målinger for bærekraft, inkludert klimarelatert innsats. Måleparametre brukes for å overvåke og styre klimarisikoen DNB er eksponert mot, og oppfølging av mål og tiltak forankres regelmessig i styret og konsernledelsen. Blant annet satte DNB i 2019 mål om å bidra med 450 milliarder

kroner til finansiering av fornybar energi og relatert infrastruktur og 130 milliarder kroner til finansiering av grønn eiendom fram mot 2025.

DNB rapporterer egne klimagassutslipp, som inkluderer Scope 1, Scope 2 og flere kategorier av Scope 3, i et årlig klima- og energiregnskap som er presentert på neste side. I 2020 ble det introduserte et nytt måleparameter for å rapportere på utslipp tilknyttet DNBs datalagring. DNB følger GHG Protocol Corporate Standard og Scope 2 Guidance for måling og rapportering av både markedsbaserte og stedsbaserte klimagassutslipp i Scope 1 og 2.

Direkte utslipp

For å håndtere direkte utslipp og påvirkning fra egen virksomhet, jobber DNB på flere nivåer:

- DNB har vært sertifisert i henhold til ISO 14001 om miljøstyring siden 2014. Dette innebærer en årlig intern og ekstern revisjon (av DNV), som måler kontinuerlig forbedring av utslipp og energibruk.
- DNB har hatt konkrete reduksjonsmål på utslipp av drivhusgasser siden 2009, og har rapportert og publisert en årlig klimaregnskapsrapport siden 2011.
- DNB har gjort en betydelig innsats for å avdekke klimarisiko i Carbon Disclosure Project (CDP)-rapporteringen, som i 2020 oppnådde topprangeringen A for fjerde år på rad. CDP omfatter både direkte og indirekte utslippstiltak. Erfaringen fra rapportering av egne utslipp, og klare reduksjonsmål, har vært nyttig for arbeidet med å innarbeide klimarisiko i kredittprosessen og i retningslinjer for kapitalforvaltning.

Indirekte utslipp

DNB jobber systematisk med å få oversikt over indirekte utslipp som stammer fra kredittporteføljer og kapitalforvaltning siden tilslutningen til TCFD i 2017. DNB deltok i tre UNEP FI-ledede TCFD-pilotprosjekter i 2017-2020. Mer innsikt rundt klimarisiko er imidlertid nødvendig for å gi kvantifiserbare resultater. I 2020 har DNB

videreført arbeidet med stresstester og scenarioanalyser, med et bredere omfang både når det gjelder bransjer og scenarier. Klimascenarioanalysen viste en moderat til lav risiko fram til 2030. Funnene blir videreutviklet i 2021, og integrert i DNBs finansielle planlegging og strategi om å prioritere kunder som arbeider proaktivt med energiomstilling i tråd med Paris-avtalen.

Integrering av klimarisiko i DNBs risikostyring

- Klimarisikovurdering er integrert i DNBs kredittregelverk. Dette innebærer at konsernet stiller konkrete krav til at bedriftskundene må vurdere egen klimarisiko, og at klima er del av ESG-vurdering for alle bedriftskunder med lån over 8 millioner kroner.
- I tillegg til etablerte rutiner på transaksjonsnivå for kreditt, jobbes det med å utvikle et tilpasset risikostyringsverktøy på porteføljenivå. Her er innsikt fra arbeidet med scenarioanalyser av de ulike sektorene et vesentlig bidrag.
- DNB samarbeider med kundene om å redusere klimarisiko og karbonutslipp. Som en av verdens ledende shippingbanker har DNB, sammen med andre banker, klima- og bransjeekspert, utarbeidet Poseidon Principles. Dette er et globalt rammeverk for ansvarlig finansiering av skip, som påvirker bransjen til å redusere klimarisiko og karbonintensitet.
- Ved gjennomføring av stresstester på porteføljenivå skal klima alltid vurderes i forbindelse med utviklingen av scenarier.

Les mer om hvordan DNB integrerer klima og bærekraft i virksomheten i konsernets årsrapport og i Bærekraftsbiblioteket dnb.no/om-oss/samfunnsansvar/barekraftsbibliotek.html

Rapportering av klimaeffekter

Energiforbruk (MWh)	2020	2019	2018
Egne produksjonsmidler			
Transport	1 242,1	1 764,2	2 008,8
Samlet energiforbruk	1 242,1	1 764,2	2 008,8
Innkjøpt energi			
Elektrisk kraft	32 476,1	32 831,2	37 326,5
Fjernvarme	19 063,3	15 949,6	17 541,1
Samlet energiinnkjøp	51 562,7	48 780,8	54 867,7

Utslipp (tCO ₂ e)	2020	2019	2018
SCOPE 1 ¹⁾ & 2 ²⁾			
Direkte (GHG Scope 1)	281,6	403,3	451,0
Indirekte (GHG Scope 2)	3 158,3	3 390,2	4 186,3
SCOPE 3 ³⁾			
Tjenestereiser	508,6	786,1	626,8
Flyreiser	1 507,9	5 809,8	6 443,5
Avfallshåndtering	202,2	240,4	252,5
Datalagring (nytt måleparameter 2020)	31,5	n/a	n/a
Annet	144,9	75,7	648,8
Totalt utslipp (GHG scope 1, 2, 3)	5 361,1	10 705,8	12 608,7
Innkjøpte fornybarsertifikater eller opprinnelsesgarantier (RECs eller GOs), dekningsgrad	100 %	100 %	100 %
Innkjøpte CDM- og Gold Standard-kvoter, dekningsgrad	100 %	100 %	100 %

1) Scope 1: Obligatorisk rapportering av alle direkte utslippskilder der organisasjonen har operasjonell kontroll
2) Scope 2: Obligatorisk rapportering av alle indirekte utslipp relatert til innkjøpt energi, elektrisitet og fjernvarme/kjøling der organisasjonen har operasjonell kontroll
3) Scope 3: Valgfri rapportering av indirekte utslipp fra innkjøpte varer og tjenester i verdikjeden

«Måleparametre brukes for å overvåke og styre klimarisikoen DNB er eksponert mot, og oppfølging av mål og tiltak forankres regelmessig i styret og konsernledelsen.»

9

Risikokategorier, begrepsforklaringer og forkortelser

Innhold

70	Risikokategorier
71	Begrepsforklaringer
74	Forkortelser

RISIKOKATEGORIER

I DNB er risiko inndelt i seks hovedkategorier som er gjenstand for særlig måling og styring.

Kredittrisiko er risiko for økonomisk tap som skyldes at konsernets kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån, men også ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, ubenyttede kreditter, derivathandel og interbankplasseringer. Kredittrisiko omfatter konsentrasjonsrisiko, som er risiko forbundet med store engasjement knyttet til samme kunde, konsentrasjon av risiko innenfor geografiske områder eller bransjer eller forbundet med likeartede grupper av kunder.

Motpartsrisiko er en form for kredittrisiko som oppstår ved handel i finansielle instrumenter, som for eksempel derivater. Motpartsrisiko er et uttrykk for risiko knyttet til motpartens evne til å oppfylle de avtalte forpliktelsene i en transaksjon.

Markedsrisiko er risiko for tap som oppstår som følge av åpne posisjoner i valuta-, rente-, råvare- og egenkapital-markedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser eller markedskurser. Markedsrisiko inkluderer både risiko som oppstår gjennom ordinære handelsaktiviteter, og den risikoen som oppstår som en del av bankaktiviteter og øvrig forretningsvirksomhet. Dessuten oppstår markedsrisiko i DNB Livsforsikring AS, gjennom risikoen for at finansavkastningen ikke vil være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene selskapet har i avtalene med kundene.

Kredittspread-risiko er risiko for tap som skyldes at marginen (kredittspread) på rentebærende verdipapirer endres. Kredittspread-risiko i likviditetsporteføljen styres slik at tapet ved en gitt endring i kredittspread aldri skal overstige en fastsatt ramme.

Basisrisiko er risikoen for at endringer i verdien til en sikring (hedge) ikke er korrelert med endringer i verdien til den underliggende posisjonen som sikres. Den mest betydelige basisrisikoen i DNB oppstår i forbindelse med sikring av framtidige kontantstrømmer i fremmed valuta, såkalt basisswap-risiko.

Restverdirisiko er risikoen for at ikke-standardiserte eiendeler på balansen faller mer i verdi enn forventet, og oppstår i forbindelse med verdien til biler, anleggsmaskiner og andre fysiske gjenstander som leases ut og deretter selges. I kapitaldekningsregelverket behandles restverdirisiko som kredittrisiko, men internt i DNB behandles det som markedsrisiko.

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Denne definisjonen omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko og omdømmerisiko.

Forsikringsrisiko er risiko knyttet til virksomheten i DNB Livsforsikring AS og gjelder endringer i forsikringsforpliktelsene, blant annet som følge av endringer i forsikringstakernes levealder og grad av uførhet.

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, eller ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker for mye. Likviditet er helt avgjørende for finansiell virksomhet, men risikoen blir som regel først synlig når andre hendelser har ført til bekymring for konsernets evne til å gjøre opp for seg.

I tillegg til overnevnte risikoformer er konsernet eksponert mot følgende:

Strategisk risiko kan defineres som risikoen for resultatbortfall som følge av at konsernet ikke lykkes med å utnytte de strategiske mulighetene som finnes. Konsernets strategiske risiko er ikke gjenstand for spesiell måling eller rapportering, men blir diskutert som et ledd i de årlige strategiprosessene.

Forretningsrisiko er risiko knyttet til svingninger i resultatet på grunn av endringer i eksterne forhold, som markedssituasjonen, myndighetenes reguleringer eller svekket omdømme. Håndteringen av konsernets forretningsrisiko skjer i første rekke gjennom strategiprosessen og ved løpende arbeid for å ta vare på og forbedre konsernets omdømme. Ved fastsettelse og oppfølging av konsernets risikoappetitt er omdømmerisiko skilt ut som et eget temaområde.

Etterlevelsesrisiko er risiko for at DNB ikke etterlever eksternt regelverk eller internt regelverk utledet av eksternt regelverk.

BEGREPSFORKLARINGER

Ansvarlig kapital

Ansvarlig kapital er den kapitalen som kan brukes til dekning av kapitalkravene. Ansvarlig kapital omfatter kjernekapital (Tier 1) og tilleggskapital (Tier 2). Ren kjernekapital består av innskutt og opptjent egenkapital fratrukket noen poster, som for eksempel goodwill og avsatt utbytte. I tillegg inngår hybridkapital (fondsobligasjoner) i kjernekapitalen. Hybridkapital har egenskaper av både gjeld og egenkapital. Den kan utgjøre maksimalt 1,5 prosentpoeng av oppfyllelsen av minstekravet til kjernekapital på 6 prosent. Hybridkapitalen er evigvarende og kan nedskrives eller konverteres til egenkapital når ren kjernekapitaldekning faller under 5,125 prosent.

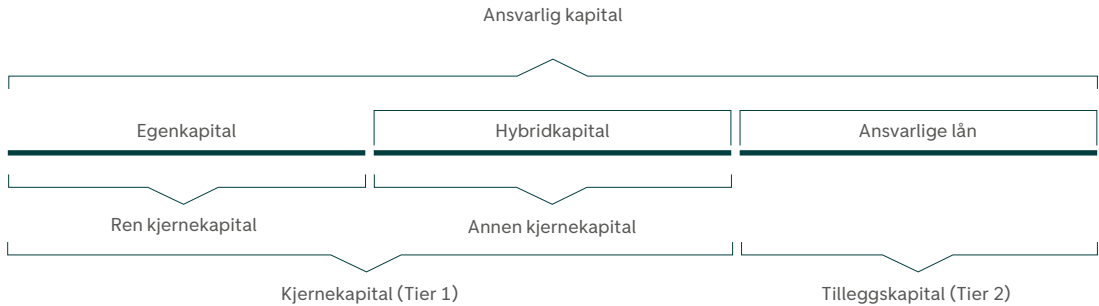
Tilleggskapital består av ansvarlige lån. Ansvarlige lån kan enten være evigvarende eller tidsbegrensede. De forrentes og kan kreves betalt tilbake, men har prioritet etter øvrig gjeld og foran kjernekapitalen. Ansvarlige lån kan maksimalt utgjøre 2 prosentpoeng av oppfyllelse av minstekravet til total ansvarlig kapital på 8 prosent.

Basel III

Basel III er det internasjonale soliditetsregelverket for banker, finansieringsselskaper og verdipapirforetak, gitt av Baselkomiteen for banktilsyn. De siste elementene i dette regelverket kom på plass i desember 2017 og skal i henhold til overenskomsten være implementert senest 1. januar 2022. I EU og EØS er Basel III implementert gjennom CRR/CRD IV.

- CRR (Capital Requirements Regulation) er en forordning som gjelder i hele EU uavhengig av nasjonal lovgivning. Gjennom EØS-avtalen er Norge forpliktet til å følge de samme bestemmelsene.
- CRD IV (Capital Requirements Directive) er det juridiske rammeverket for tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i EU, som Norge er forpliktet til å gjennomføre i egen lovgivning i henhold til EØS-avtalen.

CRR/CRD IV er fra 31. desember 2019 gjort gjeldende i Norge gjennom Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV. Se avsnittet om kapitalkravsregulering i DNB under.

Basisswap

Med basisswap menes her en avtale mellom to parter om å bytte flytende rentebetalinger og hovedstol i forskjellige valutaer. Det gjøres vanligvis for å sikre framtidige kontantstrømmer i fremmed valuta.

Bufferkrav

Bankene pålegges å holde betydelig mer kapital enn minstekravet i form av ulike bufferkrav. Dette vil være buffere som bankene under spesielt ugunstige forhold skal kunne tære på, men som bankene i normale/gode tider må ha i tillegg til minstekravet. Bufferkravene må oppfylles med ren kjernekapital.

- Finansinstitusjoner skal oppfylle et samlet bufferkrav bestående av fire separate bufferkrav:
- Bevaringsbuffer er en buffer som alle banker er pålagt for å gi tid og rom for opprettende tiltak, dersom banken skulle komme i en krisesituasjon.
 - Systemrisikobuffer er en buffer som skal avspeile særskilt høye strukturelle risikoforhold i økonomien, som ikke skyldes tidsvarierende konjunkturer i økonomien.
 - Buffer for systemviktige finansinstitusjoner er en buffer som skal redusere sannsynligheten for at systemviktige finansinstitusjoner kommer i en krisesituasjon.
 - Motsyklisk kapitalbuffer er en buffer for å ta hensyn til at kredittrisikoen kan bygge seg opp i perioder med sterk kredittvekst. Bufferen skal dempe effekten av sykliske variasjoner. I nedgangstider kan bufferkravet reduseres eller tas bort for å gjøre det lettere for bankene å yte kreditt.

I tillegg skal finansinstitusjonene ha en kapitalkravsmargin, også kalt Pillar 2 Guidance, som Finanstilsynet gir føringer for gjennom Supervisory Review and Evaluation Process (SREP).

Etter finansavtaleloven § 2-9 e skal finansinstitusjoner som ikke oppfyller bufferkravene utarbeide en plan for økning av ren kjernekapitaldekning. Finansinstitusjonen kan i slike tilfeller ikke utbetale utbytte til aksjonærer og bonus til ansatte uten samtykke fra Finanstilsynet.

EAD – forventet engasjement ved mislighold (Exposure at Default)

EAD angir andel av bevilget engasjement som forventes å være trukket ved et eventuelt framtidig mislighold samtidig som det er en nedgangskonjunktur i markedet. EAD = trukket beløp + uttrukket del av ramme eller bevilgning multiplisert med en faktor. Se kredittkonverteringsfaktor.

ECL – forventet kredittap (Expected Credit Loss)

- DNB bruker en tretrinns tilnærming i målingen av forventet kredittap (ECL) på lån til kunder, låneforpliktelser, finansielle garantier og andre finansielle instrumenter underlagt nedskrivningsreglene i IFRS 9. Målingene gjøres på grunnlag av følgende prinsipper:
- Et finansielt instrument klassifiseres i utgangspunktet som gruppe 1 («stage 1») med mindre det allerede er nedskrevet på anskaffelsestidspunktet. Engasjementene i gruppe 1 («stage 1») får beregnet forventet kredittap med ett års horisont.
 - Hvis det blir identifisert en betydelig økning i kredittrisiko etter den første klassifiseringen, blir det finansielle instrumentet flyttet til gruppe 2 («stage 2») og får beregnet forventet kredittap for hele den gjenværende løpetiden. En økning i kredittrisiko gjenspeiler både kundespesifikke omstendigheter og utviklingen i relevante makrofaktorer for det segmentet kunden tilhører. Vurderingen av hva som anses å være en betydelig økning i kredittrisiko er basert på en kombinasjon av kvantitative og kvalitative indikatorer.

→ Hvis kredittrisikoen forverres ytterligere og det finansielle instrumentet vurderes å være misligholdt eller tapsutsatt, flyttes det finansielle instrumentet til gruppe 3 («stage 3»). For engasjementer i gruppe 3 («stage 3») fastsettes forventet kredittap basert på individuelle vurderinger.

For engasjement i gruppe 1 og gruppe 2 benyttes en modell (ECL-modellen) for beregning av forventet kredittap.

EL – normalisert tap (Expected Loss)

EL angir gjennomsnittlig årlig forventet tap over en full konjunktursyklus, inkludert iboende sikkerhetsmarginer og syklikalitet som det er tatt hensyn til i bankens IRB-modeller. EL beregnes som $EL = PD \times LGD \times EAD$, og skal i gode og normale tider være høyere enn de faktiske tapene.

ICAAP – intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

Finansinstitusjonene er pålagt å ha en løpende intern vurdering av risiko og kapitalbehov. Kravene til prosessen er skissert i pilar 2 i kapitaldekningsregelverket. Banken skal vurdere all risiko knyttet til virksomheten. Viktige elementer i ICAAP-prosessen er oppdatering av risikoappetittrammene, oppdatering av finansiell plan og strategi samt fastsettelse av finansielle måltall. Prosessen dokumenteres årlig gjennom ICAAP-rapporten til Finanstilsynet. Basert på ICAAP-rapporten og annet materiale som Finanstilsynet har om banken gjennomføres Finanstilsynets samlede vurdering av bankens risiko og kapitalsituasjon (SREP). I forbindelse med vurderingen fastsettes også et særskilt tillegg til de øvrige kapitalkravene, pilar 2-tillegget.

Kapitalkravsberegning i DNB

- **IRB-metode – kredittisiko:** En metode for å beregne kapitalkravet for kredittisiko med interne risikomodeller. Avansert IRB (A-IRB) er en metode for beregning av kredittisiko, blant annet basert på interne modeller for PD, LGD og EAD. Det er Finanstilsynet som gir tillatelse til å bruke interne modeller.
- **Standardmetode – kredittisiko:** En metode der fastsatte risikovekter (sjablonger) blir benyttet for å beregne risikovektet beregningsgrunnlag (Risk-Weighted Assets, RWA). Risikovektene avhenger blant annet av type motpart, aktivaklasse, sikkerheter og ekstern rating.
- **Standardmetode – markedsrisiko:** I standardmetoden for markedsrisiko deles risikoen opp i fire aktivaklasser (rente-, aksje-, valuta- og råvareposisjoner) og i tillegg beregnes CVA-risiko tilknyttet derivater. Det benyttes ulike beregningsmetoder for hver av disse aktivaklassene.
- **Sjablongmetode – operasjonell risiko:** En metode hvor inntektene skal fordeles på åtte ulike forretningsområder. Det er definert av Finanstilsynet hvilke tjenestekategorier som inngår i hvert område. Ved beregning av minstekravet multipliseres gjennomsnittlig bruttoinntekt de siste tre årene med fastsatte prosentsatser. Avhengig av hvilket forretningsområde inntekten tilhører er prosentsatsen mellom 12 og 18 prosent.

Beregningsmetodene er beskrevet i CRR/CRD IV. Se også Basel III.

CCF – kredittkonverteringsfaktor (Credit Conversion Factor)

En kredittkonverteringsfaktor brukes ved fastsettelse av EAD. Faktoren er et anslag på hvor stor andel av ubenyttet kredittbevilgning som forventes å ha blitt trukket på tidspunkt for mislighold.

LGD – tap gitt mislighold (Loss Given Default)

LGD er den andelen av EAD som forventes tapt dersom kunden misligholder sine forpliktelser, samtidig som det er en kraftig nedgangskonjunktur i markedet. Beregningen tar blant annet hensyn til sikkerheter knyttet til engasjementet, framtidig kontantstrøm og andre relevante faktorer.

Likviditetsindikatorer

- LCR (Liquidity Coverage Ratio) måler kortsiktig likviditetsrisiko. LCR krever at bankene holder risikofrie og lett omsettelige aktiva tilgjengelige for å møte nødvendige utbetalinger i løpet av en 30-dagers kriseperiode uten støtte fra sentralbanken.
- NSFR (Net Stable Funding Ratio) er et langsiktig likviditetsrisikomål. NSFR har som mål å skape ekstra insentiver for bankene til å finansiere virksomheten med mer stabil og langsiktig finansiering.

MREL – minstekrav til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities)

MREL er et krav om at banker må ha et minimumsnivå av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld, som kan nedskrives eller konverteres til egenkapital (bail-in), når en bank krisehåndteres av myndighetene. I MREL-reguleringen er det definert et etterstillelseskrav som må oppfylles innen 1. januar 2024. Kravet innebærer at kvalifisert seniorgjeld må erstattes av etterstilt gjeld. Etterstilt gjeld er subordinert seniorgjeld, og kalles Tier 3-kapital. Tier 3 er en ny gjeldsklasse mellom senior og Tier 2.

OMF – obligasjoner med fortrinnsrett (Covered Bonds)

Obligasjoner med fortrinnsrett gir DNB dekning for sitt krav i en underliggende sikkerhetsmasse dersom utsteder misligholder sine forpliktelser. Norske OMF kan kun utstedes av kredittforetak, mens utenlandske OMF kan utstedes av både banker og kredittforetak.

PD – sannsynlighet for mislighold (Probability of Default)

PD angir sannsynligheten for at en gitt kunde vil misligholde sitt kredittengasjement i løpet av en 12-måneders periode. PD beregnes basert på finansielle og ikke-finansielle faktorer og danner grunnlag for risikoklassifisering av kreditteksponeringene. Misligholdte engasjementer tildeles automatisk en PD på 100 prosent.

RWA – risikovektet beregningsgrunnlag (Risk-Weighted Assets)

Risikovektet beregningsgrunnlag er grunnlaget for beregningen av kapitalkrav og benyttes for vurdering av bankenes soliditet. Risikovektet beregningsgrunnlag er en kvantifisering av kredittisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Beregningsmetodene er beskrevet i EUs Capital Requirements Regulation (CRR).

Solvens II

Solvens II er soliditetsregelverket for forsikringsvirksomhet. Regelverket trådte i kraft 1. januar 2016 og er basert på en pilarstruktur bestående av tre pilarer, tilsvarende Basel III-direktivet for bankområdet:

- Pilar 1 omfatter krav til verddivurdering av eiendeler og forsikringstekniske avsetninger, kapital og kapitalkrav.
- Pilar 2 inneholder regler for risikostyring, internkontroll og tilsynsmessig kontroll og overvåking.
- Pilar 3 skal sikre markedsdisiplin gjennom informasjonsplikt overfor offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndighetene.

Systemviktig finansinstitusjon (G-SII og O-SII)

Enkelte finansinstitusjoner er systemviktige og har særlig stor betydning for finanssystemet og økonomien, og er definert som globalt (G-SII) eller lokalt (O-SII) systemviktig. De kjennetegnes ved at de har en størrelse og virksomhet som gjør det vanskelig å erstatte dem, og hvor problemer i institusjonene vil gi ringvirkninger med betydelig skade for samfunnet. I Norge er DNB ASA og Kommunalbanken AS definert som O-SII.

LR – uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Forholdet mellom kjernekapital og total eksponering, uten risikojustering av eksponeringene.

VaR (Value at Risk)

VaR er et mål på risikoen for tap på investeringer. VaR estimerer potensielt framtidig verdifall på en investering under normale markedsforhold. VaR beregnes for et gitt sikkerhetsnivå og for en bestemt tidsperiode.

WWR (Wrong-way risk)

WWR er den tilleggsrisikoen som oppstår gjennom en ugunstig korrelasjon mellom motpartseksponeringen og motpartens kredittkvalitet i derivathandler. Altså en korrelasjonsrisiko mellom kreditt- og markedsrisikofaktorer.

Økonomisk kapital

DNB beregner økonomisk kapital for alle hovedkategorier av risiko. I beregningen benyttes en simuleringsmodell, totalrisikomodellen, som beregner uventet tap både for de enkelte risikoformene og for konsernet samlet. DNB har fastsatt at økonomisk kapital skal tilsvare 99,9 prosent av mulige uventede tap med en tidshorisont på ett år.

FORKORTELSER

A-IRB

Advanced IRB: Avansert IRB-metode

ALCO

Asset Liability Committee: Balansestyringsutvalget

BICRA

Banking Industry Country Risk Assessment:

En analysemetode for banker

BRRD

Bank Recovery and Resolution Directive:

Krisehåndteringsdirektivet for banker

CCF

Credit Conversion Factor: Kredittkonverteringsfaktor

CCR

Counterparty Credit Risk: Motpartsrisiko

CDP

Climate Disclosure Project: En organisasjon som vurderer hvordan selskaper rapporterer for utslipp av klimagasser

CEM

Current Exposure Method: Markedsverdimetoden for derivater

CEO

Chief Executive Officer: Konsernsjef

CET1

Common Equity Tier 1: Ren kjernekapitaldekning

CFO

Chief Financial Officer: Konserndirektør for finans

CLS

Continuous Link Settlement: Internasjonal oppgjørssystem

CRD IV

Capital Requirements Directive: Juridisk rammeverk for tilsyn med kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i EU

CRO

Chief Risk Officer: Konserndirektør for risikostyring

CRR

Capital Requirements Regulation: En forordning som gjelder hele EU

CSA

Credit Support Annex: Margineringsavtaler som minimerer motpartsrisiko ved derivathandel

CVA

Credit Value Adjustment: Verdijustering knyttet til risiko for svekket kredittverdighet hos motpart

EAD

Exposure at Default: Forventet engasjement ved mislighold

EBA

European Banking Authority: Den europeiske banktilsynsmyndigheten

ECB

European Central Bank: Den europeiske sentralbanken

EL

Expected Loss: Normalisert tap

EMTN

Euro Medium Term Note

ESG

Environmental, Social and Governance: Miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring

F-IRB

Foundation IRB: Grunnleggende IRB-metode

FMRC

Financial Markets Risk Committee: Komite som fører tilsyn med prinsipper og prosesser knyttet til marked- og motpartsrisiko

FRA

Forward Rate Agreement: En framtidig renteavtale

GCC

Group Credit Committee: DNB komité som vurderer kreditttrisiko, ledes av CRO

GCCO

Group Chief Compliance Officer: Konserndirektør for Compliance

G-SII

Global Systemically Important Institutions: Global systemviktig finansinstitusjon

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process:

Intern vurdering av kapitalbehov

IFRS

International Financial Reporting Standards:

Internasjonale regnskapsstandarder

ILAAP

Internal Liquidity Adequacy Assessment Process:

Intern vurdering av likviditetsbehov

IMM

Internal Model Method: Interne målemetoder for motpartsrisiko

IRB

Internal Ratings-Based Approach: Interne målemetoder for kreditttrisiko

LCH

London Clearing House: Et britisk clearinghus som betjener store internasjonale børser samt OTC-markeder

LCR

Liquidity Coverage Ratio: Kortsiktig likviditetsrisikomål

LGD

Loss Given Default: Tap gitt mislighold

LR

Leverage Ratio: Uvektet kjernekapitalandel

LTV

Loan to Value: Belåningsgrad

MREL

Minimum Requirement for Own Funds and Eligible

Liabilities: Minstekrav til ansvarlig kapital og

konvertibel gjeld

MTM

Mark-to-Market

NFRC

Non Financial Risk Committee: En DNB komité som behandler operasjonell, etterlevelse - og sikkerhetsrisiko

NSFR

Net Stable Funding Ratio: Langsiktig likviditetsrisikomål

OMF

Obligasjoner med fortrinnsrett

O-SII

Other Significantly Important Institutions: Systemviktig finansinstitusjon

OTC

Over the Counter: Handel som ikke gjennomføres på en formell børs

PD

Probability of Default: Sannsynlighet for mislighold

RWA

Risk-Weighted Assets: Risikovektet beregningsgrunnlag

SCR

Solvency Capital Requirement: Solvenskapitalkrav

SREP

Supervisory Review and Evaluation Process:

Finanstilsynets vurdering av bankens risiko og kapitalsituasjon

TCFD

Task force on Climate-related Financial Disclosure:

Et rammeverk for rapportering av klimarisiko

UNEP FI

United Nations Environment Programme Finance Initiative:

FNs miljøprograminitiativ for finans, et globalt partnerskap etablert mellom FN's miljøprogram og finanssektoren

VaR

Value at Risk: Mål på risikoen for tap på investeringer

10

Vedlegg

Innhold

Mappingtabell mot CRR

Tilleggsrapportering

Reference table for CRR pursuant to EBA/GL/2016/11

This report, Risk and capital management - Disclosure according to Pillar 3 2020, together with DNB’s Annual report, provides information as stipulated in the disclosure requirements regarding risk and capital management in Part Eight of Regulation (EU) No 575/2013 (CRR). For each article, the reference table below states in which of the publications the information can be found.

Requirements on disclosures regarding banks’ risk and capital management are stipulated in the accounting and capital requirement regulations. As of 2020, the risk and capital information that is applicable in order to fulfil both sets of regulations is presented in DNB’s Annual report for 2020.

The disclosures that are specific to CRR can be found in this report in the form of quantitative information to be provided as stipulated in EBA/GL/2016/11 and in explanatory texts to the tables.

More information about DNB’s risk management can be found in the Annual report.

Information to be provided quarterly as stipulated in EBA/GL/2016/11 is published on DNB’s website. For each article

in Part Eight of Regulation (EU) No 575/2013 (CRR), the reference table below states in which of the publications the information can be found. This mapping is followed by a separate reference table for the additional disclosures to the Pillar 3 report.

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB’s Annual report and interim report or on the DNB website
Title I	General principles			
Article 431	Scope of disclosure requirements			Financial reports on ir.dnb.no
1	General disclosure requirements	This report, Risk and capital management-Disclosure according to Pillar 3 2020		Corporate Governance, description of Risk management and internal control, on ir.dnb.no
2	Requirement to disclose information about operational risk	Ch. 0: Introduction; Ch. 7: Operational risk		
3	Requirement to have a formal policy to comply with the disclosure requirements	Ch. 0: The CRO’s summary of the year		
4	Upon request, explanations of rating decisions to SMEs or other corporate applicants for loans	Can be provided upon request		

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
Article 432 1-4	Non-material, proprietary or confidential information <i>Institutions may exclude non-material, proprietary or confidential information under certain conditions</i>	<i>Information items not disclosed under EBA/GL/2016/11</i>	<i>EU templates not applicable for DNB is documented</i>	
Article 433	Frequency of disclosure <i>Frequency requirements for publishing disclosures of Pillar 3 information</i>	<i>Ch. 0: Introduction</i>	<i>Contents page</i>	<i>Financial Calendar in Annual report and on ir.dnb.no</i>
Article 434 1	Means of disclosure <i>Information medium for Pillar 3 disclosures and references to equivalent data in other media</i>	<i>This report Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020 and this table; Reference table for CRR pursuant to EBA/GL/2016/11</i>		<i>Financial Reports on ir.dnb.no</i>
2	<i>Reference to the locations where equivalent disclosures that fulfil CRR, accounting, listing or other requirements are published</i>	<i>This report Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020 and this table Reference table for CRR pursuant to EBA/GL/2016/11</i>		<i>Financial Reports on ir.dnb.no</i>
Title II	Technical criteria on transparency and disclosure			
Article 435 1	Risk management objectives and policies <i>Institutions shall disclose their risk management objectives and policies for each separate category of risk, including the risks referred to under this Title. These disclosures shall include:</i>			<i>Annual report, chapter on Corporate Governance</i>
1a	<i>Strategies and processes to manage the risks</i>	<i>Ch. 2: Capital management; Ch. 3: Liquidity risk and asset and liability management; Ch. 4: Credit risk; Ch. 5: Counterparty credit risk; Ch. 6: Market risk; Ch. 7: Operational risk</i>		<i>Annual report, chapter on Corporate Governance</i>
1b	<i>Structure and organisation of the risk management organisation including its authority and statutes</i>	<i>Ch. 2: Capital management; Ch. 3: Liquidity risk and asset liability management; Ch. 4: Credit risk; Ch. 5: Counterparty credit risk; Ch. 6: Market risk; Ch. 7: Operational risk</i>		<i>Annual report, chapter on Corporate Governance</i>
1c	<i>Scope and nature of risk reporting and measurement systems</i>	<i>Ch. 2: Capital management; Ch. 3: Liquidity risk and asset liability management; Ch. 4: Credit risk; Ch. 5: Counterparty credit risk; Ch. 6: Market risk; Ch. 7: Operational risk</i>		<i>Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no</i>
1d	<i>Policies for hedging and mitigating risk</i>	<i>Ch. 2: Capital management; Ch. 4: Credit risk; Ch. 5: Counterparty credit risk; Ch. 6: Market risk</i>		<i>Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no</i>
1e	<i>Declaration of conformity that the risk management system is fit-for-purpose in relation to the institution's profile and strategy</i>	<i>Ch. 0: Risk Statement; Ch. 7: Operational Risk</i>		<i>Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no</i>
1f	<i>Risk statement with overall risk profile</i>	<i>Ch. 0: Risk statement; Ch. 1: Risk management and control</i>	<i>KM1</i>	
2	<i>Institutions shall disclose the following information, including regular, at least annual updates, regarding governance arrangements:</i>			

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
2a	Corporate governance disclosures	Ch. 1: Risk management and control		Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
2b	Corporate governance disclosures			Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
2c	Corporate governance disclosures			Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
2d	Whether or not the institution has set up a separate risk committee			Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
2e	Description of the information flow on risk to the management body			Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
Article 436	Scope of application			
a	Name of the institution to which the requirements in CRR apply	Front page and Ch. 0: Introduction	EU LI1; EU LI3 EU LI2	
b i-iv	Outline of the differences in the basis of consolidation for accounting and prudential purposes	Ch. 0: Introduction		
c	Current or foreseen material practical or legal impediments to the prompt transfer of own funds or repayment of liabilities among the parent undertaking and its subsidiaries	Ch 2: Capital management		
d	Amount by which own funds are less than required in those subsidiaries not included in the consolidation	Not applicable		
e	If applicable, the circumstance of making use of the provisions laid down in Articles 7 and 9	Not applicable		
Article 437	Own Funds			
	Institutions shall disclose the following information regarding their own funds:		A01	Annual and interim reports, note 3 on Capitalisation policy and capital adequacy Annual report and interim reports, note 3 on Capitalisation policy and capital adequacy
1a	General disclosure requirements regarding own funds	Ch. 2: Capital management	CC1,CC2; KM2; TLAC1	
1b	Description of the main features of capital instruments	Ch. 2: Capital management		
1c	Full terms and conditions of capital instruments	Ch. 2: Capital management		
1d		Ch. 2: Capital management	CC1	

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
1d - i-ii	Separate disclosures on the nature of prudential filters, deductions, and items not deducted	Ch. 2: Capital management	CC1	Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
1d - iii	Separate disclosures on the nature of prudential filters, deductions, and items not deducted	Ch. 2: Capital management	CC1	Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
1e	Description of restrictions applied to the calculation of own funds	Ch. 2: Capital management	CC1	
1f	Explanation of the basis on which capital ratios have been calculated if other than the basis specified in CRR	Not applicable		
Article 438	Capital requirements Institutions shall disclose the following information regarding the compliance by the institution with the requirements laid down in Article 92 of this Regulation and in Article 73 of Directive 2013/36/EU:		A02, A03, A04	
a	Institution's approach to assessing the adequacy of its internal capital	Ch. 2: Capital management		
b	Upon demand from the relevant competent authority, the result of the institution's internal capital adequacy assessment process	Provided upon request; DNB's ICAAP-report	KM1	
c	Capital requirements for credit risk calculated using the standardised approach	Ch. 4: Credit risk	EU 0V1	Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
d	Capital requirements for credit risk calculated using the IRB approach	Ch. 4: Credit risk		Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
d-i	Capital requirements for credit risk calculated using the IRB approach	Not applicable		
d-ii	Capital requirements for credit risk calculated using the IRB approach	Not applicable		
d-iii	Capital requirements for credit risk calculated using the IRB approach	Not applicable		
d-iv	Capital requirements for credit risk calculated using the IRB approach	Not applicable		
e	Capital requirements for market risk	Ch. 6: Market risk		Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
f	Capital requirements for operational risk	Ch. 7: Operational risk	EU 0V1; INS1	Annual and interim report, note 3 on Capitalisaton and capital adequacy
g	Capital adequacy ratio of the financial conglomerate		EU INS2; EU CR8	
Article 439	Exposure to counterparty credit risk			
a	Methodology to assign internal capital and credit limits for counter-party credit exposures	Ch. 5: Counterparty credit risk		
b	Policies for securing collateral and establishing credit reserves	Ch. 5: Counterparty credit risk		
c	Policies with respect to wrong-way risk exposures	Ch. 5: Counterparty credit risk		

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
d	Exposure to counter party credit risk Impact of the amount of collateral the institution would have to provide given a downgrade in its credit rating	Proprietary information, as public disclosure would undermine DNB's competitive position.		
e	Net derivatives credit exposure	Ch. 5: Counterparty credit risk	EU CCR1	
f	Methods for measures of exposure value	Ch. 5: Counterparty credit risk	EU CCR1	
g	Notional value of credit derivative hedges and the distribution of current credit exposure by types of credit exposure	Ch. 5: Counterparty credit risk		
h	Notional amounts of credit derivative transactions in the bank's own credit portfolio as well as intermediation activities		EU CCR2	
i	Estimate of alpha if the institution has received the permission of the competent authorities to estimate alpha		EU CCR1; EU CCR8	
Article 440	Capital buffers An institution shall disclose the following information in relation to its compliance with the requirement for a countercyclical capital buffer referred to in Title VII, Chapter 4 of Directive 2013/36/EU:			
1a	Geographic distribution of credit exposures for calculating the countercyclical capital buffer		CCyB1; A05	
1b	Amount of the countercyclical capital buffer			
Article 441	Indicators of global systemic importance			
1	Indicators used for determining the score of the institution in accordance with the identification methodology	Not applicable		
Article 442	Credit risk adjustments			
a	Definitions for accounting purposes of 'past due' and 'impaired'	Ch. 4: Credit risk		Annual report note 1 Accounting principles and note 4 Credit risk management
b	Methods for determining specific and general credit risk adjustments	Ch. 4: Credit risk		Annual report note 4 Credit risk management
c	Total amount of all exposures and the average amount of the exposures over the period, broken down by different types of exposure classes	Ch. 4: Credit risk	EU CQ1; EU CQ3; EU CR1; EU CQ4; EU CQ5; EU CQ7, EU CRB B; EU CR1 A; EU CR1 A; EU CR2 A	
d	Geographic distribution of the exposures, broken down by exposure classes	Ch. 4: Credit risk	EU CQ3; EU CRB C	
e	Distribution of exposures by industry or counterparty type, broken down by exposure classes	Ch. 4: Credit risk	EU CQ4; EU CQ5; EU CRB D	Annual report note 11 and interim report note 8; Loans and financial commitments to customers by industry segment
f	Residual maturity of all exposures, broken down by exposure classes	Ch. 4: Credit risk	EU CR1, EU CRB E, EU CR1 A, EU CR2 A	
g		Ch. 4: Credit risk	EU CR1 A	

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
g -i	<i>Distribution of exposures by industry and counterparty type broken down by impaired exposures and past due exposures, specific and general credit risk adjustments, and the charges for specific and general credit risk adjustments</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>		
g-ii		<i>Ch. 4: Credit risk</i>		<i>Annual report note 9 and interim report note 6; Development of gross carrying amount and maximum exposure</i>
g-iii		<i>Ch. 4: Credit risk</i>		
h	<i>Geographic breakdown of impaired and past due exposures</i>		<i>CR1 A</i>	
i	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>		<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 9 and interim report note 6; Development of gross carrying amount and maximum exposure</i>
i - i	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 10 and interim report note 7; Development of accumulated impairment of financial instruments</i>
i - ii	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 10 and interim report note 7; Development of accumulated impairment of financial instruments</i>
i - iii	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 10 and interim report note 7; Development of accumulated impairment of financial instruments</i>
i - iv	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 10 and interim report note 7; Development of accumulated impairment of financial instruments</i>
i - v	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 10 and interim report note 7; Development of accumulated impairment of financial instruments</i>
	<i>Reconciliation of changes in specific and general credit risk adjustments for impaired loans</i>	<i>Ch. 4: Credit risk</i>	<i>EU CR2 B</i>	<i>Annual report note 8 Impairment of financial instruments</i>
Article 443	Unencumbered assets <i>Disclosure of unencumbered assets in accordance with EBA guidelines EBA/GL/2014/03</i>		<i>A06</i>	
Article 444	Use of external credit assessment institutions <i>For institutions calculating the risk-weighted exposure amounts in accordance with Part Three, Title II, Chapter 2, the following information shall be disclosed for each of the exposure classes specified in Article 112:</i>			
a	<i>Names of the nominated external credit assessment institutions (ECAIs) and export credit agencies (ECAs)</i>		<i>CR4</i>	

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
b	<i>Exposure classes for which each ECAI or ECA is used</i>	<i>Not applicable</i>	<i>CR4</i>	
c	<i>Description of the process used to transfer the issuer and issue credit assessments onto items not included in the trading book</i>			
d	<i>Association of the external rating of each nominated ECAI or ECA with the institution's scale of credit quality steps</i>			
e	<i>Exposure values before and after credit risk mitigation associated with each credit quality step</i>		<i>CR4, CCR3</i>	
Article 445	Exposure to market risk <i>Capital requirements for market risk</i>	<i>Ch. 6: Market risk</i>	<i>EU MR1</i>	<i>Annual and interim report note 3 on Capitalisaton and capital adequacy</i>
Article 446	Operational risk <i>Methodology for calculating capital requirements for operational risk</i>	<i>Ch. 2: Capital management; Ch. 7: Operational risk</i>	<i>A07</i>	
Article 447	Exposure to interest rate risk on positions not included in the trading book			
a	<i>Differentiation between exposures based on their objectives</i>	<i>Ch. 6: Market risk</i>	<i>KM1</i>	<i>Annual report note 12 Market risk</i>
b	<i>Balance sheet value, fair value and, for those traded on an exchange, comparison to the market price where it is materially different from fair value</i>	<i>Ch. 6: Market risk</i>	<i>KM1</i>	
c	<i>Types, nature and amounts of exchange-traded exposures, private equity exposures in sufficiently diversified portfolios, and other exposures</i>		<i>KM1</i>	
d	<i>Cumulative realised gains or losses arising from sales and liquidations in the period</i>	<i>Ch. 6: Market Risk</i>	<i>KM1</i>	
e	<i>Total unrealised gains or losses</i>	<i>Ch. 6: Market Risk</i>		
Article 448	Exposure to interest rate risk on positions not included in the trading book <i>Institutions shall disclose the following information on their exposure to interest rate risk on positions not included in the trading book:</i>			
a	<i>Nature of the interest rate risk and key assumptions and frequency of measurement of interest rate risk</i>	<i>Ch. 6: Market risk</i>		
b	<i>Variation in earnings, economic value or other relevant measure used by management for upward and downward rate shocks according to methods for measuring interest rate risk, broken down by currency</i>	<i>Ch. 6: Market risk</i>		
Article 449	Exposure to securitisation positions			
a-r		<i>Not applicable</i>		

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
Article 450	Remuneration policy			
1				
1-a	Decision-making process used for determining remuneration policy, and number of meetings held by main body overseeing remuneration during the financial year			Annual report, chapter on Corporate Governance regarding risk and capital management and Corporate Governance on ir.dnb.no
1-b				
1-c	Criteria for performance measurement, parameters and rationale for any variable component scheme			Annual Report note 46 Remunerations etc.
1-d				
1-e				
1-f				
1-g - 1-i	Aggregate quantitative information on remuneration, including breakdowns			Remuneration report EBA on ir.dnb.no (Updated annually in June)
1-j				Annual report note 46 Remunerations etc.
2	Quantitative information about remuneration to members of the institution's management body for significant institutions			Annual report note 46 Remunerations etc.
Article 451	Leverage			
1			LR1; LR2; LR3	
1-a	Leverage ratio	Ch. 2: Capital management	LR2	
1-b	Breakdown of the total exposure amount		LR1; LR2; LR3	
1-c	Where applicable, the amount of derecognised fiduciary items		LR2	
1-d	Description of the processes used to manage the risk of excessive leverage	Ch. 2: Capital management		
1-e	Description of factors that had an impact on the leverage ratio during the period to which the disclosed leverage ratio refers		LR2	
Title III	Qualifying requirements for the use of particular instruments or methods			
Article 452	Use of IRB approach to credit risk			
a	"Competent authority's permission of the approach or approved transition"	Ch. 4: Credit risk		
b	Explanation of the following:			
b-i	"Structure of internal rating systems and relation between internal and external ratings"	Ch. 4: Credit risk		
b-ii	"Use of internal estimates other than for calculating riskweighted exposure amounts"	Ch. 4: Credit risk		

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
b-iii	Process for managing and recognising credit risk mitigation	Ch. 4: Credit risk		
b-iv	Control mechanisms for rating systems			
c	Description of internal ratings process, provided separately for each IRB exposure class			
c-i	Description of internal ratings process, provided separately for each IRB exposure class	Not applicable		
c-i		Ch. 4: Credit risk		
c-i		Not applicable		
d	Exposure values, provided separately for each IRB exposure class	Ch. 4: Credit risk		
e- eiii	Total exposures, exposure-weighted average risk weight, and total amount of undrawn commitments by risk class for the exposure classes central governments and central banks, institutions, corporates, and equities	Ch. 4: Credit risk		
f	Information on retail exposures in the IRB approach			
g	Actual specific credit risk adjustments in preceding period	Ch. 4: Credit risk	EU CR6; EU CCR4; EU CR2 A	
h	Factors that impacted on the loss experience in preceding period	Ch. 5: Credit Risk, page 46	EU CR9, IRB A2	
i	Institution's estimates against actual outcomes	Ch. 4: Credit Risk	IRB A3, IRB A5, IRB A6	
j i - j ii	Geographic breakdown of PD and LGD for all IRB exposure classes	Ch. 4: Credit risk	IRB A5; IRB A6	
Article 453	Use of credit risk mitigation techniques			
a	Policies and processes for on- and off-balance-sheet netting	Ch. 5: Counterparty credit risk		Annual Report note 4 Credit risk management
b	Policies and processes for collateral valuation and management	Ch. 4: Credit risk		Annual Report note 6 Credit risk exposure and collateral
c	Main types of collateral taken by the institution	Ch. 4: Credit risk		Annual Report note 6 Credit risk exposure and collateral
d	Main types of guarantor and credit derivative counterparty and their creditworthiness	Ch. 4: Credit risk		
e	information about market or credit risk concentrations within the credit mitigation taken	Not applicable		Annual Report note 6 Credit risk exposure and collateral
f	Exposure value covered by eligible financial and other collateral for exposures under the standardised approach or the IRB approach without own estimates of LGD and CCF	Ch 5: Counterparty credit risk	EU CR3; EU CR4	Annual Report note 6 Credit risk exposure and collateral
g	Exposure value covered by guarantees or credit derivatives	Ch. 5: Counterparty credit risk	EU CR3; EU CR4	Annual Report note 6 Credit risk exposure and collateral

Article in CRR	Description	Reference in Risk and capital management - Disclosures according to Pillar 3 2020	Reference in Pillar 3 additional disclosures (table)	Reference in DNB's Annual report and interim report or on the DNB website
Article 454	Use of the advanced measurement approaches to operational risk <i>Description of the use of insurance and other risk transfer mechanisms to mitigate operational risk</i>		A07	
Article 455 a-g	Use of internal market risk models <i>Use of internal market risk models</i>	Not applicable		

Information items not disclosed under EBA/ GL/ 2016/11

Reference	Description	Reason for non-disclosure
CRR 439 d	Exposure to counter party credit risk <i>Impact of the amount of collateral the institution would have to provide given a downgrade in its credit rating</i>	Proprietary information, as public disclosure would undermine DNB's competitive position.

DNB Risk and capital management / Pillar 3 additional disclosures

Unless otherwise stated, figures in the templates are figures for DNB Group - regulatory consolidation			Regulation/GL	CRR	Updated
Own funds					
1	CC1	Composition of regulatory own funds	EBA/ITS/2014/04	Article 437	Semi-Annually
2	CC2	Reconciliation of regulatory own funds to balance sheet in the audited financial statements	EBA/ITS/2014/04	Article 437	Semi-Annually
3	INS1	Insurance participations	EBA/GL/2016/11	Article 49	Annually
4	EU INS2	Financial conglomerates information on own funds and capital adequacy ratio	BCBS		Annually
5	A01	Own funds and capital ratios, DNB Bank ASA, DNB Bank Group, DNB Group		Article 437	Quarterly
6	A01	Own funds and capital ratios, DNB Boligkreditt AS		Article 437	Quarterly
Risk weighted assets					
7	A02	Specification of risk-weighted assets and capital requirements, DNB Bank		Article 438	Quarterly
8	A02	Specification of risk-weighted assets and capital requirements, DNB Bank Group		Article 438	Quarterly
9	A03	Specification of risk-weighted assets and capital requirements, DNB Group		Article 438	Quarterly
10	A03	Specification of risk-weighted assets and capital requirements, DNB Boligkreditt AS		Article 438	Quarterly
11	A04	Specification of risk-weighted assets and capital requirements, associated companies		Article 438	Quarterly
Information on the scope of application of the regulatory framework					
12	EU LI1	Differences between accounting and regulatory scopes of consolidation and the mapping of financial statement categories with regulatory risk categories	EBA/GL/2016/11	Article 436 (b)	Annually
13	EU LI2	Main sources of differences between regulatory exposure amounts and carrying values in financial statements	EBA/GL/2016/11	Article 436 (c)	Annually
14	EU LI3	Outline of the differences in the scopes of consolidation (entity by entity)	EBA/GL/2016/11	Article 436 (b)	Annually

Unless otherwise stated, figures in the templates are figures for DNB Group - regulatory consolidation			Regulation/GL	CRR	Updated
General quantitative information on credit risk					
15	EU OV1	Overview of RWA's	EBA/GL/2016/11	Article 438 (c) to (f)	Quarterly
16	EU CRB B	Total and average net amount of exposures	EBA/GL/2016/11	Article 442 (c)	Annually
17	EU CRB C	Geographical breakdown of exposures	EBA/GL/2016/11	Article 442 (d)	Annually
18	EU CRB D	Concentration of exposures by industry segments	EBA/GL/2016/11	Article 442 (e)	Annually
19	EU CRB E	Maturity of exposures	EBA/GL/2016/11	Article 442 (f)	Annually
20	EU CR1 A	Credit quality of exposures by exposure class and instrument	EBA/GL/2016/11	Article 442 (c), (g) and (h)	Semi-Annually
21	EU CR2 A	Changes in the stock of general and specific credit risk adjustments	EBA/GL/2016/11	Article 442 (c,f), 452 (g)	Semi-Annually
22	EU CR2 B	Changes in the stock of defaulted and impaired loans and debt securities	EBA/GL/2016/11	Article 442 (i)	Semi-Annually
Disclosure of non-performing and forborne exposures					
23	EU CQ1	Credit quality of forborne exposures (Template 1)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c)	Semi-Annually
24	EU CQ3	Credit quality of performing and non-performing exposures by past due days (Template 3)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c,d)	Annually
25	EU CR1	Performing and non-performing exposures and related provisions (Template 4)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c,f)	Semi-Annually
26	EU CQ4	Quality of non-performing exposures by geography (Template 5)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c,e)	Semi-Annually
27	EU CQ5	Credit quality of loans and advances by industry (Template 6)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c,e)	Semi-Annually
28	EU CQ7	Collateral obtained by taking possession and execution processes (Template 9)	EBA/GL/2018/10	Article 442 (c)	Semi-Annually
General quantitative information on CRM (credit risk mitigation)					
29	EU CR3	CRM techniques - Overview	EBA/GL/2016/11	Article 453 (f,g)	Semi-Annually
Credit risk and CRM in the standardised approach					
30	EU CR4	Standardised approach – Credit risk exposure and CRM effects	EBA/GL/2016/11	Articles 453 (f,g) and 444 (a,b,e)	Semi-Annually
31	EU CR5	Standardised approach	EBA/GL/2016/11	Article 444 (a,b,e)	Semi-Annually
Credit risk and CRM in the IRB approach					
32	EU CR6	IRB approach – Credit risk exposures by exposure class and PD range	EBA/GL/2016/11	Article 452 (g)	Semi-Annually
33	EU CR8	RWA flow statements of credit risk exposures under the IRB approach	EBA/GL/2016/11	Article 452	Quarterly
34	EU CR9	IRB approach – Backtesting of PD per exposure class	EBA/GL/2016/11	Article 452 (h)	Annually
IRB Additional information					
36	IRB A1	Models used in IRB reporting in DNB in 2020	EBA/GL/2016/11	Article 452	Annually
37	IRB A2	IRB portfolio, comparison of risk parameters versus actual outcome	EBA/GL/2016/11	Article 452 (h)	Annually
38	IRB A3	IRB portfolio, value adjustments	EBA/GL/2016/11	Article 452 (i)	Annually
39	IRB A4	IRB portfolio, by industry segments	EBA/GL/2016/11		Annually
40	IRB A5	IRB portfolio, additional information about corporate exposures	EBA/GL/2016/11	Article 452 (j-i)	Annually
41	IRB A6	IRB portfolio, by principal customer sectors and geographical location (CR6 template format)	EBA/GL/2016/11	Article 452 (j-i)	Annually

Unless otherwise stated, figures in the templates are figures for DNB Group - regulatory consolidation			Regulation/GL	CRR	Updated
CCR - Credit Counterparty Risk					
42	EU CCR1	Analysis of CCR exposure by approach	EBA/GL/2016/11	Article 439 (e,f,i)	Semi-Annually
43	EUCCR2	CVA capital charge	EBA/GL/2016/11	Article 439 (h)	Semi-Annually
44	EU CCR3	Standardised approach – CCR exposures by regulatory portfolio and risk	EBA/GL/2016/11	Article 444 (e)	Semi-Annually
45	EU CCR4	IRB approach – CCR exposures by portfolio and PD scale	EBA/GL/2016/11	Article 452 (g)	Semi-Annually
46	EU CCR8	Exposures to CCPs	EBA/GL/2016/11	Article 439 (i)	Semi-Annually
47	EU CCR5-A	Impact of netting and collateral held on exposure values	EBA/GL/2016/11	Article 439 (e)	Semi-Annually
48	EU CCR5-B	Composition of collateral for exposures to CCR	EBA/GL/2016/11	Article 439 (e)	Semi-Annually
Market risk					
49	EU MR1	Market risk under the standardised approach	EBA/GL/2016/11	Article 445, 92 (4) (b)	Semi-Annually
Key Metrics					
50	KM1	Key metrics (at consolidated group level)	BCBS		Quarterly
51	KM2	Key metrics - MREL	BCBS		Semi-Annually
52	TLAC1	Composition - MREL	BCBS		Semi-Annually
53	CCyB1	Geographical distribution of credit exposures used in the countercyclical capital buffer	EBA/RTS/2014/17	Article 440, article 140 (4) CRD	Semi-Annually
54	PV1	Prudent valuation adjustments (PVA)	BCBS		Annually
55	A05	Calculation of capital buffer requirements	BCBS	Article 440	Quarterly
Leverage ratio			Commission implementing regulation-EU 2016/200)		
56	LR1	Summary comparison of accounting assets vs leverage ratio exposure		Article 451	Semi-Annually
57	LR2	Leverage ratio common disclosure template		Article 451	Semi-Annually
58	LR3	Split up of on balance sheet exposures (excluding derivatives, SFTs and exempted exposures)		Article 451	Semi-Annually
Liquidity, Asset encumbrance, Operational risk, and regulatory capital instruments					
59	LIQ1	Liquidity Coverage Ratio (LCR)	BCBS		Quarterly
60	AE	Disclosure of asset encumbrance	EBA/RTS/2017/03	Article 443	Annually
61	A06	Operational risk		Articles 446 and 454	Annually
62	A07	Disclosure of main features of regulatory capital instruments as at 31 December 2020			Quarterly

The following EU templates are not applicable for DNB		Regulation /GL	
Template 5: EU-CR10	IRB (Specialised lending and equities)	EBA/GL/2016/11	DNB uses the standardised approach for calculating RWA for equities and does not use the slotting approach for SL
Template 12: EU CR1-B	Credit quality of exposures by industry segments	EBA/GL/2016/11	Replaced by EBA/GL/2018/10, template 5
Template 13: EU CR1-C	Credit quality of exposures by geography	EBA/GL/2016/11	Replaced by EBA/GL/2018/10, template 6
Template 14: EU CR1-D	Ageing of past-due exposures	EBA/GL/2016/11	Replaced by EBA/GL/2018/10
Template 15: EU CR1-E	Non-performing and forborne exposures	EBA/GL/2016/11	Replaced by EBA/GL/2018/10
Template 22: EU CR7	IRB approach – Effect on the RWAs of credit derivatives used as CRM techniques	EBA/GL/2016/11	DNB has no credit derivatives as at December 31 2020
Template 30: EU CCR7	RWA flow statements of CCR exposures under the IMM	EBA/GL/2016/11	DNB does not calculate CCR exposures according to IMM
Template 33: EU CCR6	Credit derivatives exposures	EBA/GL/2016/11	DNB has no credit derivatives as at December 31 2020
Template 35: MR2-A	Market risk under the IMA	EBA/GL/2016/11	DNB does not calculate CCR exposures according to IMM
Template 36: MR2-B	RWA flow statements of CCR market risk exposures under the IMM	EBA/GL/2016/11	DNB does not calculate CCR exposures according to IMM
Template 37: MR3	IMA values for trading portfolios	EBA/GL/2016/11	DNB does not calculate market risk according to IMA
Template 38: MR4	Comparison of VaR estimates with gains/losses	EBA/GL/2016/11	

Vi er her.
For at du skal være i forkant.

DNB

Postadresse:

Postboks 1600 Sentrum
N-0021 Oslo

Besøksadresse:

Dronning Eufemias gate 30
Bjørvika, Oslo